جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری

برنامه درسی

(بازنگری شده)

مقطع کارشناسی ارشد

طراحی شهری

کارگروه ویژه: معماری– شهرسازی

مصوبه هشتصد و سی و هفتمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری مورخ ۹۲/۴/۲۳

بسم الله الرّحمن الرّحیم

برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته طراحی شهری

کارگروه ویژه : معماری- شهرسازی

رشته: طراحی شهری　　گرایش:

مقطع: کارشناسی ارشد　　کد رشته:

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و سی و هفتمین جلسه مورخ ۹۲/٤/۲۳، برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی‌ارشد رشته طراحی شهری را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی‌ارشد رشته طراحی شهری از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجراء است:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری اداره می‌شوند.

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه بازنگری شده از تاریخ ۹۲/٤/۲۳ جایگزین برنامه درسی مقطع کارشناسی‌ارشد رشته طراحی شهری مصوب هفتصد و سی و یکمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۸۸/٦/۷ شده است و برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم‌الاجراء است.

ماده ۳: برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی‌ارشد رشته طراحی شهری در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رأی صادرهٔ هشتصد و سی و هفتمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۹۲/٤/۲۳ درخصوص برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی‌ارشد رشته معماری داخلی:

۱. **برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی‌ارشد رشته طراحی شهری که از سوی دانشگاههای علم و صنعت، تهران، هنر تهران، هنر اصفهان، شهید بهشتی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.**

۲. **این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.**

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

حسین نادری منش
نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

مقدمه ۱

فصل اول: مشخصات کلی شامل مفاهیم، اصول و زمینه ها ۳

مقدمه ۴

۱ـ ۱ـ بستر نظری ۴

۱-۲- زمینه بازنگری محتوای آموزش طراحی شهری در ایران ۱۱

۱-۳- سنجش وضعیت ۱۵

فصل دوم: جداول درسی شامل عناوین دروس و سامانه اجرا ۱۹

مقدمه ۲۰

۲ـ۱ـ راهبردها و سیاست ها ۲۰

۲ـ۲ـ سامانه ی محتوایی رشته ۲۳

۲ـ۳ ـ عناوین دروس (سرفصل های) پیشنهادی ۲۶

۲ـ۴ـ موارد افتراق بین برنامه جدید با برنامه قدیم ۲۹

۲ـ۵ـ فهرست برنامه درسی به تفکیک هر نیمسال تحصیلی ۳۲

فصل سوم: شرح محتوا و سرفصل دروس ۳۳

هدف ۱۴۷

سرفصل دروس ۱۴۷

پیش‌گفتار

تحولات جمعیتی و شهرنشینی کشور در ۵ دهه گذشته، به ویژه از دهه ۱۳۶۰ به بعد، شرایط سازندگی کشور را به گونه ای رقم زد که بازنگری جدی در محتوای نظام و دوره‌های آموزشی شهرسازی به امری اجتناب ناپذیر بدل شد. در این راستا سی سال بعد از تدوین برنامه‌های آموزشی ناشی از جریان انقلاب فرهنگی، یعنی در سال ۱۳۹۰، معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ضمن هماهنگی با شورای عالی انقلاب فرهنگی، توسازی و بهنگام‌سازی برنامه آموزش عالی شهرسازی را، با استفاده از قابلیت اکثر دانشگاه‌های دست‌اندرکار، از سه مسیر پی‌گرفت. در مسیر اول طی قراردادهایی که با برخی از دانشگاه‌های کشور، از جمله دانشگاه‌های علم وصنعت ایران، تهران، هنر تهران، هنر اصفهان، شهید بهشتی و تربیت مدرس منعقد گردید، تدوین مجدد سر فصل‌ها و منابع درسی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای تعدادی از رشته‌های هنر، معماری و شهرسازی در دستور کار قرار گرفت. پیرو قرارداد یادشده، ستاد برنامه‌ریزی درسی در سطح دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها، و کمیته‌های کاری در گروه‌های مربوط تشکیل شده و افرادی نیز مستقلاً مسئولیت جمع‌بندی و آماده‌سازی برنامه رشته‌ها را بعهده گرفته‌اند.

در مسیری دیگر به منظور مدیریت بر جریان بازنگری، با حکم معاونت آموزشی وزارتخانه کمیته تخصصی شهرسازی شورای برنامه‌ریزی با نمایندگانی از ۵ دانشگاه شکل‌گرفت. اصلی‌ترین وظیفه این شورا مدیریت بر سامانه بازنگری و نظارت و کنترل کارگروه‌های طرف قرارداد در نظر گرفته شد. گروه‌های آموزشی شهرسازی دانشگاه‌های مختلف نیز بر حسب وضعیت هر دانشگاه مسئولیت موردی بازنگری یک یا هر هفت رشته (حوزه) شامل: کارشناسی مهندسی شهرسازی، کارشناسی ناپیوسته مهندسی شهرسازی،کارشناسی‌ارشد طراحی شهری، کارشناسی‌ارشد برنامه‌ریزی شهری، کارشناسی‌ارشد برنامه‌ریزی منطقه‌ای،کارشناسی‌ارشد مدیریت شهری و دکترای شهرسازی را به عهده گرفتند.

در مسیر یا جایگاه سوم به موازات انجام فعالیت‌های کمیته تخصصی شهرسازی، شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی به مثابه زیر مجموعه‌ای از شورای عالی انقلاب فرهنگی (با اختیار ویژه از این شورا) نیز تشکیل شد. لذا کمیته تخصصی شهرسازی فعالیت‌های خویش در زمینه بازنگری برنامه درسی را در چارچوب سیاست‌های شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی متضمن اعمال رویکرد اسلامی در برنامه‌های کارشناسی مهندسی شهرسازی، کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، طراحی شهری و دکترای شهرسازی تحکیم نمود. موضوعات مختلفی مورد بحث قرار گرفت که به اتخاذ رویکردهای متنوع ختم شد. یکی از نتایج آن توجه نمودن به رویکردهای برنامه‌ریزی راهبردی برای تحول کل رشته و اضافه نمودن شاخه‌ها و تخصص‌های ویژه (با تاکید بر همگرایی رشته‌ها) بر فعالیت‌های یادشده‌بود. بر این اساس مقرر شد کمیته‌ها و کارگروه تخصصی در ۴-۳ مرحله دروس هریک از دوره‌های مذکور را مورد بازنگری قرارداده و برای رشته‌های جدید دروس جدید را تعریف نمایند. همچنین بنا شد تا هر یک از دانشگاه‌ها پیشنهادات اصلاحی خود را چه در طی مرحله انجام قرارداد با دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی و چه خارج از آن به کمیته‌های تخصصی شورای تحول ارائه دهند. فرض بر این قرارگرفت که جهت‌گیری کلی برنامه‌های آموزشی دانشگاه‌های کشور بسوی همگونی و یکپارچگی میل نمایند. بعلاوه مقرر شد، قابلیت‌ها و شایستگی‌های خاص مراکز آموزشی و پژوهشی مختلف که از طریق تنوع و تکثر عناوین و محتوای دروس اختیاری اعمال می‌شود، محترم شمرده و تقویت شوند.

در کلیات، برای تمامی رشته‌های حوزه شهرسازی اعضای کمیته‌ی تخصصی شامل: آقایان دکتر علی غفاری از دانشگاه شهید بهشتی، دکتر حمید ماجدی از دانشگاه آزاد اسلامی، دکتر محمد مهدی عزیزی از دانشگاه تهران، دکتر اسماعیل شیعه از دانشگاه علم و صنعت ایران و دکتر ناصر براتی از دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) با سرپرستی آقای دکتر مصطفی بهزادفر به بررسی برنامه‌های پیشنهادی پرداختند. برای هر رشته نیز کارگروه‌های ویژه‌ای تشکیل شده‌است تا بطور خاص به نقد و بررسی جزئیات شرح محتوی بپردازند. کارگروه ویژه رشته **طراحی شهری** متشکل از خانم دکتر بهناز امین‌زاده گوهر ریزی از دانشگاه تهران، آقایان دکتر محسن حبیبی از دانشگاه تهران، دکتر علی غفاری و مهندس عباس شعیبی از دانشگاه شهید بهشتی، دکتر مهران علی الحسابی و دکتر عبدالهادی دانشپور از دانشگاه علم و صنعت ایران و دکتر محمدرضا پورجعفر از دانشگاه تربیت مدرس، با هماهنگی آقای دکتر مصطفی بهزادفر تشکیل و به بررسی جزئیات پیشنهادات و نهایی نمودن کار اقدام نمود. نوشتار حاضر ارائه دهنده‌ی نتایج حاصل از بازنگری رشته **طراحی شهری** در مقطع کارشناسی ارشد طی چهار مرحله می‌باشد که با مدیریت کمیته تخصصی شهرسازی و کارگروه معماری و شهرسازی شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی شورای انقلاب فرهنگی آماده‌سازی شده‌است. برنامه‌های آماده‌سازی شده پیش‌رو پس از نقد و بررسی جمعی مکرر، در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۴ شورای برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب نهائی رسیده‌است.

در اینجا لازم می‌دانم از زحمات بی‌شائبه، برخی از دست‌اندرکاران جریان تحول یاد نمایم. آقای دکتر مصطفی بهزادفر، استاد دانشگاه علم و صنعت ایران با ابتکارات ویژه خود زحمات زیادی در بازتعریف و بازنگری و نوپردازی عناوین و محتوای دروس منقبل شده‌اند، که جای تقدیر و سپاس دارد. در چارچوب مدیریت ستادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ جناب آقای دکتر سعید قدیمی، مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی و جناب آقای دکتر علی یاران، سرپرست گروه هنر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی زحمات بی‌شائبه و گرانقدری را متقبل شدند که جای بسی سپاس دارد. ورای این همکاری، تلاش بی‌وقفه، نقادانه و متعهدانه اعضای محترم شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مستوجب قدردانی ویژه‌ای است. چراکه بدون تعهد، ریزبینی و تلاش این عزیزان، نتیجه مطلوب حاصل نمی‌گردید. برنامه پیش رو از آغاز سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۲ قابل اجرا می‌باشد. انتظار می‌رود در حین اجراء نیز کاستی‌های برنامه شناسایی شده و برطرف شوند.

معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر حسین نادری‌منش

تهران، تیر ماه ۱۳۹۲

مقدمه

بازنگری برنامه‌های آموزشی و درسی[1] عبارت است از: اصلاح، تکمیل و بازنویسی برنامه بر اساس ارزشیابی‌ها، تغییر نیازها و داده‌های نو، تغییر روش‌ها، محتوی و الزامات قانونی تغییر مسیر، ضرورت زمان و مکان و نگرش نو به دانش، مهارت و یادگیری (دفتر برنامه‌ریزی و پشتیبانی آموزش‌عالی، ۲۷:۱۳۹۰). با توجه به این تعریف در نگاه راهبردی[2] برای بازنگری سر فصل‌ها و شرح دروس در هر رشته‌ای فرایندی متضمن بیان چشم‌انداز، تدوین اهداف غائی، سنجش وضعیت، تعیین اهداف عملیاتی، تدوین راهبردها و سیاست، تهیه عناوین سر فصل‌ها، شرح محتوای برنامه‌های اقدام آموزشی، تبیین ساز و کارهای اجرا و ارزیابی باید طی‌شود. اما با تکیه بر "شیوه‌نامه تدوین و بازنگری برنامه درسی" که به وسیله دفتر برنامه‌ریزی و پشتیبانی آموزش عالی (۱۳۹۰) ارائه شده‌است، ابتدا باید به تبیین اصول و مفاهیم پایه پرداخت و سپس سنجش وضعیت را در لباس نیازسنجی طی نموده و پس از آن به محتوای سرفصلی و شروح دروس دست یافت.

این گزارش با سیاقی حد واسط الگوی برنامه‌سازی راهبردی و الگوی برنامه‌سازی یاد شده تدوین شده است. نوشتار پیش رو در پنج فصل تنظیم شده‌است. فصل اول تحت عنوان "مفاهیم، اصول و زمینه‌ها" آمده است، که خود ۳ زیر فصل دارد. در زیر فصل یکم عنوان رشته، تعریف جامعی از رشته طراحی شهری و پیشینه شکل‌گیری این رشته بیان می‌شود. در زیر فصل دوم که تحت عنوان زمینه بازنگری مطرح می‌شود پس از کلیاتی در باب تقاضای بازنگری، به چشم‌انداز، اهداف غائی، سامانه ارزشی و ماموریت مترتب بر این اهداف و برای یک برنامه آموزشی نظام‌مند پرداخته می‌شود. در زیر فصل سوم که عنوان سنجش وضعیت دارد، ابتدا نیازسنجی رشته طراحی شهری برای جامعه ایرانی تبیین‌گردیده است. سپس با توجه به مطالعات قبلی شاخص‌گزینی متکی بر نیاز سنجی ارائه می‌گردد و به تدوین اهداف عملیاتی بازنگری محتوای آموزشی طراحی شهری پرداخته می‌شود.

فصل دوم تحت عنوان راهبردها، سیاست‌ها، سامانه محتوایی، عناوین دروس و سامانه اجرا ارائه می‌گردد. پس از مقدمه‌ای کوتاه راهبردها و سیاست‌های منبعث از اهداف عملیاتی در زیر فصل یکم فصل دوم بیان می‌شود. در زیر فصل دوم این فصل سامانه محتوایی و ساختار آموزش عرضه می‌شود. در زیرفصل سوم دروس به تفکیک پیشنهاد می‌گردد و سامانه اجرا تبیین می‌شود. موارد افتراق بین عناوین قدیم و جدید زیر فصل چهارم فصل دوم را شکل می‌دهد. در زیر فصل پنجم مشخصات دروس برنامه پیشنهادی با توجه به معیارهای تأثیرگذار توصیح داده می‌شود. درآخرین زیر فصل برنامه‌های درسی تجدید نظر شده، به تفکیک هر نیمسال تحصیلی برای یک دوره ۲/۵ ساله عرضه می‌گردد. پیش‌بینی شده است که با احتساب حداقل دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد طراحی شهری ۲/۵ سال طول بکشد.

از فصل سوم به شرح محتوای دروس و سازوکارهای اقدام به تفکیک و ترتیب دروس جبرانی، الزامی و اختیاری پرداخته می‌شود. شرح محتوای دروس در حدی جامع و مانع، به ترتیبی که جلوی خلاقیت‌ها و استقلال آموزش را در دانشگاه‌ها، گروه‌ها و مدرسین مختلف سد نکند، تدوین می‌گردد. شرح محتوا همراه با منابع درسی در

1 - Curriculum Revision
2 - Strategic Approach

زیر فصل‌های یکم فصول سوم تا پنجم ارائه می‌گردد. در زیر فصل‌ها، سازوکار اجرا، متضمن نحوه انتخاب دانشجو، فراهم نمودن بستر مکانی و ابزار آموزش و پژوهش و فناوری در رشته طراحی شهری و چگونگی ارزیابی فارغ-التحصیلان و نظام ارزشی مربوطه نیز تبیین می‌شود. بدیهی است که هر سامانه کنشی پویا، می‌باید از یک سامانه ارزیابی و بازنگری مستمر تبعیت نماید. این سامانه ارزیابی و بازنگری آخرین قسمت هر یک از فصول سه‌گانه سوم تا پنجم گزارش پیش رو را تشکیل می‌دهد. در ادامه با مؤخره‌ای نگفته، یاد ناشده‌های مباحث مربوط به تجدید نظر دروس رشته طراحی شهری بیان می‌گردد.

برای تدوین این گزارش سعی شده‌است که از تجربیات روش‌شناسی تهیه‌کنندگان برنامه و آخرین نوشتگان روش‌شناختی که در "شیوه نامه تدوین و بازنگری برنامه درسی" وزارت علوم و فناوری بر آن تاکید شده‌است، استفاده شود. به منظور جلوگیری از اطاله کلام از شرح روش‌ها و توضیح جزئیات مراحل و ابزار دستیابی به هدف بازنگری که محتوی این گزارش را تشکیل می‌دهد در اینجا خودداری شده‌است.

فصل اول:

مشخصات کلی شامل مفاهیم، اصول و زمینه‌ها

مقدمه

بیان مفاهیم[3]، اصول[4] و زمینه‌ها[5] بدواً متضمن تعریف نسبتاً جامعی از رشته طراحی شهری[6] است که اصول دانشی، حرفه‌ای و هنری این حرفه ـ هنرـ دانش[7] را تبیین می‌نماید. پیرو این بحث پیشینه دانشگاهی طراحی شهری شهری متضمن تاریخ تشکیل و حضور عملی آن در جهان و ایران مطرح می‌شود. درک این وضعیت الزامات بازنگری مستمر محتوای آموزش طراحی شهری در ایران و جهان را مطرح می‌کند. برای بازنگری می‌باید ابتدا چشم‌انداز، اهداف غائی و سامانه ارزشی مترتب بر آن را تبیین نمود و سپس ماموریت بازنگری را توضیح داد. انجام مأموریت بدون سنجش وضعیت محیطی که مضمون و محمل انجام ماموریت است، مقدور نیست. لذا می‌باید به نیازسنجی جامعه و درک ویژگی بستری که طالب این نیاز است، پرداخت. چنانچه سنجش وضعیت و درک نیازها به درستی صورت گیرد، می‌توان با تکیه بر مفاهیم و اصول پایه به تبیین شاخص‌های تدوین برنامه پرداخت و در ادامه اهداف عملیاتی بازنگری سر فصل‌ها و شرح دروس را ترسیم نمود. در بخش های مختلف نوشتگان این فصل، که به مثابه پایه درک و فهم بازنگری مستمر محتوای آموزشی رشته طراحی شهری است، موارد یاد شده شرح داده می‌شود.

۱ـ ۱ـ بستر نظری

۱-۱-۱- عنوان رشته: طراحی شهری

۱-۱-۲-تعریف:

ـ طراحی شهری حرفه ـ هنر ـ دانشی است که ساماندهی[8] کیفیات محیطی[9] مکان‌های همگانی بیرونی[10] موضوع آن می‌باشد.

ـ طراحی شهری دانشی است که در آن: آگاهی‌های مربوط به عوامل، ابعاد، عناصر، نمایانگرها، متغیرها، هنجارها، مصداق‌های مکانی و موردی، رویکردهای مواجهه و پردازش، روش‌ها و شیوه‌های ساماندهی کیفیات محیطی مکان‌های همگانی و بیرونی در گزاره‌ها، متون، ترسیمات و تصویرات منظم و معنی‌دار تبیین می‌شود.

---

[3] - Concepts
[4] - Principles
[5] - Context / Basis
[6] - Urban Design
[7] - Profession – Art – Knowledge
[8] - Development
[9] - Environmental Qualities
[10] - Exterior Public Space (s)

ـ طراحی شهری حرفه‌ای است که در آن با اتکاء به دانش و هنر به الزامات ساماندهی و ارتقاء کیفیات محیطی عرصه‌های همگانی و بیرونی در صحنه عمل پاسخ داده می‌شود.

طراحی شهری هنری است که در آن با اتکاء به خلاقیت و قدرت شهودی طراح به نیازهای فطری انسان در مکان‌های همگانی بیرونی در قالب انگاره‌های زیبایی‌شناسی پاسخ داده‌شده و وجوه دانشی و حرفه‌ای پردازش مکان را به سوی کمال رهنمون می‌دارد.

۱-۱-۳- گذری بر محتوی فلسفی و دانشی طراحی شهری

مفاهیم و اصول دانشی طراحی شهری با تکیه بر مأموریت این رشته برای ساماندهی کیفیات محیطی شهرها و آبادی‌ها، به ویژه مکان‌های همگانی بیرونی بروز پیدا می‌کند. ساماندهی کیفیات محیطی مکان‌های همگانی بیرونی خود با محوریت حس مکان[11] معنی‌دار می‌شود. مکان[12] مشتمل بر سازه‌هایی (مولفه‌هایی) است که فضا، کالبد / توده، فعالیت و تصویرذهنی (ذهن) ارکان اصلی آن را شکل می‌دهند. حس مکان برداشتی است که مردم، به تاثیر از کیفیات محیطی حاصل از سازوارگی و همایش سازه‌های مکان بدست می‌آورند. حس مکان نه تنها یک برداشت تجربی مستقل از ادراکات ذهنی و حال و هوای اجتماعی و فرهنگی و روانشناختی افراد جامعه نیست، بلکه برداشتی عمیق و پیچیده و متأثر از کثیری از عوامل محیطی است که بر صفحه ادراکات مردم تبلور پیدا می‌کند.

یکی از مهمترین ماموریت‌های طراحی شهری پرداختن به کیفیات محیطی به منظور برنشاندن و بازتاباندن یک حس مکان پاسخده[13] در شعور جمعی، شهود فردی و آگاهی‌های بالنده مردم است. شعور جمعی، شهود فردی و آگاهی‌های برآمده از حس مکان پاسخده بارقه‌های فطری نیازهای انسان هستند. صفات یا ویژگی‌های کیفی محیط یکی از مهمترین عوامل باروری فطرت انسانی در مکان‌های همگانی و بیرونی می‌باشند. کیفیات محیط دارای شاخص‌ها[14] و هنجارهایی[15] است که بدلیل نفس یا خودجوهری کیفیت مستقیماً قابل شناخت نیستند. زیرا، مستقیماً قابل اندازه‌گیری نیستند. آنها را میتوان بر مبنای ابعادی از مولفه‌های مکان که پارامترها، عناصر و متغیرهای قابل اندازه‌گیری[16] دارند، شناسایی نمود. بنابراین دانش طراحی شهری می‌باید از بینشی برخوردار باشد تا در خلال آن بتواند هنجارهای کیفیات محیطی را از (با واسطه) مرکب نمایانگرهای[17] کیفیات محیط بررسی و شناسایی نماید. در ادامه راهکارهای ساماندهی کیفیات محیطی را بر مرکب یا محمل نمایانگرهای کیفیات محیطی، شامل: فضا، منظر، کارکرد، ریخت، زیست بوم، زمینه، زمان، ادراک، اجتماع و شهود سوار نمود در صحنه عمل بازتاب عینی دهد.

---

[11] - Sense of Place
[12] - Place
[13] -The Responsive Sense of Place
[14] - Indicator(s)
[15] - Norm (s)
[16] - Measurable
[17] - Feature(s) / Dimension (s)

لذا، هنجارها یا شاخص‌هایی چون تناسبات بصری، عدالت، خوانایی، سرزندگی، تعلق خاطر، رنگ تعلق، گوناگونی، ایمنی، امنیت و غنای حسی می‌باید بطور غیرمستقیم، از طریق نمایانگرهای مصداقی مکان‌های همگانی شناسایی شده و در راهکارهای طراحی بازنمون پیداکنند. مصداق‌های مکان‌های همگانی را میتوان در موردهایی شامل خیابان، میدان، بوستان، دروازه، آب کنار و نظیر این‌ها پیدا کرد. هنجارهای کیفیات محیطی از طریق نمایانگرها یا ابعاد کیفیات محیطی بر کف، جداره‌ها، نقش بام‌ها، نقش آسمان‌ها، کلیات احجام، پویانگری‌ها، چشم-اندازها و دورنماهای شهری جای می‌گیرند. بدون درک پیچیدگی روابط عوامل، عناصر و ارکان سازنده محتوای کیفی محیطی نمی‌توان به محتوای آموزش رشته طراحی شهری بال و پر اجرائی داد.

ورای همه مطالب یاد شده، ابعاد هنری طراحی شهری جای می‌گیرد که محصول صیرورت عرفانی و خلاقیت هنرمند طراح است. پاسخدهی به نیازهای هرجامعه با لباس هنر و هنرمندی مستلزم پرورش هنرمندان و بارقه‌های خلاقانه‌ای است که با فطرت انسانی هر جامعه عجین باشد. این مطلب خود مبحث عمیقی است که فهم آن در حوزه دانش طراحی شهری الزامی است.

طراحی شهری خوب[18] میتواند کیفیات محیطی خوب را برای حوزه‌های زندگی جمعی مردم فراهم‌کند. این امر ممکن نمی‌شود، مگر از طریق مهارت‌های دانشی، حرفه‌ای و هنری ملحوظ در رشته طراحی شهری. در این راستا طراحی شهری باید با دانش‌های متنوعی ملتزم باشد. از آنجا که جوهر مکان[19] فضا می‌باشد و فهم عملی و تجریدی فضا از طریق دانش هندسه ممکن است، هندسه دانش پایه طراحی محسوب شده و آگاهی به آن از الزامات پایه رشته طراحی شهری است. هندسه یکی از مهمترین ابزار تبیین و حضور طراحی شهری در فرآیند سنجش وضعیت محیط و تولید اسناد هدایت و کنترل است. تنوعی از دانش‌های دیگر شامل علوم اجتماعی (جامعه شناسی)، جغرافیا، اقتصاد، مهندسی ساختمان، مهندسی ترافیک، ریاضیات بطور عام و نظیر اینها از الزامات برنامه‌ریزی در حوزه آموزشی و اقدام طراحی شهری هستند. طراحی شهری در حوزه عملیات میدانی، پیمایش و تحلیل عوامل به فنون یا تکنیک‌های بین رشته‌ای مختلفی نیاز دارد که در عصر کنونی با نرم‌افزارهای کامپیوتری شامل GIS ، CAD، Photoshop، Expert Choice و نظیر این‌ها شناخته می‌شود. بطور خلاصه، درک یکپارچه موضوعاتی که در بالا گفته شد از الزامات شکل‌دهی محتوای آموزشی رشته طراحی شهری است.

۱-۱-۴-پیشینه و الزامات طراحی شهری

از منظر حرفه‌ای و هنری طراحی شهری ریشه‌ای هم‌اندازه تاریخ شکل‌گیری شهرها و آبادی‌ها (باهمستانها[20]) دارد. اما، از نظر دانشی از دو زمان مایه برخوردار است. اول زمان مایه‌ای غیررسمی و غیردانشگاهی که با حرفه و هنر ساخت و ساز اندام‌واره‌ای[21] شهرها و آبادی‌ها عجین بوده و در مواردی نیز به طور خاص بوسیله اندیشمندانی چون "ویتروویوس" در لفافه تبیینات هنر هندسه عرضه شده‌است. برای جریان ساخت‌وسازهای

[18] - Good Urban Design
[19] - The Essence of Place
[20] - Community (ies)
[21] - Organic

ارگانیک با همستان‌ها نمی‌توان تاریخی مشخص ذکرکرد. مگر آنکه، آنرا با تاریخ شکل‌گیری اولین آبادی‌ها برابر دانست. معهذا، دیدگاه‌های ویتروویوس، که در اواخر قرن اول میلادی در اثر وی تحت عنوان "ده کتاب معماری" عرصه شده است را می‌توان نوعی زمان مایه اولیه یا مربوط به عصر توسعه‌ی ارگانیک دانست.

دومین مایه زمانی شکل‌گیری طراحی با الزاماتی آمیخته شده‌است که از اواخر قرن هفدهم میلادی و در سرآمدگاه آغازین انقلاب صنعتی مطرح شده‌است. تحولات بعد از رنسانس، به ویژه انقلاب صنعتی، ساختار سنتی و ارگانیک شهرها و آبادی‌ها را به‌هم‌پاشیده و کمیت و انبوهی بی‌سابقه‌ای را بر رشد آن‌ها تحمیل نمود. تغییر شیوه-های معیشت و تولید، تشدید مهاجرت‌ها، شدت و شتاب گسترش شهرها، این باهمستان‌ها را با بحران سازوکارهای کیفی محیط مواجهه نمود. پاسخدهی به بحران کیفیات محیطی بدواً، بدون تحلیل علمی دقیق از ویژگی‌های محتوایی آن، بصورت حرفه‌ای به انجام می‌رسید.

تمهیدات مهندسی برای توسعه و ساختِ اندیشیده و برنامه‌ریزی شده شهرها و آبادی‌ها، توسعه سامانه‌های آبرسانی و فاضلاب، بهسازی فضاهای باز عرصه‌های همگانی، زیباسازی ظاهری عناصر کالبدی ــ فضایی[۲۲] و کلیت شهر[۲۳]، تهیه قوانین مسکن، نوسازی و بهسازی، تهیه الگوهای هندسی نسبتاً همسان برای توسعه شهرها و محلات و خیابان و نظیر اینها نمونه‌هایی از کارهای علمی- حرفه‌ای طی دو قرن است که بستر تاریخی طراحی شهری امروزین را شکل داده‌است. اگر قبل از شکل‌گیری رسمی- دانشگاهی طراحی شهری بتوان دانش و یا دانش‌ها و حرفه‌هایی را متولی حرفه‌ای ساماندهی مکان‌های همگانی و بیرونی دانست، سه رشته مهندسی راه و ساختمان[۲۴]، معماری[۲۵] و برنامه‌ریزی شهری[۲۶] از آن جمله هستند. خارج از کارکرد حرفه‌ای این سه رشته دانشی، اولین متولیان طراحی شهری مجسمه‌سازان، معماران، طراحان فضای شهر، نقشه‌برداران، ستاره‌شناسان و مهندسان نظامی بودند. در اواخر قرن ۱۹ میلادی معماران منظر نیز نقش قابل توجهی در پروژه‌های طراحانه شهری ایفا نمودند.

الزاماتی که رسمیت بخشیدن دانش طراحی شهری را در مقیاس دانشگاهی به پیش‌کشاند از آغاز نیمه دوم قرن بیستم پیش‌آمد. ساخت و ساز انبوه در شهرهای بعد از جنگ جهانی دوم که عمدتاً با سازوکارهای دانشی مهندسی راه و ساختمان، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای و معماری به انجام می‌رسید، نبود یک سامانه دانشی برای به نظم درآوردن عرصه‌های همگانی بیرونی با رویکرد کیفیات محیطی را گوشزد می‌نمود. این شرایط ضرورت به پیش‌کشیدن یک رشته دانشگاهی به نام "طراحی شهری" را وضوح می‌بخشید.

واژه "طراحی شهری" اولین بار در سال ۱۹۵۶ در دانشگاه "هاروارد" مورد استفاده قرارگرفت. این واژه در مجموعه کنفرانس‌هایی که به منظور زمینه‌سازی برای قراردادن انضباط طراحی شهری در رشته‌های درسی این دانشگاه بوسیله "جوزف لوئیز سرت" برگزار می‌شد، برای نخستین بار معرفی گردید. اولین برنامه درسی دانشگاهی این رشته تحت عنوان: "دوره طراحی مجموعه و مراکز شهری" در سال ۱۹۵۷ ارائه شد. اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰ ضمن شکل‌گیری اولین دوره تحصیلی "طراحی شهری" در دانشگاه "هاروارد" منابع پایه‌ای که همچنان

---

[22] - Physical-Spatial
[23] - City As a Whole
[24] - Civil Engineering
[25] - Architecture
[26] - Urban Planning

سرآمد نوشتگان طراحی شهری هستند شکل گرفتند. نوشتگانی از اشپرای ریگن، کوین لینچ، جین جیکوبز، چرمایف و الکساندر، گوردون کالن و بوکانان زمینه‌های دانشی شکل‌گیری "حرفه دانش هنر طراحی شهری" را پایه‌گذاری کرده‌اند. (بهزادفر، ۱۳۹۰)

از آن تاریخ تحولات قابل توجهی بر سازوکار این رشته مترتب شد. به تدریج مفاهیم و اصول طراحی شهری به تبع تجربیات عملی و علمی و گزینه های رویکردی واضح‌تر شد. تا آغاز دهه ۱۹۸۰ میلادی، هنوز اصول مدونی که مفاهیم، روش‌ها و شیوه‌های مشخص و مستقلی را برای شمایل حرفه‌ای آن ترسیم کند، شکل نگرفته بود. غالب محصولات[۲۷] و فرایندگاری[۲۸] طراحی شهری فردی و سلیقه‌ای به نظر می‌رسید. دیدگاه‌های حرفه‌مندان و اندیشمندان نسل دوم، به ویژه کسانی چون بارنت، شیروانی، بنتلی و همکاران، لنگ، ساوت ورث، بن جوزف، مودن، بیکن، دوانی و همکاران، کلتورپ، کلبو، پانتر، کانتر و کرمونا موجب شد که اکنون طراحی شهری دانشی با تعریف و سازوکارهای عملیاتی مشخص به نظر برسد. اکنون طراحی شهری در سطح دانشگاه‌ها، همساز و همراه با الزامات عملی محیط‌های مربوط در حال تحول است. دانشگاه‌های مختلف مستمراً در حال تحکیم و تقویت و به روز سازی محتوای آموزشی خود در این رشته هستند. طراحی شهری در قالب مفهوم عام Planning عامل شناخته شده‌ای در توسعه شهرهای جهان است.(e.g., United Nations Human Settlements Programe, 2009:184-98)

ذیلاً نمونه‌ای از کلیات سرفصل دروس چهار دانشگاه معتبر جهان شامل: دانشگاه‌های سیدنی (استرالیا)، شفیلد (انگلستان)، تورنتو (کانادا) و هاروارد (ایالات متحده آمریکا) ارائه می‌گردد.

در مقدمه بیان سر فصل دروس طراحی شهری دانشگاه سیدنی آمده‌است: "طراحی شهری رشته‌ای است که مهارت‌های لازم برای طراحی، مدیریت و تدریس در حوزه طراحی شهری را به دانش آموختگان این دوره می‌دهد. قلب دوره طراحی شهری کارگاه‌ها یا استودیوهای[۲۹] آن هستند. در کارگاه‌ها، دانش‌آموختگان (دانشجویان) تمام آموخته‌های خویش، چه آموخته‌هایی که به زمینه کارشناسی آن‌ها مربوط می‌شود و چه آموخته‌های که در دوره طراحی شهری فراگرفته‌اند، را بصورت حرفه‌ای در میدان کار موردی خویش متبلور می‌کنند.

عمده دروس رشته طراحی شهری دانشگاه سیدنی به نقل از وب سایت این دانشگاه قرار زیر ذکر شده‌است:

- تئوری طراحی شهری
- تکنیک‌های طراحی شهری
- ریخت‌شناسی شهری
- اکولوژی شهری و طراحی
- هنر جمعی
- تصمیم‌سازی مالی
- مدیریت بهره‌برداری زیر ساخت‌ها
- اقلیم، آسایش و طراحی پایدار

---

[27] - Products (s)
[28] - Processing
[29] - Studio

- طراحی و برنامه‌ریزی محیطی
- برنامه‌ریزی و طراحی راهبردی
- کارگاه طراحی شهری ۱
- کارگاه طراحی شهری ۲
- کارگاه طراحی شهری ۳
- ایده‌ها و روش‌های طراحی شهری
- گزارش طراحی شهری
- تاریخ و تئوری احیاء و مرمت شهری
- سیاست و قانون میراث شهری
- روش و عمل در احیا، مرمت و بازنده‌سازی شهری
- مدیریت راهبردی زیرساخت‌ها
- حقوق و قوانین شهرسازی
- مدیریت ریسک
- اقتصاد برای برنامه‌سازان (برنامه ریزان و طراحان)
- تاریخ و تئوری شهرسازی
- پایان نامه (http://sydney.edu.au)

برنامه آموزشی دانشگاه شفیلد، آنگونه که در ساختار دروس آمده‌است می‌تواند به تناسب شرایط دانشجویان، خواسته آنان و انتظارات آن یک تا دو ساله باشد. در دوره یکساله دو نیمسال فشرده برای دروس و یک ترم تابستانه برای پایان‌نامه منظور می‌شود. در دوره دو ساله سه نیمسال معمولی برای آموزش و یک نیمسال معمولی برای پایان‌نامه پیش‌بینی شده‌است. محتوای دورس در ۹ سرفصل کلی در نظر گرفته‌شده‌است که برای رشته‌های برنامه‌ریزی و طراحی شهری مشترک می‌باشد. اما، در جزئیات هرکدام از این رشته به محتوایی می‌پردازند که با تخصص آنها سازگاری دارد. در واقع سرفصل‌ها یک درس نیستند، بلکه گروهی از دروس هستند که یک هدف یکپارچه را تعقیب می‌کنند. شاید بتوان عناوین سرفصل‌ها را عناوین اهداف یا اهدافمدار نامید. گروه‌های آموزشی با تکیه بر آخرین نوشتگان علمی و روز آمدترین دستاوردهای دانشی، به‌ویژه با تاکید بر شیوه‌های طراحی و محصولات طراحی جزئیات محتوی و سرفصل‌ها را تنظیم نموده و قبل از شروع هر دوره آموزشی به اطلاع داوطلبان میرسانند. برای مثال، در سال‌های اخیر که مدیریت املاک و مستغلات نقش مهمی در ارتقاء کیفیات محیطی پیدا کرده‌است، این دانشگاه تمرکز خاصی به مجموعه دروس اقتصادیات املاک[۳۰] معطوف نموده است. ذیلاً عناوین کلی مجموعه‌های های ۹ سرفصل کلی ذکر می‌شود:

- برنامه‌ریزی (برنامه/ طرح) فضائی
- اقتصادیات املاک و مستغلات

---

[30] -Property Economics

- برنامه‌سازی (برنامه‌ریزی و طراحی) فضائی و توسعه موردی (مثلاً جنوب)
- پروژه یکپارچه طراحی در عمل
- پایان‌نامه
- تاریخ و تئوری طراحی شهری
- زمینه‌های (اقتصادی، اجتماعی، جغرافیائی) برنامه‌ریزی، طراحی و توسعه فضائی
- بازتاب طراحی شهری در عمل
- پروژه طراحی با مورد (مصداق) بین المللی (http://www.shef.ac.uk)

زمینه‌ها، چارچوب‌ها و سازوکارهای آموزش طراحی شهری در تورنتو و هاروارد در کلیات با دانشگاه‌های سیدنی و شفیلد شباهت دارند. ذیلاً، عناوین دروس الزامی که در دانشگاه تورنتو آموزش داده می‌شود ذکر می‌گردد.

- تاریخ، تئوری و نقد شهری (طراحی شهری)
- تجارت و برنامه‌ریزی کاربری زمین در توسعه املاک و مستغلات
- طراحی شهری، فرهنگ و رسانه
- طراحی شهری و سامانه‌های محیطی
- کامپیوتر و محاسبات در طراحی شهری
- کارگاه‌های (عام) طراحی شهری
- تکنیک‌های طراحی شهری
- پروژه نهائی (پایان‌نامه) طراحی شهری
- طراحی شهری و توسعه
- طراحی شهری در تاریخ بعد از انقلاب صنعتی
- موضوعات مربوط به کامپیوتر (IT) در طراحی شهر (نظیر CAD و GIS)
- مطالعات مستقل در طراحی شهری
- کارگاه‌های مستقل طراحی شهری
- کارگاه‌های اختیاری طراحی شهری
- روش تحقیق و آماده‌سازی پایان‌نامه (http://www.utoronto.ca)

عناوین اصلی دروسی که در دوره کارشناسی‌ارشد برنامه‌ریزی و طراحی شهری دانشگاه هاروارد تدریس می‌گردد شامل موارد زیر است:

- تعریف طراحی شهری
- کارگاه‌های اختیاری برنامه‌ریزی و طراحی شهری
- حداقل ۵ درس که از ملزومات طراحی شهری در تئوری و عمل هستند.
- ۸ واحد کارگاه اختیاری طراحی شهری

- حداقل ۱۲ واحد کارگاه‌های موردی در سطح‌بندی‌ها و رویکردهای مختلف طراحی شهری (شهر، محله، منطقه، مرمت، بازنده‌سازی، آماده‌سازی، بازسازی مکان‌های بلاخیز و نظیر آنها)
- شهرها به کمک طراحی ۱
- شهرها به کمک طراحی ۲
- حداقل ۴ درس که رابطه رشته‌های مرتبط (نظیر معماری، جغرافیا، جامعه شناسی، روانشناسی، اقتصاد و نظر آن) را تعریف می‌کنند.
- پایان‌نامه یا کارگاهی اختیاری معادل پایان‌نامه (http://www.harvard.edu)

۱-۲- زمینه بازنگری محتوای آموزش طراحی شهری در ایران

۱-۲-۱- کلیات

همانطورکه در ابتدای بحث یاد شده‌است، بعد از اولین تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های اوایل دهه ۱۳۶۰، بازنگری دگرگون‌کننده‌ای در محتوای آموزش طراحی شهری در ایران انجام نشده‌است. اما، با بررسی اسناد و مدارکی که در طی ۳۰ سال گذشته، در چارچوب توسعه، تأسیس و تفکیک رشته‌های شهرسازی در ایران صورت گرفته است، بطور تدریجی تحولی سازنده بر نظام آموزشی این رشته، به ویژه از دیدگاه برنهادن و برگرفتن عناوین، رخ داده است. مقایسه سرفصل‌های جاری رشته‌های مختلف حوزه شهرسازی، به ویژه طراحی شهری در ایران، نشان می‌دهد که از منظر عناوین سرفصل‌ها وضعیت آموزش این رشته در ایران با بسیاری از دانشگاه‌های معتبر معادل و رقابت-پذیر است. آنچه که مشکل طراحی شهری در ایران است جزئیات محتوائی و نحوه آموزش، به ویژه تک‌روی‌های آزمون نشده گروه‌های آموزشی است. زمینه‌های شاخص بازنگری، مشمول جزئیاتی از محتوای آموزش شهرسازی است که باید، به نیازهای جامعه در حال پیشرفت ایران پاسخگو نیستند. لذا، چشم انداز متصور از بازنگری می‌باید بر سیاقی از آموزش طراحی شهری دلالت نماید که ضمن راهکاریابی برای صحنه‌های پر مسئله عمل طراحانه در این کشور، الزامات ارزشی شهرها را برای ساختن جامعه‌ای بر مدار صفات فطری انسان را پاسخ دهد.

۱-۲-۲- چشم انداز[۳۱]

آموزش طراحی شهری ساز و کار پاسخدهی است که در چارچوب ارتقاء کیفیات محیطی مکان‌های همگانی بیرونی شهرها و آبادی‌های کشور انتظارات زیر را بر آورده می‌کند:

- بسترسازی مدلی از تعلیم و تربیت در آموزش طراحی شهری که مرجع بین‌المللی آموزش، بویژه کشورهای منطقه خاورمیانه و کشورهای اسلامی باشد.
- احیاء صفات هویتی ایرانی ـ اسلامی برای شهرها و آبادی‌ها (باهمستان‌های) کشور.
- خیزش و جهاد علمی ـ فرهنگی برای کسب بالاترین رده آموزشی، پژوهشی، فناوری و تولیدات موردی در حوزه طراحی شهری یا ارتقاء کیفیات محیطی با همستان‌ها.

---

[31] - Vision

- ترسیم و بازتاب هنر عرفانی، ایرانی، اسلامی در لباس توسعه عناصر و عرصه‌های همگانی شهرها (باهمستان‌های) ایران.

۱-۲-۳- هدف غائی (کلان)[۳۲]

- پیرایش و تحول تکاملی و روزآمدسازی سرفصل و منابع دروس طراحی شهری با تاکید برافزایش کارآمدی آن در جهت هماهنگی با فرهنگ اسلامی، پیشرفت فن‌آوری‌ها و دستاوردهای علمی در جهان متناسب با نیازهای امروز و آینده کشور.
- آموزش به منظور پرورش دانش‌دانان، هنرمندان و حرفه‌مندانی که ضمن آگاهی به آموزه‌های اصولی، تئوریک و تکنیکی طراحی شهری قادر به ارائه خدمات فنی در حوزه حرفه‌ای تخصصی و انجام پروژه‌های مرتبط با این حرفه ـ دانش در صحنه عمل باشند.
- آگاهی‌رسانی به دانشجویان با درجه آگاهی‌پذیری متفاوت.
- آگاهی‌رسانی به دانشجویان با بسترهای تخصصی ـ علمی متفاوت (نظیر شهرسازی و معماری بطور عام، و سایر رشته‌های مرتبط با طراحی شهری بطور خاص).
- آگاهی‌رسانی به کلیه بازیگران و مردم سهیم [۳۳]در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های حوزه‌های ساماندهی و ارتقاء کیفیات محیطی.
- تدوین یک برنامه آموزشی جامع که برای آموزش در تنوعی از مراکز تعلیم و تربیت سراسر کشور با تنوعی از سطح‌بندی و رتبه‌بندی علمی مفید باشد.
- تدوین برنامه‌ای که برای آگاهی رسانی یکپارچه به همه دانشجویان و اساتید مفید واقع شود.
- یکسان و یکپارچه‌سازی الگوی آموزش دانشگاه‌های کشور.

۱-۲-۴- سامانه ارزشی[۳۴] آموزش طراحی شهری

برای تدوین برنامه آموزش طراحی شهری ارزش‌های زیر مورد توجه قرار می‌گیرد:

- طراحی برای باروری فطرت انسانی در بستر و فضای مکان‌های همگانی.
- آموزش برای آگاهی‌رسانی به دانشجویان در مسیر پرورش بارقه‌های فطری خویش و آموزه‌های هنری فطرت‌مدار.
- آموزش برای بدست آوردن قابلیت‌هایی که موجبات بیداری و پویائی فطرت انسانی مردم در عرصه‌های همگانی بیرونی شود.

---

[32] - Goal/ Aim
[33] - Stakeholders
[34] - Value System

- توجه به اینکه انسان فطرتاً موجودی روحانی است و جسم صرفاً ابزاری است برای رسیدن به جوهر روحانی او؛ در این نگاه توده[35] ابزار است و فضا[36] اصالت دارد.
- توجه به انسان و تصویر ذهنی [37] خاصی از او، آن‌هم تصویر ذهنی رشد یابنده‌ای که میل به سوی اعلی علیین برایش اصالت پیدا می‌کند.
- موضوعات درسی در طراحی شهری در هم‌پیوندی با هم معنی پیدا می‌کنند. هیچ کدام از دروس بر دیگری ارجحیت ندارند.
- محیط‌های موضوعی اعم از تاریخی، حقوقی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، زیست‌محیطی و انسان-ساخت از یک نوع ارزش کارکردی برخوردار بوده و برای سامان گرفتن مکان‌های هماهنگی و باهمستان‌ها واجد تاثیرگذاری هم‌اندازه هستند.
- روش‌های تحقیق کیفی و کمی[38] ارجحیتی نسبت به همدیگر نداشته و با یک رویکرد نسبت به باروری کیفیات محیطی باهمستان‌ها به کار می‌آیند.
- مدرس فردی فعال در جریان آموزش است که رشد مستمر و یکپارچه خویش و جامعه را پیگیری نموده و برنامه‌ها و ابزار آموزش را برای رشد هم‌پیوند خود و جامعه در مسیر فطرت و سازندگی بکار می‌گیرد.

۱-۲-۵- بیانه ماموریت[39]

با تکیه بر بیانیه چشم‌انداز، اهداف غائی (عملیاتی) و سامانه ارزشی که بر بستری از مفاهیم و اصول پایه جای گرفته‌اند، بیانیه کلی ماموریت بازنگری دروس و سرفصل‌ها می‌تواند واجد نکات زیر باشد:

- تلاش برای برنامه‌نویسی جهت بازنگری سرفصل‌ها و محتوای دروس طراحی شهری به منظور رسیدن به پاسخدهنده‌ترین سند آموزشی مربوطه.
- شناخت نیازهای کشور و درک ابعاد اجتماعی و جغرافیایی نیازها در زمینه ساماندهی کیفیات محیطی باهمستان‌ها، به ویژه عرصه‌های همگانی بیرونی شهرها وآبادی‌ها.
- شناخت سابقه طراحی بطور عام و طراحی شهری بطور خاص در ایران در حوزه عملی، حرفه‌ای، هنری و آموزشی.
- آگاهی نسبت به محتوای طراحی شهری در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی، فناوری و تولید[40].
- بدست آوردن درکی همه جانبه از محتوای دانشی و فلسفی طراحی شهری.

---

[35] - Mass
[36] - Space
[37] - Image
[38] - Quantitative & Qualitative Research Method (s)
[39] - Mission Statement
[40] - Education , Research, Technology & Production

- وقوف پیدا کردن به زوایای ناکارآمدی، روز آمد نبودن و عدم تناسب سرفصل‌ها، محتـوای دروس و منابع آموزشی در سایه هماهنگی و همکاری اساتید دانشگاه‌های مختلف، به ویژه اساتید دانشـگاه-های طرف قرارداد بازنگری دروس هنر، معماری و شهرسازی.
- گزینش اساتید و نیروهای فعال برای سنجش وضعیت، راهکاریابی کارا در انجام مأموریت بـازنگری و اصلاح سرفصل‌ها و محتوی و منابع دروس طراحی شهری.
- جمع‌آوری اطلاعات پایه در تمامی بخش‌های کاری، حرفـه‌ای، هنـری، درک نکـات قـوت، ضـعف، فرصت و تهدید برنامه‌های آموزشی جاری در سراسر کشور.
- روش‌مندسازی فرآیندگارانه عملیات مطالعات پایه و تدوین برنامه بازنگری.
- طی مسیر بازنگری، تدوین و ارائه، همراه با زمینه‌سازی اجرای با نظم و زمانبندی دقیق، با اتکاء به واقعیت‌های محیطی و سامانه‌ی ارزشی متکی بر حرکـت و تحـول در مسـیر فطـری و هنـری کـه هدفش باروری سازوکارهای فطری ارتقاء کیفیات محیطی مکان باشد.

۱-۳- سنجش وضعیت [41]

۱-۳-۱- نیاز سنجی ملی

طراحی شهری در ایران سابقه‌ای دیرینه و هم‌عرض تاریخ کهن این سرزمین دارد. اثر اولین آبادی‌ها و اولین شهرهای جهان را می‌توان در گستره سرزمین ایران کهن پیدا کرد. این آثار در پیشینه تاریخی باهمستان‌های کشور بصورت اندام‌واره‌ای و سازواره‌ای، در یک جریان طبیعی، بروز و رشد پیدا کرده‌اند. لذا، تحول کمی مکان‌های انسان-ساخت این سرزمین با جان‌مایه کیفی تحول جامعه ایرانی سازگار بوده و نمودی از طراحی سازگار با فطرت انسانی ساخت و سازهای معمارانه و شهرسازانه را به پیش می‌برده‌است. اما، در این اواخر، به ویژه در دو قرن اخیر تحولات اندام‌واره‌ای (ارگانیک) از صحنه تحول شهرها رخت بربست و جریانی مکانیکی بی‌روح بر آن چیره شده‌است.

بدیهی است که تحولات مکانیکی برای راهبری درست و به ثمر نشستن درست به برنامه، برنامه‌داری و برنامه‌سازی منطقی و اندیشمندانه نیاز دارد. سنت برنامه‌داری منطقی در ایران بطور عام از ۱۳۲۷ شروع شد. سنت برنامه‌داری شهرسازانه سابقه‌ای کمتر از نیم قرن و برنامه‌داری طراحانه در حوزه مکان‌های شهری، به ویژه مکان‌های همگانی و بیرونی به ربع قرن هم نمی‌رسد. برنامه‌های شهرسازانه جاری عمدتاً کمیت‌مدار بوده و سازوکارهای حداقلی پردازش توده را به پردازش فضا اولویت می‌دهد. حداقل مساحت تفکیک، نسبت پر و خالی قطعات، تامین حداقل شبکه راه‌ها، برنامه‌ریزی کاربری زمین بر مبنای سطوح و سرانه‌ها، نمودهای جاری قالب برنامه‌سازی شهرسازانه است.

علیرغم تولد رسمی دانشکده هنر و رشته معماری در سال ۱۳۱۹، قبل از تولد نظام رسمی برنامه‌ریزی و تولد رسمی شهرسازی در سال ۱۳۴۲ (ویژه‌نامه آموزش دانشگاهی معماری هنر در ایران، ۱۳۸۷)، تاکنون هیچکدام از این دو بر روابط کیفیت‌پرداز توده و فضا تاثیر سازنده و برجسته نداشته‌اند. قدمت توجه طراحانه به کیفیات محیطی عرصه‌های (مکان‌های) همگانی بیرونی حدوداً یک دهه است. البته توجه طراحانه برای ساماندهی عرصه‌های همگانی با رویکرد میراثی و تاریخی، متضمن بهسازی، نوسازی و باززنده‌سازی آثار تاریخی به منظور پاسخدهی به دل‌اندوهی [42] نخبگان این حوزه دانشی و هنری و حرفه‌ای از سابقه‌ای خیلی بیشتر برخوردار است. توجه به حرفه ـ دانش و هنر طراحی شهری برای ساماندهی مکان‌های همگانی در خوشبینانه‌ترین حالت از مرز ۱۵ سال فراتر نمی-رود (ویژه نامه آبادی در طراحی شهری ـ شهرهای جدید، ۱۳۷۸).

اکنون شهرهای ایران نمود انباشت عظیم توده‌های ساختمانی [43] هستند. برخی ممکن‌است بازهم بارویکرد دل‌اندوهانه نسبت به گذشته نسبتاً پر بار شهرسازی اندام‌واره‌ای (ارگانیک) ایران از فضاهایی یاد کنند که اکنون از دست‌رفته [44] تلقی می‌گردند. ولی، واقعیت آن است که شهرهای ایران در شرایط امروز چنان مورد هجوم توده‌های

---

41 - Appraisal
42 - Nostalgic
43 - Building Mass (es)
44 - Lost Space

ساختمانی بی‌روح قرارگرفته‌اند که نبود فضا[45]، به ویژه فضاهای مشمول هنجارهای کیفیت محیط[46] به وضوح بر همه، حتی با چشمان غیر کارشناسی، مبرهن است.

تامین کیفیات محیطی پاسخده احتیاج به برنامه‌های طراحی شهری[47] دارد که ساز و کار تنظیم آنها پرمسئله است. اولاً، نیاز به چنین برنامه‌هایی هنوز در حوزه رسمی عملیات توسعه باهمستان‌ها جا نیفتاده است. ثانیاً، برنامه‌های حداقلی جاری در ضعف دانشی و رویکردی در حال تهیه و اجرا است. ثالثاً، در حوزه دانشگاهی و آموزش طراحی شهری که موضوع اصلی بحث این نوشتار است، برداشت همه جانبه، عمیق و یکپارچه‌ای از مفاهیم، اصول و شیوه‌های طراحی در عمل وجود ندارد. برخی طراحی شهری را با برنامه‌ریزی شهری، به ویژه محصول سه بعدی آن اشتباه می‌فهمند. برخی نیز طراحی شهری را با معماری شهری و تجمیع عناصر معمارانه و مهندسی ساختمان تک بنا یکی انگاشته و برخی طراحی شهری را با مهندسی ترافیک یکی می‌دانند. در مواردی نیز با نگاه سطحی طراحی شهری به مثابه یک واقعیت از جنس مد[48] مورد توجه قرار می‌گیرد. در همین راستا، برخی از پردازه‌های[49] صحنه عمل اقدامات برنامه‌سازانه طراحی شهری با عنوان منظر شهری، زیباسازی و مرمت، که میتوانند قسمتی از قالب فراگیر طراحی شهری باشند، ارائه می‌دهند.

بررسی عناوین سرفصل‌ها و محتوی دروس دانشگاه‌ها در این رشته نشان‌می‌دهد که تفاوت اساسی بین آن-ها و سرفصل بسیاری از دانشگاه‌های معتبر دنیا وجود ندارد. همانطور که در بخش قبلی با بررسی محتوای آموزشی چهار دانشگاه سیدنی، تورنتو، شفیلد و هاروارد معلوم شده‌است، روزآمدی عناوین دروس طراحی‌شهری با دانشگاه-های معتبر فاصله چندانی ندارد. آنچه که به عنوان مشکل مطرح بوده و نیاز به بازنگری دارد، جزئیات محتوای شرح دروس، نحوه آموزش و ارائه و از همه مهم‌تر تفرق در تبیین مفاهیم، اصول و انگاره‌های دانشی ـ حرفه‌ای و هنری این رشته است.

خوشبختانه بر عکس بسیاری رشته‌های دیگر که اعضاء هیات علمی ممکن است با واقعیت‌های اجتماعی و صحنه‌ی عمل فاصله داشته‌باشند، اعضاء هیات علمی اکثر دانشگاه‌های درگیر با آموزش طراحی شهری در صحنه عمل[50] رشته خود درگیر هستند. هر چند در سال‌های اخیر ضوابط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی برای تعیین صلاحیت مشاوران معماری و شهرسازی برخی از اعضاء هیات علمی را از صحنه عمل دور کرده‌است، اما جریاناتی جدید، جذب دوباره اساتید را مورد توجه قرارداده‌است. علیرغم، آگاهی اعضاء هیات علمی با صحنه عملی طراحی شهری، بازتاب آن در حوزه آموزشی ناچیز است. بنظر می‌رسد قبل از هر چیز باید یک برداشت حداقلی مشترک نسبت به محتوی دانشی و پایگاه فلسفی طراحی شهری بین اعضاء هیات علمی دست‌اندرکار این حرفه ـ دانش ـ هنر بوجود بیاید. این برداشت حداقلی میتواند در تقویت سازگاری محتوای آموزش با نیازهای آمایشی توسعه شهرهای ایران موثر واقع شود.

---

[45] - Lack of Space
[46] - Environment Quality Norms
[47] - Urban Design Plan (s)
[48] - Fashion
[49] - Project (s)
[50] - Practice in Fields (Cases)

۱-۳-۲- اهداف عملیاتی برنامه بازنگری طراحی شهری

مقدمه:

در شیوه‌نامه تدوین و بازنگری برنامه درسی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، اهداف محتوایی برنامه بازنگری به قرار زیر مطرح شده است:

- رویکرد ارزش‌مداری برنامه
- لحاظ کردن شرایط بومی و سنتی جامعه
- نیازهای جامعه
- توجه به پیشرفت‌های علمی داخل و خارج کشور
- در نظر گرفتن نقایص و کاستی‌های برنامه درسی موجود و ضرورت‌های تغییر برنامه
- استفاده از منابع علمی و برنامه‌های تدوین شده در دانشگاه‌های معتبر
- لحاظ کردن نظرات متخصصان، دست اندرکاران و موسسات بکارگیرنده دانش‌آموختگان
- درج دیدگاه‌های دانش‌آموختگان
- جامعیت سرفصل دروس
- لحاظ کردن روش‌های جدید تدریس و ارزشیابی
- معقول بودن وجه اشتراک محتوای دروس
- تعمیق مطالب درس‌های قبل و پایدار کردن آنها
- منابع معتبر و جدید
- ارائه جدول مقایسه تعداد واحدهای قدیم و جدید (جبرانی، الزامی و اختیاری).

۱-۳-۲- ۱- نمودهایی از اهداف عملیاتی

با این فرض که طراحی شهری با هدف ارتقا کیفیات محیطی و با استفاده از تنوعی از ابزار محیطی اعم از اجتماعی، زیست‌محیطی، ادراکی، فضائی،کالبدی و نظیر این‌ها، به تغییر شکل و ترکیب محیط‌های شهری می‌پردازد، معهذا فرض بر این‌است که در نگاه برنامه‌سازی سنجش وضعیت محیط علمی و عملیاتی و حرفه‌ای طراحی شهری نقش مهمی در تدوین اهداف عملیاتی داشته‌باشد. هدف کلی برنامه طراحی شهری کسب دانش تخصصی و مهارت حرفه‌ای در زمینه زیست‌پذیر کردن شهرها و افزایش کیفیت فضاهای آن با توجه به ویژگی‌های کالبدی، اجتماعی، عملکردی، فرهنگی و محیط زیستی و... است. بدین جهت مهمترین اهداف عملیاتی برنامه بازنگری با توجه بر معیارهای بیرونی و درونی تاثیرگذار بر برنامه (که قبلاً به آن‌ها اشاره شد)، اهداف محتوایی بازنگری که در بالا ذکر شد (مستخرج از شیوه‌نامه بازنگری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) و سنجش وضعیت محیط آموزشی و حرفه‌ای اهداف عملیاتی بازنگری برنامه آموزشی رشته طراحی شهری شامل موارد زیر است:

۱. شناخت و ارزیابی مسائل و مشکلات طراحی شهری کشور با توجه به مسائل روز جامعه

۲. ترویج تفکر بومی‌سازی و توجه به فرهنگ شهرها و روش‌های کاربست دانش بومی در طراحی فضاهای شهری

۳. شناخت آثار و پیامدهای جهانی شدن و تاثیر آن در طراحی شهری

۴. در جریان بودن با تحولات جهانی، ایده‌ها و تفکرات و تجارب جدید در طراحی شهرها

۵. جامع بودن برنامه با توجه به بین رشته‌ای بودن رشته طراحی شهری

۶. فراهم کردن زمینه‌های برای افزایش خلاقیت دانشجویان در دروس طراحی

۷. افزایش روحیه پژوهشگری در دروس نظری

فصل دوم:

جداول درسی شامل عناوین دروس و سامانه اجرا

مقدمه

مجموعه مطالعات نشسته در فصل اول، مفاهیم، اصول و الزامات وجودی رشته طراحی شهری را همراه با الزامات وجودی آن برای آمایش کیفیت‌مدار سرزمین ایران نشان داده‌است. بطور خاص، در مرحله سنجش وضعیت به تعیین شاخص‌های برنامه‌سازی و اهداف عملی برنامه‌سازی برای طراحی شهری سازگار با آرمان‌ها، اهداف غائی و سامانه ارزشی جامعه ایرانی ـ اسلامی پرداخته‌شد. به مثابه استنتاج احکام کاربردی، در این مرحله (فصل دوم) راهبردها و سیاست‌ها، سامانه محتوایی و ساختار و عناوین دروس (سرفصل‌های) پیشنهادی، ارائه می‌گردد. با رویکرد برنامه‌سازی راهبردی ابتدا، راهبردها و سیاست‌ها عرضه می‌گردد. در ادامه توضیح راهبردها و سیاست‌ها، سازوکار تحکیم و تنظیم دروس به مثابه بخشی از جریان برنامه‌های اقدام شرح داده می‌شود. در بخش دوم این فصل محتوای سامانه‌ای رشته طراحی متضمن تبیین ویژگی عناصر آگاهی‌های علمی و ساختار آن ارائه می‌شود. در نهایت سرفصل پیشنهادی در قالب سه جدول، شامل دروس جبرانی، دروس الزامی و دروس اختیاری ارائه می‌شوند. جزئیات محتوای و سازوکار عملی آموزش در فصل بعدی عرضه می‌گردد.

۲ـ۱ـ راهبردها[۵۱] و سیاست‌ها[۵۲]

۲ـ۱ـ۱ـ راهبردها

- آگاهی و آشنایی به مبانی نظری[۵۳] (چیستی) حرفه ـ دانش و هنر طراحی شهری.
- آشنایی به نوع و محتوای کلی دانش‌های علمی ـ حرفه‌ای پایه‌ای که بطور عام در پیشبرد دست‌آوردهای حوزه مهندسی توسعه کیفی مکان و محیط موثر باشند.
- آشنایی با دانش‌ها، روش‌ها و شیوه‌های علمی ـ حرفه‌ای پایه‌ای که بطور عامل در پیشبرد دست‌آوردهای حوزه مهندسی توسعه کیفی مکان و محیط موثر باشند.
- آگاهی و آشنایی به مسیر تحول نظریات و رویکرهای خاص طراحی شهری در عرصه‌های دانشی، پژوهشی و حرفه‌ای اصلی و مرتبط.
- آگاهی و آشنایی به شیوه‌های[۵۴] (چگونگی) اعمال دانش و هنر طراحی شهری در صحنه عمل.
- مواجهه با واقعیت‌های عملی طراحی شهری[۵۵] در حرفه (صحنه عمل) در چارچوب تمرین‌هایی آکادمیک که شیوه‌ها در آن متبلور پیدا می‌کند.

۲ـ۱ـ۲ـ سیاست‌ها:

- برگزاری کلاس، متضمن آموزش چیستی یا فلسفهٔ دانش[۵۶]، حرفه[۵۷] و هنر طراحی[۵۸] بطور عام و طراحی شهری به طور خاص.

---

[51] - Strategy (ies)
[52] - Policy (ies)
[53] - Theory of Urban Design (What is Urban Design?)
[54] - Urban Design Techniques (How is Urban Design Mechanism in Practice?)
[55] - Urban Design Workshop (What is Urban Design in Practice)

- برگزاری کلاس‌های آموزشی و انجام پژوهش درباره دانش‌ها و حرفه‌هایی شامل: جامعه شناسی[۵۹]، اقتصاد[۶۰]، مهندسی ساختمان[۶۱]، جغرافیا[۶۲]، روانشناسی[۶۳] و نظیر این‌ها بطور عام و شناخت وجوه خاصی از این دانش-ها که در عرصه طراحی شهری به کار می‌آیند.
- آموزش دانش‌هایی شامل ریاضیات و آمار، مدل سازی[۶۴]، اصول فناوری اطلاعات[۶۵] (IT)، نرم‌افزارها و گرایش‌های کاربردی و کارکردی فناوری اطلاعات در شهرسازی[۶۶] (طراحی شهری بطور خاص) و نظیر آن که به باروری دانش، حرفه و هنر طراحی شهری در عمل کمک می‌کنند.
- برگزاری کلاس‌های، آموزشی و جهت‌دهی پژوهش درباره نظریابی که جایگاه طراحی شهری را در تحول و توسعه باهمستان‌ها تبیین نموده و شرح دیدگاه‌های عام و خاصی که آینده بهتری را برای سامانیابی کیفیت محیطی عرصه‌های[۶۷] همگانی نوید می‌دهد.
- آموزش شیوه‌هایی که در فرآیند سنجش وضعیت محیط برای تبیین (توصیف[۶۸] و تشریح[۶۹]) و تحلیل (تفسیر[۷۰] و تحلیل[۷۱]) مفید هستند. این شیوه‌ها می‌توانند شامل: فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)[۷۲]، پدیدارشناسی[۷۳]، تحلیل عاملی[۷۴]، چیدمان فضایی[۷۵]، تبیین و تحلیل عناصر راهبردی سامانه توسعه؛ متضمن متضمن نکات قوت، ضعف، فرصت و تهدید محیط (SWOT)[۷۶] و نظیر این‌ها باشند.
- انجام تمرینات عملی آموخته‌های متنوع در مقیاسات مختلف، به ویژه در سه مقیاس محله، شهر و منطقه به ترتیبی که دانش‌آموختگان طراحی شهری قبل از ورود به عرصه‌های عمل یا حوزه‌های کاری از تجربیات حرفه‌ای حداقل برخوردار باشند.
- هدایت دانش‌آموختگان دوره کارشناسی ارشد برای عرضه نمودن جوهر آموخته‌های خود در یک بسته استنتاجی، متضمن فهم مبانی نظری، شیوه‌ها، نحوه استفاده از دانش‌ها و ابزار کمکی که می‌تواند شیرهٔ کل آموخته‌ها در قالب پایان‌نامه کارشناسی ارشد دوره باشد.

---

56 - Knowledge (of Urban Design)
57 - Profession (of Urban Design)
58 - Art (of Urban Design)
59 - Sociology
60 - Economy
61 - Civil Engineering
62 - Geography
63 - Psychology
64 - Modeling
65 - Information Technology
66 - Planning, Design & Drawing Software
67 - Developing the Environmental Qualities of Public Realms
68 - Description
69 - Explanation
70 - Interpretation
71 - Analysis
72 - Hierarchical Analysis process
73 - Phenomenology
74 - Factorial Analysis
75 - Space Syntax
76 - Strength , Weakness, Opportunity & Threes

۲ـ۱ـ۳ـ ساز و کار تحکیم و تنظیم دروس

سازوکار تحکیم و تنظیم را می‌توان منشور یک برنامه اقدام[۷۷] دانست که بر مبنای سیاست‌های مطروحه شکل می‌گیرد. آنگونه که از نمودار ساختاری صفحه بعد برمی‌آید، سرفصل آموزشی را می‌توان در سه گروه یا بخش تنظیم کرد. بخش اصلی مبین دروسی است که ساختار آموزشی حوزه طراحی شهری را تشکیل داده و صرفاً سرفصل‌هایی را در برمی‌گیرد که مستقیماً به طراحی شهری می‌پردازد. بخش جبرانی شامل دروسی می‌گردد که دانشجویان طراحی شهری به تناسب دانش پایه خویش و الزامات رشته‌ای و حرفه‌ای خود می‌باید از حرفه ـ دانش-های دیگر بدانند. این دروس شامل مطالبی از علوم پایه نظیر آمار و ریاضیات و مطالبی از علوم کمکی برای طراحی شهری نظیر جغرافیا، جامعه شناسی و اقتصاد می‌شود. مطالبی خاص از مضمون دوره کارشناسی ارشد را دروس اختیاری که سومین بخش آموزش است تشکیل می‌دهند. این دروس که گرایشمندی‌های خاص هر دانشجو را مشخص می‌کند، بنابراین دروس را می‌توان در سه گروه زیر تنظیم نموده و ارائه داد:

۱- **الزامی:** صرفاً شامل دروسی است که در محور شکل‌گیری جای می‌گیرند. از آنجا که هدف، آموزش طراح شهری است درس‌های پیشنهادی در این راستا غیر قابل تغییر هستند. بعلاوه، آنچه که بنظر می‌رسد بطور پایه‌ای برای ورود به حوزه طراحی نیاز باشد در دروس جبرانی جای می‌گیرد. برای مثال مبانی و روش برنامه‌ریزی برای آنان که دوره کارشناسی آنان معماری باشد درسی ضروری است که به عنوان جبرانی آموخته می‌شود.

۲- **اختیاری:** گرایشمندی دانشجویان را در زمینه‌های تخصصی جاری ارضاء می‌نمایند. برای مثال برخی از دانشجویان ممکن است علایق خاصی به زیبائی‌شناسی داشته باشند. این نوع دانشجویان می‌تواند دروس اختیاری خود را در واحدهای نظیر زیبائی‌شناسی و روانشناسی محیطی متمرکز کنند.

۳- **جبرانی:** همانطور که در بالا یاد شده‌است باتوجه به پایه تحصیلی کارشناسی اخذ می‌گردد. برای مثال، کسی که دارای درجه کارشناسی در رشته‌های غیر طراحی (Design) باشد، ممکن است در زمینه مبانی و تجربیات پایه طراحی نظیر طراحی معماری و مجموعه شهری و همینطور فنون بیان تصویری دچار کمبود باشد. دروس جبرانی را گروه آموزشی مربوط بر مبنای رشته پایه کارشناسی تعیین می‌کند. در مثال دیگر کسانی که با کارشناسی معماری به دورهٔ طراحی شهری وارد می‌شوند، باید ۲ واحد مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی را به عنوان جبرانی اخذ نمایند.

قاعدتاً دانشجو می‌باید ابتدا دروس جبرانی، سپس دروس الزامی و در انتها دروس اختیاری را اخذ کند. اما، در تناسب نوع دروس جبرانی و علائقی که برای اخذ دروس اختیاری حاصل می‌گردد و همینطور تنظیم نمودن زمان ماندگاری دانشجو در دانشگاه، گروه آموزشی به طبقه‌بندی زمانی اخذ دروس اقدام نموده و به آموزش دانشکده اعلام می‌کند.

[۷۷] - Action Plan

۲ـ۲ـ سامانه‌ی محتوایی رشته

سامانه محتوایی رشته طراحی شهری در برگیرنده اجزاء و عناصری است که هر کدام جایگاه ویژه‌ای در امر آموزش داشته و علیرغم کثرت موضوعات، در ارتباطی منطقی با همدیگر یگانگی این رشته را معنی‌دار می‌کنند. عناصر پایه را آگاهی‌هایی در برمی‌گیرند که به مثابه دانش‌هایی پایه و در عین حال متنوع در ذخیره دانشی دانشجویان ورودی به رشته وجود دارند. دومین عنصر آگاهی به مبانی نظری یا چیستی طراحی شهری مربوط می‌شود که به مثابه شالوده و استخوانبندی رشته طراحی شهری الزام آموزشی پیدا می‌کند.

چیستی طراحی شهری (شالوده/ استخوانبندی) دانش‌ها، فنون، و آگاهی‌های مستلزم را معلوم می‌دارد. سوم، عناصری از آگاهی‌های مطرح هستند که با شاخه‌های میان رشته‌ای طراحی شهری ارتباط داشته و می‌باید الزاماً آموخته‌شده و به فهم درآیند. چهارمین عنصر آگاهی‌دهنده رویکردها، نظریات و مفهوم‌واره‌هایی هستند که گرایشمندی فلسفی و آموزشی رشته طراحی شهری را در صحنه عمل معلوم می‌دارد. عنصر پنجم را آگاهی‌هایی تشکیل می‌دهند که به مثابه فنون، مهارت یا تکنیک‌های (شیوه‌های) طراحی به نحوه اعمال آموخته‌ها در صحنه عمل یا کارگاه‌های طراحی یاری می‌رسانند. عنصر ششم که می توان آن‌را قلب طراحی شهری دانست کارگاه‌هایی هستند که در قالب تمرین‌های موردی مجموعه آگاهی‌ها و قابلیت دانشجویان طراحی شهری را بازتاب می‌دهند. محتوای سامانه‌ای یاد شده در نمودار ساختاری صفحه بعد چگونگی روابط آموزشی و دانشی را در طراحی شهری نشان می‌دهند.

نمودار ساختاری روابط آموزشی و دانشی در طراحی شهری

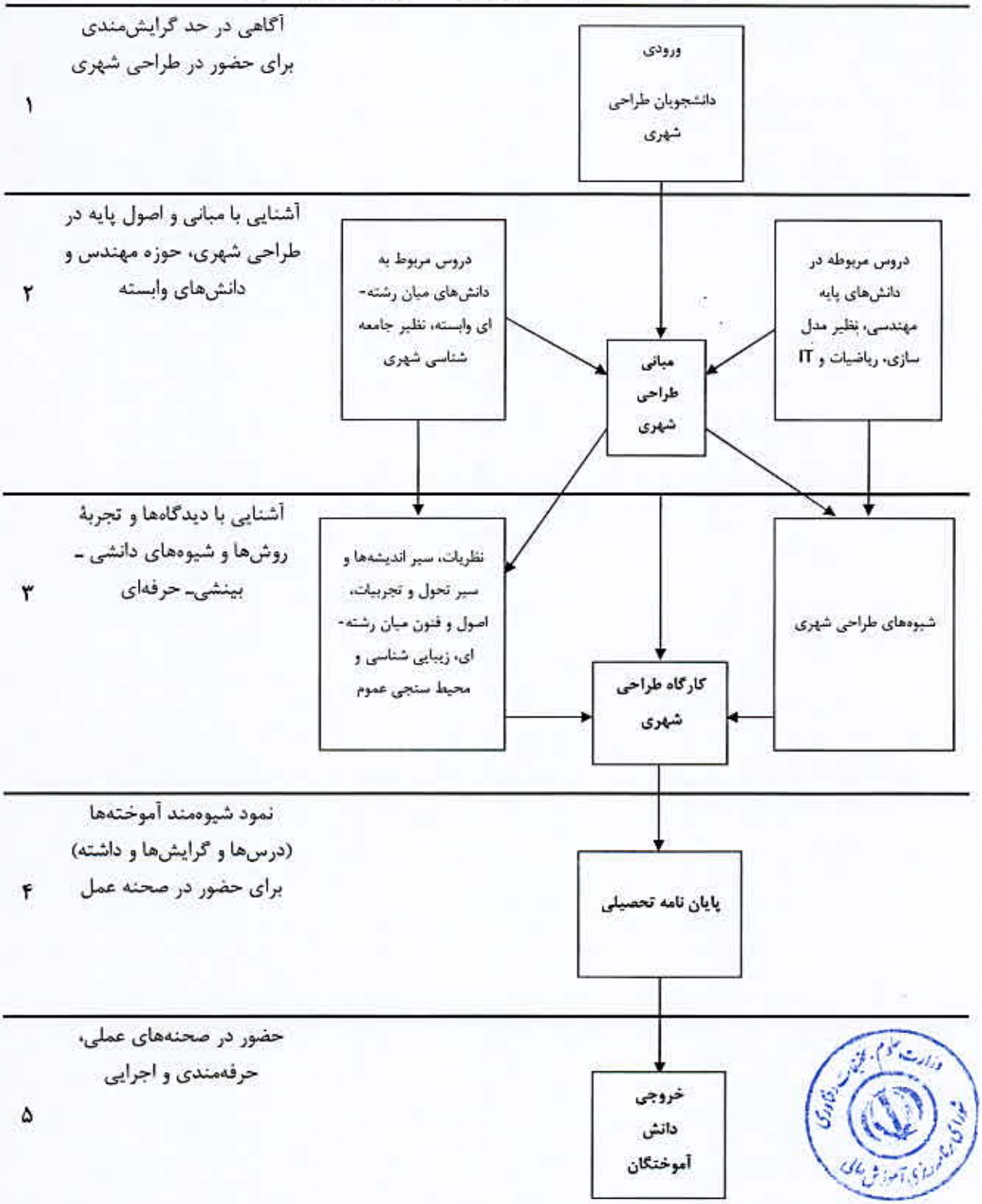

۲-۳- طول دوره و شکل نظام

مطابق با آیین‌نامه آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

۲-۳-۱- شرایط پذیرش دانشجو :

بر اساس ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

۲-۳-۲- تعداد واحد های درسی:

تعداد کل واحدهای درسی در دوره کارشناسی ارشد طراحی شهری ۳۲ واحد و به شرح زیر است:

➢ دروس الزامی	۲۰ واحد
➢ دروس اختیاری	۶ واحد
➢ پایان نامه	۶ واحد
جمع	۳۲ واحد

آن دسته از پذیرفته شدگانی که رشته کارشناسی آنها غیر از مهندسی شهرسازی و یا کارشناسی شهرسازی است، ملزم به گذراندن حداقل ۶ واحد درسی به عنوان دروس جبرانی (بنگرید به فصل ۲ جداول درسی این برنامه) خواهند شد. این دروس در یک نیمسال تحصیلی (نیمسال اول) باید ارائه شوند. این ترم در سقف زمانی طول دوره محاسبه نمی‌شود..

۲ـ۳ ـ عناوین دروس (سرفصل‌های) پیشنهادی

جدول شماره: ۱

جدول دروس جبرانی رشته کارشناسی ارشد طراحی شهری

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱.	اصول IT با تاکید بر GIS	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	*
۲.	مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	**
۳.	مبانی برنامه سازی مسکن در طراحی باهمستان‌ها	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	*
۴.	تاریخ شهر و شهرسازی در ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	**
۵.	کارگاه مقدماتی طراحی شهری	۱	۲	۳	۱۶	۶۴	۸۰	*
۶.	طرح معماری مجموعه‌ها (مسکونی و نظیر آن)	۱	۴	۵	۱۶	۱۲۸	۱۴۴	***
۷.	آمار و مدل‌سازی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	*
۸.	مبانی اقتصاد شهری و منطقه‌ای	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	**
۹.	جامعه شناسی شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	**
۱۰.	شناخت و تحلیل فضاهای شهری	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	**
۱۱.	درک و بیان محیط شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	**
۱۲.	کارگاه شهرسازی ۴	۱	۳	۴	۱۶	۹۶	۱۱۲	**
جمع کل		**۱۸**	**۱۲**	**۳۰**	**۲۸۸**	**۳۸۴**	**۶۷۲**	-

جدول شماره: ۲

جدول دروس الزامی رشته کارشناسی ارشد طراحی شهری

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیش نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	مبانی نظری طراحی شهری	۳	-	۳	۴۸	-	۴۸	-
۲	مبانی برنامه‌ریزی شهری برای طراحان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	روش‌ها و فنون طراحی شهری ۱	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۴	روش‌ها و فنون طراحی شهری ۲	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۵	اندیشه‌ها و نظریات طراحی شهری با تاکید بر رویکرد اسلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	مبانی نظری طراحی شهری
۶	کارگاه طراحی شهری ۱	-	۳	۳	-	۹۶	۹۶	کارگاه مقدماتی طراحی شهری
۷	کارگاه طراحی شهری ۲	-	۳	۳	-	۹۶	۹۶	کارگاه طراحی شهری ۱
۸	کارگاه طراحی شهری ۳	-	۳	۳	-	۹۶	۹۶	کارگاه طراحی شهری۲
۱۰	پایان‌نامه	-	۶	۶	-	۱۹۲	۱۹۲	
	جمع کل	**۹**	**۱۷**	**۲۶**	**۱۴۴**	**۵۴۴**	**۶۸۸**	-

جدول شماره: ۳

جدول دروس اختیاری رشته کارشناسی ارشد طراحی شهری

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیش نیاز
		نظری	علمی	جمع	نظری	علمی	جمع	
۱.	طراحی شهری در مناطق بلاخیز	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۲.	تجارب طراحی شهری (سمینار)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۳.	مبانی تجدید حیات شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۴.	مباحث اجرایی طراحی شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۵.	مبانی طراحی شهری پایدار و ارزیابی اثرات زیست محیطی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۶.	GIS سه بعدی	-	۲	۲	-	۶۴	۶۴	
۷.	زیبائی شناسی شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۸.	شهر و شهرسازی معاصر ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۹.	روانشناسی محیطی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۰.	حقوق و قوانین شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۱.	مبانی و اصول طراحی زیست بوم شهرها	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۲.	تاثیر فرهنگ ایرانی/ اسلامی در ساخت شهر	۰۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۳.	سمینار شهر اسلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۴.	برنامه‌ریزی کاربری زمین	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۵.	برنامه‌ریزی و طراحی زیرساخت‌ها	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۶.	برنامه‌ریزی و طراحی مسکن	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴	
۱۷.	سمینار مسائل شهری ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۸.	مدیریت توسعه کالبدی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۱۹.	طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۲۰.	مبانی نظری طراحی شهری ۲	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۲۱.	اخلاق حرفه‌ای در شهرسازی (برنامه‌ریزی و طراحی شهری)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۲۲.	روش تحقیق علمی پیشرفته (تدوین پایان‌نامه)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۲۳.	زبان تخصصی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۲۴.	طبیعت و شهر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
۲۵.	امنیت و شهر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	
	جمع کل	**۴۸**	**۳**	**۵۱**	**۷۶۸**	**۹۶**	**۸۶۴**	

- از میان واحدهای جدول ۳، دانشجو موظف به اخذ ۶ واحد درسی بر اساس گرایش پایان نامه وی می باشد که به تشخیص شورای گروه / بخش انتخاب می‌شود.

۲ـ۴ـ موارد افتراق بین برنامه جدید با برنامه قدیم

در جداول زیر (۳-۳ تا۳-۱) موارد افتراق دو برنامه در قالب تغییر در تعداد واحد، حذف یا اضافه، و یا تغییر عنوان در دروس جبرانی، دروس الزامی و دروس اختیاری آمده‌است. تغییر در محتوای برنامه‌ها همانگونه که ذکر شد در شرح درس‌ها و اهداف درس در فصل سوم و چهارم مورد توجه بوده‌است.

جدول شماره۳-۱: فهرست تغییرات دروس جبرانی در رشته کارشناسی ارشد طراحی شهری

ردیف	برنامه قدیم	واحد		برنامه جدید (بازنگری)	واحد		تغییرات
		نظری	عملی		نظری	عملی	
۱	اقتصاد شهری	ـ	ـ	مبانی اقتصاد شهری و منطقه ای	۲	ـ	تغییر عنوان
۲	زبان تخصصی	۲	-	-	-	-	انتقال به دروس اختیاری
۳	ـ	ـ	ـ	مبانی و روش های برنامه ریزی شهری	۲	-	درس جدید
۴	کارگاه مقدماتی طراحی شهری	۱	۲	کارگاه مقدماتی طراحی شهری	۱	۲	بدون تغییر
۵	روش تحقیق پیشرفته	۲	-	روش تحقیق پیشرفته	۲	-	بدون تغییر
۶	ـ	ـ	ـ	جامعه شناسی شهری	۲	ـ	درس جدید
۷	ـ	ـ	ـ	آمار و مدل سازی	۲	ـ	درس جدید
۸	شناخت و تحلیل فضاهای شهری	۲	۱	شناخت و تحلیل فضاهای شهری	۱	۱	تغییر واحد
۹	ـ	ـ	ـ	کارگاه شهرسازی (۴)	۱	۳	درس جدید
۱۰	ـ	ـ	ـ	مبانی برنامه سازی مسکن در باهمستان ها	۱	۱	درس جدید انتقال یافته از دروس اختیاری
۱۱	تاریخ شهر	۲	ـ	تاریخ شهر و شهرسازی در ایران	۲	ـ	تغییر عنوان
۱۲	GIS	۱	۱	اصول IT با تأکید بر GIS	۱	۱	تغییر عنوان
۱۳	کارگاه شهرسازی (۵)	۱	۴	طرح معماری مجموعه ها (مسکونی و نظیر آن)	۱	۴	تغییر عنوان
۱۴	ـ	ـ	ـ	درک و بیان محیط شهری	۲	ـ	درس جدید
۱۵	سیر اندیشه ها	۲	ـ	ـ	ـ	ـ	حذف
۱۶	حقوق و قوانین شهری	۲	ـ	ـ	ـ	ـ	حذف

جدول شماره ۳-۲: فهرست تغییرات دروس الزامی در رشته کارشناسی ارشد طراحی شهری

ردیف	برنامه قدیم	تعداد واحد		برنامه جدید	واحد		تغییرات
		نظری	عملی		نظری	عملی	
۱	نظریه‌های طراحی شهری	۳	-	اندیشه ها و نظریات طراحی شهری با تاکید بر رویکرد اسلامی	۲	-	تغییر عنوان و محتوا
۲	مبانی نظری طراحی شهری	۳	-	مبانی نظری طراحی شهری	۳	-	بدون تغییر
۳	مبانی برنامه ریزی شهری	۲	-	مبانی برنامه ریزی شهر برای طراحان	۲	-	تغییر عنوان
۴	تحلیل شکل و فضای شهری	۲	-	-	-	-	حذف
۵	روش‌ها و فنون طراحی شهری ۱	۳	-	روش‌ها و فنون طراحی شهری (۱)	۱	۱	تغییر واحد
۶	روش‌ها و فنون طراحی شهری ۲	۳	-	روش‌ها و فنون طراحی شهری (۲)	۱	۱	تغییر واحد
۷	کارگاه طراحی شهری ۱	-	۳	کارگاه طراحی شهری ۱	-	۳	بدون تغییر
	کارگاه طراحی شهری ۲	-	۳	کارگاه طراحی شهری ۲	-	۳	بدون تغییر
۸	-	-	-	کارگاه طراحی شهری (۳)	-	۳	درس جدید
۹	سمینار	۲	-	-	-	-	حذف
۱۰	بهسازی و نوسازی بافت های قدیمی	۲	-	-	-	-	تغییر عنوان و انتقال به دروس اختیاری
۱۱	پایان نامه	-	۴	پایان نامه	-	۶	تغییر واحد

جدول شماره ۳-۳ : فهرست تغییرات دروس اختیاری در رشته کارشناسی ارشد طراحی شهری

ردیف	برنامه قدیم	واحد		برنامه جدید	واحد		تغییرات
		نظری	عملی		نظری	عملی	
۱	طراحی محیط و ارزیابی اثرات زیست محیطی پروژه های شهرسازی	۲	-	-	-	-	حذف
۲	_	-	-	طراحی شهری در مناطق بلاخیز	۲	-	درس جدید
۳	-	-	-	تجارب طراحی شهری (سمینار)	۲	-	درس جدید
۴	-	-	-	مباحث اجرایی طراحی شهری	۲	-	درس جدید
۵	رایانه در شهرسازی (GIS)	-	۲	GIS سه بعدی	-	۲	تغییر عنوان
۶	مبانی زیبایی شناسی	۲	-	زیبایی شناسی شهری	۲	-	تغییر عنوان
۷	_	-	-	شهر و شهرسازی معاصر ایران	۲	-	درس جدید
۸	روانشناسی محیطی	۲	-	روانشناسی محیطی	۲	-	بدون تغییر
۹	مبانی برنامه ریزی حمل و نقل	۲	-	طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری	۲	-	تغییر عنوان
۱۰	_	-	-	مبانی نظری طراحی شهری ۲	۲	-	درس جدید
۱۱	_	-	-	مبانی و اصول طراحی زیست بوم شهرها	۲	-	درس جدید
۱۲	_	-	-	تاثیر فرهنگ ایرانی / اسلامی در ساخت شهرها	۲	-	درس جدید
۱۳	_	-	-	سمینار شهر اسلامی	۲	-	درس جدید
۱۴	مدیریت شهری	-	-	مدیریت توسعه کالبدی	۲	-	تغییر عنوان
۱۵	_	-	-	حقوق و قوانین شهری	۲	-	درس جدید
۱۶	_	-	-	برنامه ریزی کاربری زمین	۲	-	درس جدید
۱۷	مبانی برنامه ریزی و طراحی زیر ساختهای شهری	-	-	برنامه ریزی و طراحی زیر ساختها	۲	-	تغییر عنوان
۱۸	-	-	-	برنامه ریزی و طراحی مسکن	۲	۱	درس جدید
۱۹	مبانی اکولوژی شهری (طبیعی ـ انسانی)	۲	-	مبانی طراحی شهری پایدار و ارزیابی اثرات زیست محیطی	۲	-	تغییر عنوان
۲۰	-	-	-	سمینار مسائل شهری ایران	۲	-	درس جدید
۲۱	-	-	-	مبانی تجدید حیات شهری	۲	-	انتقال از دروس الزامی به اختیاری و تغییر عنوان
۲۲	-	-	-	اخلاق حرفه‌ای در شهرسازی (برنامه ریزی و طراحی شهری)	۲	-	درس جدید
۲۳	-	-	-	زبان تخصصی	۲	-	منتقل شده از جبرانی
۲۴	-	-	-	روش تحقیق علمی پیشرفته (تدوین پایان‌نامه)	۲	-	منتقل شده از جبرانی
۲۵	جامعه شناسی شهری	۲	-	-	-	-	منتقل شده از جبرانی
۲۶	آمار و مدلسازی	۲	-	-	-	-	منتقل شده از جبرانی
۲۷	مبانی برنامه ریزی مسکن	۲	-	-	-	-	منتقل شده از جبرانی
۲۸	-	-	-	طبیعت و شهر	۲	-	درس جدید
۲۹	-	-	-	امنیت و شهر	۲	-	درس جدید

• پیش‌بینی شده است در جهت همگرایی رشته، کلیه دروس اختیاری به صورت مشترک در یک کلاس با شرکت دانشجویان از رشته‌های برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و مدیریت شهری برگزار گردد.

۲ـ۵ـ فهرست برنامه درسی به تفکیک هر نیمسال تحصیلی

برنامه درسی کارشناسی ارشد طراحی شهری با پایه شهرسازی

نیمسال اول		نیمسال دوم		نیمسال سوم		نیمسال چهارم	
نام درس	تعداد واحد	نام درس	تعداد واحد	نام درس	تعداد واحد	نام درس	تعداد واحد
مبانی نظری طراحی شهری	۲	طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری	۲	کارگاه طراحی شهری (۳)	۴	پایان نامه	۶
کارگاه طراحی شهری (۱)	۳	کارگاه طراحی شهری(۲)	۳	اندیشه ها و نظریه- های طراحی شهری با تاکید بر رویکرد اسلامی	۲		
روش ها و فنون طراحی شهری (۱)	۲	روش ها و فنون طراحی شهری (۲)	۲	اختیاری	۲		
		اختیاری	۲	اختیاری	۲		
جمع واحد	۷	جمع واحد	۹	جمع واحد	۱۰	جمع واحد	۶

برنامه درسی کارشناسی ارشد طراحی شهری با پایه غیر شهرسازی

نیمسال اول		نیمسال دوم		نیمسال سوم		نیمسال چهارم	
نام درس	تعداد واحد	نام درس	تعداد واحد	نام درس	تعداد واحد	نام درس	تعداد واحد
پیش نیاز	۶ واحد با توجه به رشته کارشناسی	مبانی نظری طراحی شهری	۲	کارگاه طراحی شهری(۳)	۴	اختیاری	۲
		کارگاه طراحی شهری(۲)	۳	روش ها و فنون طراحی شهری (۲)	۲	پایان نامه	۶
		طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری	۲	اندیشه ها و نظریه های طراحی شهری با تاکید بر رویکرد اسلامی	۲		
		روش ها و فنون طراحی شهری(۱)	۲	اختیاری	۲		
کارگاه طراحی شهری (۱)	۳			اختیاری	۲		
جمع واحدهای الزامی	۳ واحد	جمع واحد	۹	جمع واحد	۱۲	جمع واحد	۸

فصل سوم:

شرح محتوا و سرفصل دروس

۳-۱- سرفصل دروس جبرانی

۳-۱-۱- اصول IT با تاکید برGIS

۳-۱-۲- مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی شهری

۳-۱-۳- مبانی برنامه سازی مسکن در طراحی با همستان‌ها

۳-۱-۴- تاریخ شهر و شهرسازی در ایران

۳-۱-۵-کارگاه مقدماتی طراحی شهری

۳-۱-۶- طرح معماری مجموعه‌ها (مسکونی و نظیر آن)

۳-۱-۷- آمار و مدل‌سازی

۳-۱-۸- مبانی اقتصاد شهری و منطقه‌ای

۳-۱-۹- جامعه شناسی شهری

۳-۱-۱۰- شناخت و تحلیل فضاهای شهری

۳-۱-۱۱- درک و بیان محیط شهری

۳-۱-۱۲- کارگاه شهرسازی ۴

۳-۱-۱- اصول IT با تاکید بر GIS

Principles of Information Technology (IT) with Emphasize on Geographical Information System (GIS)

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری و عملی**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

این درس شامل درک مفاهیم GIS در مراحل و گام‌های یک پروژه شهری، از تولید و گردآوری انباشت و انواع پردازش اطلاعات آغاز شده و تا تبدیل به محصولات نهایی یعنی تصمیمات مورد نیاز مدیریت و به کارگیری داده امتداد می‌یابد. مدیریت داده‌ها باید بر اساس اهداف هر طرح تابع و تعیین‌کننده نظام اطلاعات برای پشتیبانی مناسب آن باشد. در این مقوله اصول و مفاهیم GIS مطرح شده و دانشجویان با نحوه به کارگیری آن سیستم در مدل‌سازی آشنا شوند. اهداف این درس عبارت‌اند از: آشنایی با مفاهیم پایه داده و اطلاعات، بررسی انواع داده گرافیکی و توصیفی، انواع مدل‌ها و نحوه بکارگیری آن‌ها در GIS و تسلط با نرم‌افزارهای GIS

سرفصل دروس:

- مفاهیم پایه در نظام اطلاعاتی
- تعریف GIS
- قابلیت‌های GIS
- داده‌های رستری
- داده‌های برداری
- پایگاه اطلاعاتی GIS
- آموزش یکی از نرم افزارهای GIS (مربوط به ۲ واحد عملی)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **اصول IT با تاکید بر GIS** عنوان درس به انگلیسی: **Principles of Information Technology (IT) with Emphasize on Geographical Information System (GIS)**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۴۸**	نوع واحد	**✓**جبرانی	**✓**نظری **✓**عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
			الزامی	نظری عملی	
			اختیاری	نظری عملی	۰
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی: **ارائه پروژه**	

منابع:

ـ ایرمایر، ننسی و جفری پنتیو (۱۳۷۸): **"مدیریت سیستم های اطلاعات جغرافیایی"**، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.

ـ لارنس، گرهارد (۱۳۷۶): **"سیستم های کاداستر و ثبت زمین"**، ترجمه میترا کمال پور، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.

ـ سیکل، جیل (۱۳۸۳): "راهنمای جامع تحلیلگر فضایی: تحلیل فضایی پیشرفته با استفاده از اطلاعات رستری و برداری"، مترجم: فرشاد نوریان و مهدی ضیایی، تهران، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری.

ـ لتهام، لارنس (۱۳۷۷): **"GPS چگونگی استفاده از سیستم تعیین موقعیت جهانی"**، مترجم: فرشاد نوریان و مسعود فرخنده، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (شهرداری تهران).

ـ هاکسهولد، ویلیام (۱۳۸۱): **"مقدمه ای بر سیستم های اطلاعات جغرافیای شهری"**، ترجمه فرشاد نوریان، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری (جلد سوم).

- Longley, P. A. and M. Batty. Ed, (2003): **"Advanced Spatial Analysis"**, CA: ESRI Press.
- Meyer, Nancy, (2004): **"GIS and Land Records"**, CA: ESRI Press.

۳-۲-۱- مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی شهری

Urban Planning Theories & Techniques

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

آشنایی دانشجویان با مبانی روش‌های و شیوه‌های تولید برنامه، معیارها و استانداردهای شهری، ارزیابی طرح‌ها و شیوه‌های اجرایی طرح‌ها در عمل و آشنایی با محدودیت‌های فنی، انسانی، مدیریتی و حقوقی اجرائی طرح-ها و تحقیق آن‌ها.

سرفصل دروس:

- تعریف برنامه و برنامه‌ریزی - Plan and Programming
- ریشه‌های ظهور نظریه برنامه‌ریزی - Planning
- نحوه شکل‌گیری و تکامل رشته برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای
- تعریف سطوح برنامه‌های شهرسازی (چشم انداز - راهبردی - اجراء)
- تعریف روش و شیوه تولید برنامه‌های فوق
- فرایند برنامه‌ریزی شهری
- شیوه نقشه‌های پایه و استخراج اطلاعات فضایی
- شیوه‌های برداشت کاربری زمین
- روش‌های محاسبه و تحلیل سطوح کاربری زمین
- برنامه‌ریزی کاربری زمین
- نحوه تعیین سرانه‌ها و عوامل موثر در آن (اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی،...)
- روش‌های تعیین سلول‌های شهری (مجموعه همسایگی، محله، ناحیه، منطقه، شهر)
- مبانی و مفاهیم تراکم در شهرسازی (روش طبقه‌بندی بافت‌های شهری و تعیین تراکم ساختمانی و ...)
- استانداردها و روش‌های مکانیابی عناصر مختلف شهری
- تکنیک‌های برنامه‌ریزی شهری
- مبانی و روش‌های منطقه‌بندی شهری
- مبانی و روش‌های تفکیک زمین شهری
- روش‌های تدوین جداول برنامه C.P.M

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی و روش‌های برنامه-ریزی شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Planning Theories & Techniques**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	**√**جبرانی	**√**نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- آلماندینگر، فلیپ،(۱۳۸۷) :" **آینده برنامه‌ریزی: چشم اندازهای نو در نظریه برنامه ریزی**"، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، ارس رایانه، آذرخش.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۸): "**استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری انجمن شهرسازی آمریکا: روش های تحلیل**"، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): "**استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها**"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بیگ بابائی، بشیر (۱۳۹۰): " **شهر و برنامه‌ریزی شهری**"، ملکان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملکان.
- پورمحمدی، محمدرضا (۱۳۸۹): " **برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری**"، تهران، انتشارات سمت.
- جفری هال، پیتر (۱۳۸۷): " **برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای**"، مترجم: جلال تبریزی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- حکمت نیا، حسن و قنبری هفت چشمه، ابوالفضل (۱۳۸۸): "، **اصول و روش‌های برنامه‌ریزی شهری**"، تهران، مفاخر.
- زیاری، کرامتا... (۱۳۸۹):" **مبانی و تکنیک‌های برنامه‌ریزی شهری**"، چابهار، دانشگاه بین‌المللی چابهار.

- زیاری، کرامت‌ا... (۱۳۸۷): **" برنامه‌ریزی کاربری زمین"**، تهران، دانشگاه تهران.
- سلیمانی شیری، مرتضی (۱۳۸۴): **" برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، رهپویان شریف.
- سیف الدینی، فرانک (۱۳۸۸): **" برنامه‌ریزی شهری: ارزشیابی طرح ها و برنامه‌ها"**، تهران، نشر آئیژ.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۸۴): **" مقدمه‌ای بر مبانی برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- شاه حسینی، پروانه و رهنمایی، محمد تقی (۱۳۹۰): **" فرآیند برنامه‌ریزی شهری ایران"**، تهران، انتشارات سمت.
- عقیلی، جمال‌الدین و توربخش، ماندانا (۱۳۸۹): **" شهر، محیط زیست و برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، شهر آب، آینده‌سازان.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۶): **" تراکم در شهرسازی"**، تهران، دانشگاه تهران.
- فاینشتاین، سوزان و کمپل، اسکات (۱۳۸۹): **" نظریه‌ی برنامه‌ریزی"**، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، نشر آذرخش.
- مرادی مسیحی، واراز (۱۳۸۴): **" برنامه‌ریزی استراتژیک و کاربرد آن در شهرسازی ایران و نمونه موردی کلان شهر تهران"**، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.

۳-۱-۳- مبانی برنامه‌سازی مسکن در طراحی باهمستان‌ها

Theories of Housing Plan making in Community Design

تعداد واحد: ۲

نوع درس: جبرانی

نوع واحد: نظری و عملی

پیش‌نیاز ندارد

هدف:

آشنایی با نظریه‌ها و تجربیات جهان و ایران در برنامه‌ریزی مسکن، بررسی ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی مسکن، شاخص‌های مسکن، شناخت اهداف کیفی و کمی برنامه‌های مسکن، تجزیه و تحلیل برنامه‌های مسکن در ایران، عوامل عرضه و تقاضا، مدیریت و تشکیلات، جایگاه مسکن در سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح-های توسعه شهری، بررسی الگوهای مسکن، فرایند برنامه‌ریزی مسکن در مقیاس ملی و محلی.

سرفصل دروس:

۱. شناخت مسئله مسکن.
۲. ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، کالبدی و زیست محیطی مسکن.
۳. نظریه‌های برنامه ریزی مسکن.
۴. شاخص‌های مسکن در ایران.
۵. شاخص‌های مسکن در جهان.
۶. عوامل عرضه و تقاضای مسکن.
۷. مسائل و جایگاه زمین در مسکن.
۸. جایگاه مصالح ساختمانی در برنامه‌ریزی مسکن.
۹. سابقه برنامه‌ریزی مسکن در ایران.
۱۰. تحلیل برنامه‌های مسکن در ایران.
۱۱. فرایند برنامه‌ریزی مسکن در مقیاس ملی.
۱۲. فرایند برنامه‌ریزی مسکن در مقیاس محلی.
۱۳. جایگاه مسکن در برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری.
۱۴. مسکن و محیط مسکونی.
۱۵. الگوهای مسکن و تراکم.
۱۶. مدیریت، سازمان، تشکیلات، قوانین و مقررات مسکن.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی برنامه‌سازی مسکن در طراحی باهمستان‌ها** عنوان درس به انگلیسی: **Theories of Housing Plan making in Community Design**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۴۸**	نوع واحد	☑جبرانی	☑نظری ☑عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
			الزامی	نظری عملی	
			اختیاری	نظری عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی: **ارائه پروژه**	

منابع:

- ایراندوست، کیومرث (۱۳۸۹): **"سکونت‌گاه‌های غیررسمی و اسطوره حاشیه نشینی"**، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه-ریزی شهری.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۸۲): **"کتاب سبز راهنمای شهرداری‌ها، نظام مراکز شهری / فضاهای مسکونی"**، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- شکرگزار، اصغر (۱۳۸۵): **"توسعه مسکن شهری در ایران"**، تهران، انتشارات حق‌شناس.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۲): **"تراکم در شهرسازی: اصول و معیارهای تعیین تراکم شهری"**، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۰): **"آماده سازی زمین شهری در ایران"**، تهران، انتشارات سازمان ملی زمین و مسکن.
- موسوی، سیدمحمد (۱۳۸۹): **"مقدمه‌ای بر ساماندهی صنعت و سکونت در مناطق شهری: به همراه گزیده مقالات اولین نشست تخصصی نحوه تعامل صنعت و سکونت"**، تهران، انتشارات پرهام‌نقش.
- ون پل، ریک (۱۳۹۰): **"رویکردها و روش های سنجش کیفیت محیط مسکونی شهری"**، مترجم: مجتبی رفیمیان و جمشید مولوی، تهران، انتشارات آذرخش.
- مجموعه مقالات سمینارهای سیاست‌های توسعه مسکن در ایران (وزارت مسکن و شهرسازی).

- مجموعه مقالات چاپ شده در مجلات "هنرهای زیبا"، "اقتصاد مسکن"، "مسکن و انقلاب".

- Albert Ferre, Tihamer Salij, (2010): **"Total Housing: Alternatives to Urban Sprawl"**, Published by Actar.
- Balchin, Paul and Rhoden, Maureen, (1998): **"Housing: the Essential Foundation"**, Routledge, London.
- Carmona, Mathtew, (2001): **"Housing Design Quality: Through Policy, Guidance and Review"**, Spon Press, London.
- Center for Inclusive Design and Environmental Access, Edward Steinfeld, Jonathan White, (2010): **"Inclusive Housing: A Pattern Book: Design for Diversity and Equality"**, Published by W. W. Norton & Company.
- Eric Firley, Caroline Stahl, (2011): **"The Urban Housing Handbook"**, Published by Wiley.
- Graham Towers, (2005): **"Introduction to Urban Housing Design: At Home in the City"**, Architectural Press.
- Hilary French, (2008): **"Key Urban Housing of the Twentieth Century: Plans, Sections and Elevations (Key Architecture Series)"**, W. W. Norton & Company; Pap/Cdr edition.
- Jenkins, Paul, et. al., (2007): **"Planning and Housing in the Rapidly Urbanizing World"**, Routledge, London.
- Ronald L. Mace, Leslie C. Young, (1998): **"Fair Housing Act Design Manual: A Manual to Assist Designers and Builders in Meeting the Accessibility Requirements of the Fair Housing Act"**, Diane Pub Co; Revised edition
- Somerville, Peter and Springings, Nigel, (2005): **"Housing and Social Policy: Contemporary Themes and Critical Perspectives"**, Routledge, London.
- Susanne Schindler, William R. Morrish, (2009): **"Growing Urban Habitats: Seeking a New Housing Development Model"**, William Stout.

۳-۱-۴- تاریخ شهر و شهرسازی در ایران

History of Urban Planning in Iran

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

- شناخت چگونگی شکل‌گیری و ساخت کالبدی مجتمع‌های زیستی در قالب مکان (جغرافیا) و در بستر زمان (تاریخ).
- شناخت تاثیرات مستقیم و غیرمستقیم جهان‌بینی، اقتصاد و بوم بر کالبد مجتمع زیستی.
- شناخت روش‌های برخورد انسان با عوامل فوق در شکل دادن به کالبد محیط خود. آگاهی از نگرش‌ها و نظریات متفاوت، مصادیق مفاهیم تاریخی و تعاریفی که مجموعه‌های زیستی بر آن استوارند.
- اخذ روش‌های مناسب برخورد با مساله مجتمع‌های زیستی (شهر- ده) و یافتن تعریفی در خور با این مساله در ایران.

سرفصل دروس:

شهرنشینی و شهرگرایی قبل از اسلام:

- ساخت و بافت شهر از قرن هفتم ق.م سبک پارسی در معماری (شهرهای مادی و پارسی تا حمله اسکندر)
- ساخت و سازمان شهر از قرن سوم ق.م تا قرن هفتم میلادی (یکم هجری): سبک پارسی ـ هلنی و پارتی در معماری (شهرهای دوران سلوکی، پارتی و ساسانی)
- سیر تحول شهرنشینی و شهرگرایی بعد از اسلام
- ساخت و سازمان شهر از قرن یک هجری تا قرن چهارم هجری (۷-۱۱ میلادی): سبک خراسانی در معماری (شهرهای دوران اولیه اسلام تا ظهور دیلمیان)
- ساخت و سازمان شهر از قرن چهارم هجری تا قرن هفتم هجری (۱۱-۴) میلادی، سبک رازی در معماری (شهرهای دوران دیالمه، سلجوقیان، خوارزمشاهیان تا حمله مغول و ایلخانیان)
- ساخت و بافت شهر از قرن هفتم تا قرن یازدهم هجری (۱۴-۱۷ میلادی)، سبک آذری در معماری (شهر دوره ایلخانیان و ترکمانان)
- ساخت و بافت شهر از قرن ۱۱ تا اواسط قرن ۱۳ هجری (۱۷-۱۹ میلادی) مکتب اصفهان در شهرسازی (شهر دوران صفوی تا اواسط قاجار)
- سیر تحول شهرنشینی و شهرسازی در دوران معاصر

- چگونگی تفکر به مساله شهر (۱۱۶۸ ه.ش تا ۱۳۰۰)، سبک بازگش در ادبیات، دوران ناصری، انقلاب مشروطیت، تشکیل اداره احتسابیه، قانون بلدیه ۱۲۸۶، سبک تهران در شهرسازی، کودتای ۱۲۹۹
- شهرگرایی، شهرنشینی و شهرسازی از ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰
- شهرگرایی و شهرنشینی در ایران از ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۵
- شهرسازی از ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۷
- شهرگرایی، شهرنشینی و شهرسازی از ۱۳۷۵ تا کنون

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **تاریخ شهر و شهرسازی در ایران**	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	☑جبرانی	☑نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
	تعداد ساعت: ۳۲			عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **History of Urban Planning in Iran**			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	دارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- افشنگ، مانلی و همکاران (۱۳۹۰): **"شرح جریان های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر با تاکید بر دوره زمانی ۱۳۵۷ – ۱۳۵۸"**، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- اصانلو، حسن و رستمی زاده، امیرحسین (۱۳۸۹): **"جستاری در تاریخ معماری و شهرسازی ایران"**، تهران، موسسه آموزش عالی سوره.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۹۰):" **تاریخ شهر و شهرنشینی در ایران از آغاز تا سلسله ی قاجار** "، تهران، آرمانشهر.

- حبیبی ، سیدمحسن (۱۳۸۸): **"از شار تا شهر: تحلیلی تاریخی از مفهوم شهر و سیمای کالبدی آن: تفکر و تاثر "**، تهران، دانشگاه تهران.
- سلطان‌زاده ، حسین (۱۳۸۷):**" فضاهای معماری و شهری در نگارگری ایرانی "**، تهران، چهارطاق.

۳-۱-۵- کارگاه مقدماتی طراحی شهری

Primary Urban Design Studio

تعداد واحد: **۳**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری و عملی**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

انجام سه پروژه طراحی شهری که به صورت اسکیس برگزار می‌شود، به عنوان تجربه‌ای عملی و مقدماتی دانشجویان طراحی شهری را با محتوی پروژه‌های طراحی شهری، موضوعات و انواع آن‌ها آشنا می‌سازد. تمرینات این کارگاه که بر قدرت ترسیم با دست، برداشت اطلاعات، خلاقیت و ایده‌پردازی تاکید دارد در مقیاس‌های خرد ارائه می‌شود و به دانشجویان کمک می‌نماید تا با توجه به نوع فضای شهری و درجات متفاوت از پیچیدگی مسائل شهری راه حل‌های مناسب را بیابند. برداشت‌های سریع، تحلیل‌های یکپارچه و ارائه طرح با جزئیات از ویژگی اسکیس‌های این کارگاه است.

سر فصل دروس:

۱. اسکیس شماره ۱، بهسازی و نوسازی یک میدان یا یک گره شهری

۲. اسکیس شماره ۲، طراحی یک مسیر گردشگری یا یک کریدور طبیعی، یا یک خیابان

۳. اسکیس شماره ۳، طراحی مرکز محله یا بخشی از یک محله

در هر اسکیس شناخت، و تحلیل مسائل به صورت گروهی انجام می‌شود. ایده‌ها و گزینه‌های طراحی مختلف مورد بحث جمعی قرار می‌گیرند و در یک اسکیس یک روزه دانشجویان یافته‌های خود از کارهای گروهی و بحث‌ها را در قالب اسکیس طراحی ارائه می‌دهند. سپس کارهای ارائه شده با حضور دانشجویان مورد بحث، بررسی و ارزیابی قرار خواهند گرفت.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **کارگاه مقدماتی طراحی شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Primary Urban Design Studio**	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۸۰	نوع واحد	☑جبرانی	☑نظری ☑عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
			الزامی	نظری عملی	
			اختیاری	نظری عملی	
	آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار				

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	**آزمون های نوشتاری: ندارد**	**دارد**
		عملکردی: ارائه پروژه	

منابع:

این درس عملی است و بنا به ضرورت برخی منابع و تجارب مفید از طریق اساتید کارگاه در طول پروژه‌ها ارائه خواهد شد.

۳-۱-۶- طرح معماری مجموعه‌ها (مسکونی و نظایر آن)

Architectural Design of Residential Complexes

تعداد واحد: ۵

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری و عملی**

پیش‌نیاز: **ندارد**

هدف:

حصول آگاهی‌های لازم در راستای طراحی مجموعه‌های مسکونی در مقیاس خرد و کلان با در نظر گرفتن عوامل مؤثر مانند شرایط محیطی، اقلیمی، شرایط اجتماعی، مذهبی و فرهنگی بهره برداران و جامعه مورد طراحی و ویژگی‌های اقتصادی با توجه به حوزه‌های رفتاری فردی و خانوادگی و اجتماعی و ارتباط بصری و ادراکی با عناصر و مظاهر طبیعت و محیط.

سرفصل دروس:

طراحی یک واحد مسکونی در حدود چهل واحد با تراکمی متوسط و زیاد، به طوریکه مجموعه از پیچیدگی کافی برای طراحی برخوردار باشد. نوع برخورد با موضوع باید حتی المقدور مسائل عامل مجموعه‌های مسکونی را مورد بررسی و طراحی قرار دهد.

۱- طراحی واحدها به صورت الگوهای اصلی و فرعی واحدهای مسکن، بطوریکه این الگوها قابلیت تغییر و تکامل برای انطباق بر شرایط و موقعیت‌های متفاوت را در مجموعه داشته باشند. ضمناً این الگوها لازم است نیازهای ساکنین را برآورده سازند و همچنین قابلیت بالا بردن کیفیت معماری مجموعه در مقیاس کلان را داشته باشند.

۲- تعیین و طراحی نوع سازماندهی مجموعه (سازماندهی گروهی، خطی، شعاعی و ..) مبنی بر اهداف برنامه و با توجه به اصول و روش‌های درست و متناسب با موقعیت و ویژگی‌های سایت طراحی واحدها و گروه‌های ساختمانی می بایست هماهنگ صورت پذیرد.

۳- طراحی فضاهای جمعی در قالب عرصه‌های نیمه خصوصی، نیمه عمومی و عمومی، بطوریکه مستقلاً از ترکیب فضاهای مسکونی مجتمع مورد طراحی قرار گیرند.

۴- توجه به سیمای مجموعه بطوریکه مجموعه در یک نظام سلسله مراتبی کالبدی در ارتباط با بافت و سیمای اطراف دیده شده‌باشد.

۵- توجه به کیفیات بصری و ادراکی مانند انتظام فضایی، وحدت، تنوع، تناسبات، مقیاس، تعادل، توازن، وضوح، خوانایی جنبه‌های هویتی.

توصیه ها :در این طرح لازم است عوامل زیر مورد دقت و توجه قرار گیرند:

- عوامل محیطی و اقلیمی، طراحی در جهت تنظیم شرایط محیطی در مقیاس واحدها و مجموعه‌ی مسکونی

- ارتباط بصری و ادراکی با طبیعت و محیط، بطوریکه هر واحد امکان برقراری ارتباط هرچه مستقیم تر و نزدیک‌تر را با مظاهر طبیعت داشته باشد.

- تفکیک مناسب عرصه‌های اجتماعی، شامل عرصه‌های خصوصی، نیمه‌خصوصی و عمومی منطبق بر مسائل فرهنگی و مذهبی خانوار و جامعه مورد طراحی (توجه به حوزه‌های رفتاری در مقیاس فرد، همسایگی‌ها)

- ارائه از ۱/۵۰۰ در مورد سایت و اطراف آن، تا مقیاس ۱/۱۰۰ در طرح واحدهای مسکونی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **طرح معماری مجموعه‌ها (مسکونی و نظایر آن)**	تعداد واحد: **۵**	نوع واحد	**✓**جبرانی	**✓**نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
	تعداد ساعت: **۱۴۴**			**✓**عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Architectural Design of Residential Complexes**	آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی**✓** کارگاه آزمایشگاه سمینار				

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **ندارد**	**دارد**
		عملکردی: ارائه پروژه	

منابع:

این درس به صورت کارگاهی بوده و از آموخته های درس های قبل استفاده می شود. به این ترتیب منابع یادداشت شده برای درس ها نظریه ها و روش ها و فنون برای این درس نیز مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

۳-۱-۷- آمار و مدل‌سازی
Statistics and Modeling

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز: **ندارد**

هدف:

ـ توانمندسازی دانشجویان در بکارگیری آمار و مدل‌سازی در انجام تحقیقات شهری

سرفصل دروس:

ـ کاربرد و اهمیت آمار برای تحقیق و پژوهش

- معرفی نرم‌افزارهای آماری (و بکارگیری آنها در آموزش سرفصل دروس)

- معرفی انواع مدل‌های موجود در توسعه شهری و بکارگیری آنها در تحقیق و پژوهش

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

<table>
<tr><td rowspan="6">عنوان درس به فارسی:
آمار و مدل‌سازی
عنوان درس به انگلیسی:
Statistics and Modeling</td><td rowspan="6">تعداد واحد:
۲
تعداد ساعت:
۳۲</td><td rowspan="6">نوع واحد</td><td rowspan="2">الجبرانی</td><td>النظری</td><td rowspan="6">دروس پیش نیاز:
ندارد</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">پایه</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">الزامی</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td colspan="5">آموزش تکمیلی عملی ندارد
سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار</td></tr>
</table>

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- آذر، ع و مؤمنی، م (۱۳۷۷): **"آمار و کابرد آن در مدیریت (تحلیل آماری) دو جلد"**، تهران، انتشارات سمت.
- اپنهایم، نوربرت (۱۳۷۹): **"مدل های کاربردی در تحلیل مسایل شهری و منطقه ای"**، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، دانشگاه تهران.
- لیو، یان (۱۳۹۱): **"مدل‌سازی توسعه شهری با استفادهاز سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی(GIS) و سلول‌های خودکار"**، مترجم: محمدکاظم جباری و سیمین احمدی، تهران، نشر آذر کلک.
- لی، کولین (۱۳۶۶): "مدل‌ها در برنامه‌ریزی شهری"، مترجم: مصطفی عباس زادگان، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی.
- منصوری، ک (۱۳۶۹): **"روش‌های آماری"**، تهران، انشارات دانشگاه تهران.

- Hair, J. & Fteed, P., (1990): **"Multivariate Data Analysis"**, New York. McMillan Publishing.

۳-۱-۸- مبانی اقتصاد شهری و منطقه‌ای

Theory of Urban & Regional Economy

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

آشنایی با علت شکل‌گیری شهرها، اهمیت مکان و فضا در تحلیل‌های اقتصادی، اهمیت سیاست‌ها در عملکرد بازارهای مورد نظر در شهرها.

سرفصل دروس:

مقدمه‌ای بر اقتصاد شهری: علت شکل‌گیری شهرها، تئوری مکانی و اقتصاد منطقه‌ای، ساخت شهری (تئوری اجاره زمین و کاربرد آن در اقتصاد شهری، کاربری اراضی، مکان‌یابی خانوار و بنگاه، بررسی و نقد نظریه‌های ساخت شهری)، اندازه و رشد شهر (اندازه شهر، توزیع اندازه مناطق شهری (سلسله مراتب شهری، قانون رتبه- اندازه و...)، رشد شهر، مناطق بازار و نظام شهرها، اقتصاد تجمیع و ترجیحات بنگاه‌ها (کارآفرینان)، قیمت‌گذاری فضایی، تحلیل رشد منطقه‌ای مبتنی بر عرضه، بازارهای کار منطقه‌ای و مهاجرت، تأثیر سیاست‌های دولت بر مسیر رشد یک منطقه.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

<table>
<tr><td rowspan="10">عنوان درس به فارسی:

مبانی اقتصاد شهری و منطقه‌ای

عنوان درس به انگلیسی:
Theory of Urban & Regional Economy</td><td rowspan="8">تعداد واحد:
۲

تعداد ساعت:
۳۲</td><td rowspan="8">نوع واحد</td><td rowspan="2">☑جبرانی</td><td>☑نظری</td><td rowspan="8">دروس پیش نیاز:

ندارد</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">پایه</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">الزامی</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">اختیاری</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td colspan="5">آموزش تکمیلی عملی ندارد
سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار</td></tr>
</table>

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	دارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	ندارد
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- آ. سولیوان، آرتور(۱۳۸۶): **"مباحثی در اقتصاد شهری"**، مترجم: دکتر جعفر قادری و علی قادری، تهران، نشر نور علم.

- اپنهایم، نوربرث (۱۳۷۹): **" مدل های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه‌ای"**، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- بمانیان، محمدرضا و محمودی نژاد، هادی (۱۳۸۷): **" نظریه‌های توسعه کالبدی شهر"**، تهران، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.

- پاپلی یزدی، محمدحسین و رجبی، حسین (۱۳۸۹): **" نظریه های شهر و پیرامون"**، تهران، انتشارات سمت.

- جی. گوتز، ادوارد و ای. کلارک، سوزان (۱۳۸۹): **" سیاست‌های توسعه و مدیریت شهری در عصر جهانی شده"**، مترجم: دکتر اسدالله نقدی و فرحناز اسکندرلو، تهران، نور علم.

- درکوش، عابدین (۱۳۸۸): **" درآمدی بر اقتصاد شهری"**، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.

- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۸۳): **"مکتب‌ها، نظریه‌ها و مدل‌های برنامه و برنامه‌ریزی منطقه‌ای"**، یزد، انتشارات دانشگاه یزد.

- زیاری، کرامت الله (۱۳۸۱): **"برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری"**، یزد، دانشگاه یزد.

- صباغ کرمانی، مجید (۱۳۸۰): **" اقتصاد منطقه‌ای"**، تهران، سمت.

- عسگری، علی و رازانی، اسد و رخشانی، پدرام (۱۳۸۱): **"برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری (سیستم‌ها و مدل‌ها)"**، تهران، نور علم.

- فیلد، برایان و مک گرگور، برایان (۱۳۷۶): **" فنون پیش بینی در برنامه ریزی شهری و منطقه ای"**، مترجم: فاطمه تقی‌زاده، تهران، انتشارات سازمان برنامه و بودجه.

- Capello, Roberta, (2009): "**Handbook of Regional Economics: Cities & Geography**", Edward Elgar Publishing, Inc.

- Edwards, Mary. E, (2007): "**Regional & Urban Economics Economic Development: Theory & Methods**", Auerbach Publications.

۳-۱-۹- جامعه‌شناسی شهری

Urban Sociology

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

آشنایی با مباحث مطرح در زمینه‌های قشربندی اجتماعی، گروه‌های کوچک، سازمان‌های رسمی، خانواده و .... و با پدیده‌های اجتماعی که هم مربوط به شهر هستند و هم در شهر اتفاق می‌افتند.

سرفصل دروس:

اصول، مفاهیم و کلیات جامعه شناسی، مفهوم جامعه شناسی شهری، اصول جامعه شناسی شهری، مسائل اساسی مطرح در جامعه شناسی شهری، مفهوم شهر از دیدگاه‌های مختلف جامعه شناسی (اقتصاد، جغرافیا، جمعیت شناسی ...)، منشاء پیدایش شهرها از آغاز تا امروز، دیدگاه‌ها و مکاتب جامعه شناسی شهری، جامعه شناسی شهرهای جدید، آسیب‌شناسی شهری (حومه، حاشیه نشینی ، فقر، جرم و....)، انواع نظریه‌های جامعه شناسی شهری.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **جامعه‌شناسی شهری**	تعداد واحد: **۲**	نوع واحد	☑جبرانی	☑نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
	تعداد ساعت: **۳۲**		پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Urban Sociology**			اختیاری	نظری	
				عملی	
	آموزش تکمیلی عملی **ندارد**				
	سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار				

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	دارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	ندارد
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- جیکوبز، جین (۱۳۸۸): **"دوره تاریک پیش رو"**، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- شیخی، محمد تقی (۱۳۸۴): **"جامعه شناسی شهری"**، تهران، شرکت سهامی انتشار.
- ربانی، رسول (۱۳۸۱): **"جامعه شناسی شهری"**، تهران، انتشارات سمت.
- شارع پور، محمود (۱۳۸۹): **"جامعه شناسی شهری"**، تهران، انتشارات سمت.
- ممتاز، فریده (۱۳۸۳) : **"جامعه شناسی شهر"**، تهران، شرکت سهامی انتشار.
- وبر، ماکس (۱۳۷۵): **"شهر در گذر زمان"**، تهران، شرکت سهامی انتشار.

- Flanagan w .g, (1999): " **Urban Sociology: Images & Structure**", New York Allyn & Bacon.
- Knox and pinch, (2000): " **Urban Social Geography: an Introduction**", London prentice hall.

۳-۱-۱۰- شناخت و تحلیل فضاهای شهری
Understanding & Analyzing Urban Spaces

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری و عملی**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

هدف این درس آشنایی با فضای شهری به مثابه فضایی عمومی با خصوصیات و نقش ویژه آن در ساختار فضایی شهر است. ضمن پرداختن به فضای معماری و تفاوت آن بر فضای شهری اهمیت فضای عمومی در مجموعه شهر بیان می‌شود و در چند جلسه تجربه تاریخی غرب و شرق در ایجاد فضاهای شهری مورد مطالعه قرار می‌گیرد. برای پی‌بردن برجنبه عملی نمونه‌هایی از ترکیبات کالبدی در برگیرنده فضاهای شهری در شهرهای ایران برداشت و بیان می‌شود.

سرفصل دروس:

- طرح جایگاه فضای شهری در شهر، تعاریف مقدماتی
- اهمیت شکل‌گیری فضاهای شهری
- روش برداشت و بیان کیفیت‌های فضاهای شهری در ابعاد گوناگون طراحی شهری (کارکردی، بصری، ادراکی، اجتماعی، ریخت‌شناسی)
- تحلیل الگوهای رفتاری در فضای شهری
- تجربه غرب و شکل‌گیری فضاهای شهری
- یونان
- روم
- قرون وسطی
- رنسانس
- قرن ۱۷ و ۱۸
- قرن ۱۹ و ۲۰
- تجربه شرق و شکل‌گیری فضای شهری
- فضای شهری در ایران

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **شناخت و تحلیل فضاهای شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Understanding & Analyzing Urban Spaces**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۴۸**	نوع واحد	**✓**جبرانی	**✓**نظری **✓**عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
			الزامی	نظری عملی	
			اختیاری	نظری عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی**✓** کارگاه آزمایشگاه سمینار					

وش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۸): **"استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری انجمن شهرسازی آمریکا: روش های تحلیل"**، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بحرینی، سید حسین (۱۳۷۵): **"تحلیل فضای شهری"**، تهران، دانشگاه هنر تهران.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۴): **"مبانی نظری و فرایند طراحی شهری"**، تهران، وزارت مسکن.
- توسلی، محمود و بنیادی، ناصر (۱۳۸۶): **"طراحی فضای شهری: فضاهای شهری و جایگاه آنها در زندگی و سیمای شهر"**، تهران، نشر شهیدی.
- کرمونا، متیو (۱۳۸۹): **"فضاهای شهری مکان های عمومی"**، تهران، دانشگاه هنر تهران.
- کرمونا، متیو و تیزدل، استیو (۱۳۹۰): **"خوانش مفاهیم شهری"**، مترجم: کامران زکاوت و فرناز فرشاد، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- کریر، راب (۱۳۸۴): **"فضای شهری"**، مترجم: خسرو هاشمی نژاد، تهران، نشر خاک.

- لنگ، جان (۱۳۸۸): **"طراحی شهری: گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها: همراه با بیش از پنجاه"**، مترجم: سید حسین بحرینی، تهران، دانشگاه تهران.
- مرتضایی، فرهاد (۱۳۸۲): **"طراحی فضای شهری"**، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- نقی زاده، محمد (۱۳۸۹): **"تحلیل و طراحی فضای شهری (مبانی، تعاریف، معیارها و شیوه ها)"**، تهران، سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.

۳-۱-۱۱- درک و بیان محیط شهری

Environmental Perception and Expression

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

شناخت چگونگی تاثیر متقابل عوامل محیطی بر انسان و انسان بر محیط از طریق آشنایی با شاخه جدیدی از معرفت انسانی با عنوان "روانشناسی محیط" و نحوه بهره‌مندی از مفاهیم آن در شناخت محیط شهری، بدین منظور مفاهیمی چون نشانه شناسی، معناشناسی و حس مکان در چارچوب روانشناسی محیطی و استفاده از روش-های بیان تصویری در شناسایی معانی محیط شهری استفاده خواهد شد.

سرفصل دروس:

- تعریف مبانی روانشناسی محیطی و روانشناسی انسانی
- تعریف تصویر ذهنی و ادراک
- روانشناسی محیط از دیدگاه‌های نظری مختلف
- محرک‌های موجود در محیط شهری و چگونگی آنها
- زبان و انتقال مفاهیم، معنی‌شناسی و نظریه‌های زبان‌شناسی
- ادراک سیمای شهر
- روش‌های بیان ادراک محیط شهری (سیمای شهر)
- مقایسه سیمای شهر و ریخت‌شناسی شهری
- تحلیل نمادها و نشانه‌شناسی محیط شهری
- شهر همچون چشم‌انداز

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **درک و بیان محیط شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Environmental Perception and Expression**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	☑جبرانی	☑نظری عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
			الزامی	نظری عملی	
			اختیاری	نظری عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	دارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۷): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، مکان‌ها و مکان‌سازی"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۵): **"مبانی نظری و فرآیند طراحی شهری"**، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- کورت گروتر، یورگ (۱۳۸۳): **"زیبایی شناسی در معماری"**، مترجم: جهانشاه پاکزاد و عبدالرضا همایون، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- لینچ، کوین (۱۳۸۴): **"سیمای شهر"**، مترجم: منوچهر مزینی، تهران، دانشگاه تهران.
- هدمن، ریچارد و یازوسکی، آندره (۱۳۸۱): **"مبانی طراحی شهری"**، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.

۳-۱-۱۲- کارگاه شهرسازی ۴
Urban Studio 4

تعداد واحد: ۴

نوع درس: **جبرانی**

نوع واحد: **نظری و عملی**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

بررسی، تحلیل و ارائه طرح یک مجموعه یا شهرک مسکونی (یا آموزشی و یا گردشگری) در یک منطقه زمین آزاد. در این درس لازم است مهارت‌های فردی و جمعی برای برنامه‌ریزی و طراحی در یک زمین آزاد واقعی است؛ لذا مباحث مطرح در این درس به شرح زیر می باشد :

- **شناخت و تحلیل**
- اجتماعی
- اقتصادی
- اقلیمی
- آنالیز سایت (توپوگرافی - دید منظر - دفع آبهای سطحی...)
- **برنامه ریزی**
- اجتماعی
- کاربری زمین
- مسکن
- تدوین اهداف
- **ارائه گزینه‌ها، ارزیابی و انتخاب گزینه بهینه**
- ارائه طرح ساختاری
- ارائه طرح در فاز یک
- بلوک‌بندی‌ها
- نرخ ترجیحی بلوک‌ها
- نحوه دفع آب‌های سطحی
- پلاک‌بندی‌ها
- ارائه طرح در فاز ۲
- ارائه جزئیات (خط آسفالت، قوس‌ها ...)
- پرفیل‌های اجرایی طولی

- پرفیل‌های اجرایی عرضی
- مختصات چهار گوشه پلاک‌ها و کد اجرایی پلاک‌ها

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **کارگاه شهرسازی ۴**	تعداد واحد: **۴**	نوع واحد	☑جبرانی	☑نظری ☑عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
	تعداد ساعت: **۱۱۲**		پایه	نظری / عملی	
			الزامی	نظری / عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Urban Studio 4**			اختیاری	نظری / عملی	
	آموزش تکمیلی عملی **ندارد**				
	سفر علمی☑ کارگاه آزمایشگاه سمینار				

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **ندارد**	**دارد**
		عملکردی: **ارائه پروژه**	

منابع:

این درس به صورت کارگاهی بوده و از آموخته های درس های قبل استفاده می شود. به این ترتیب منابع یادداشت شده برای درس ها نظریه ها و روش ها و فنون برای این درس نیز مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

۳-۲-محتوا و سرفصل دروس الزامی

۳-۲-۱-مبانی نظری طراحی شهری

۳-۲-۲- مبانی برنامه‌ریزی شهری برای طراحان

۳-۲-۳- روش‌ها و فنون طراحی شهری ۱ و۲

۳-۲-۴-اندیشه‌ها و نظریات طراحی شهری با تاکید بر رویکرد اسلامی

۳-۲-۵-کارگاه طراحی شهری ۱

۳-۲-۶-کارگاه طراحی شهری ۲

۳-۲-۷- کارگاه طراحی شهری ۳

۳-۲-۸-پایان‌نامه

۳-۲-۱- مبانی نظری طراحی شهری
Urban Design Theories

تعداد واحد: **۳**

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

این درس از یک طرف آشنایی دانشجویان با فرایند طراحی شهری و از طرف دیگر شناخت و تحلیل تئوری‌های موجود در زمینهٔ طراحی شهری می‌باشد.

سرفصل دروس:

۱. فلسفه وجودی طراحی شهری
۲. پیشینه و سیر تحول شکل‌گیری طراحی شهری و ویژگی‌های طراحی شهری قرن بیست و یکم
۳. فرایند طراحی شهری
۴. تئوری‌های طراحی شهری
۵. نهضت پارک‌سازی
۶. نهضت زیباسازی شهری
۷. نهضت باغ شهرها، نوشهرها، مدرنیزم
۸. Team X
۹. پست مدرنیزم (رفتارگرایی، ساختارگرایی، طراحی عامیانه، زبان گرایی، طراحی بدون طراح...)
۱۰. طراحی شهری مشارکتی (Collaborative U.D.) - New Urbanism
۱۱. طراحی شهری پایدار
۱۲. تئوری جامع طراحی شهری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی نظری طراحی شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Design Theories**	تعداد واحد: **۳** تعداد ساعت: **۴۸**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			☑الزامی	☑ نظری	
				عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- احمدی، بابک (۱۳۸۳): **"هایدگر و پرسش بنیادین"**، تهران، نشر مرکز.
- احمدی، بابک (۱۳۸۵): **"آفرینش و آزادی، جستارهای هرمونوئیک و زیبائی‌شناسی"**، تهران، نشر مرکز.
- احمدی، بابک (۱۳۸۵): **"حقیقت و زیبائی، درس‌های فلسفهٔ هنر"**، تهران، نشر مرکز.
- اردلان، نادر و بختیار، لاله (۱۳۸۰): **"حس وحدت"**، مترجم: حمید شاهرخ، اصفهان، نشر خاک.
- اعتماد، شاپور (۱۳۸۰): **"انقلاب معرفتی و علوم شناختی"**، تهران، نشر مرکز.
- الکساندر، کریستوفر و چرمایف، سرج (۱۳۷۱): **" عرصه‌های زندگی جمعی و زندگی خصوصی، به جانب یک معماری انسانی"** . مترجم: منوچهر مزینی، تهران، دانشگاه تهران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"آئین شهرسازی پایدار"**، مترجم: مصطفی بهزادفر، کیومرث حبیبی، تهران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران .
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۷): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، مکان‌ها و مکان‌سازی"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- الکساندر، کریستوفر و دیگران (۱۳۷۳): **"تئوری جدید طراحی شهری"** ، مترجم: از واحد تحقیق و ترجمه شرکت طاش، تهران، نشر توسعه.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۸۱): **"معماری و راز جاودانگی، راه بی‌زمان ساختن"**، مترجم: مهرداد قیومی بیدهندی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۸۴): **"یادداشت‌هایی بر ترکیب فرم"**، مترجم: سعید زرین مهر، تهران، انتشارات روزنه.
- امیریاراحمدی، محمود (۱۳۷۸): **"به سوی شهرسازی انسانگرا"**، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران).
- انصاری‌نیا، سیاوش (۱۳۷۷): **"مجموعه مقالات طراحی شهری"**، تهران، نشریه شماره یک، زمستان، سازمان زیباسازی شهر تهران در زمینه طراحی شهری، سال اول.
- بحرینی، حسین (۱۳۷۷): **"فرآیند طراحی شهری"**، تهران، دانشگاه تهران.
- بحرینی، حسین (۱۳۷۸): **"تجدد، فرا تجدد"**، تهران، دانشگاه تهران.
- برناردرز، ژان باستیه (۱۳۷۷): **" شهر"**، مترجم: دکتر علی اشرافی، تهران، دانشگاه هنر.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۸): **"طراحی فضاهای همگانی و توسعه پایدار"**، جزوه درسی، تهران، دانشگاه علم‌وصنعت ایران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۸): **"معماری مسجد و سیمای شهر، بخش اول"**، تهران، شهرداریها، دوره جدید، سال اول، شماره ۹: ۱۵ ـ ۱۲.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۹): **" معماری مسجد و سیمای شهر، بخش دوم"**، تهران، شهرداریها، دوره جدید، سال اول - شماره ۱۱ : ۱۵-۱۲.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۱): **"مفهوم طراحی شهری و انگاره‌های قطعیت‌پسند"**، مدیریت شهری، فصلنامه پژوهشی ـ تحلیلی و آموزشی مدیریت و برنامه‌ریزی شهری، سال سوم، شماره۹، بهار ۱۳۸۱: ۲۷ـ۱۶.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۶): **"هویت شهر، نگاهی به هویت شهر تهران"**، تهران، مؤسسه نشر شهر.
- بوهم، دیوید (۱۳۸۱): **"دربارهٔ خلاقیت"**، مترجم: محمد علی حسین‌نژاد، تهران، نشر ساقی.
- بیکن، ادموند (۱۳۷۶): **"طراحی شهرها"**، مترجم: فرزانه طاهری، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- پاپلی یزدی، محمد حسین و رجبی سناجردی، حسین (۱۳۸۲): **"نظریه‌های شهر و پیرامون"**، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۷۸):**"فرم، شکل، گشتالت"**، فصلنامهٔ معماری و فرهنگ، سال اول، شماره اول، تابستان ۱۳۷۸: ۱۸ ـ ۱۳.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۷۹): **"طراحی شهری در نظام توسعه"**، فصلنامهٔ مدیریت شهری، سال اول، شماره ۳، پائیز ۱۳۷۹: ۴۱ ـ ۳۰.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۵): **"مبانی نظری و فرآیند طراحی شهری"**، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۶): **"مقالاتی در باب طراحی شهری"**، تهران، انتشارات شهیدی.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۶): **"سیراندیشه‌ها در شهرسازی ۱"**، از آرمان تا واقعیت، تهران، شرکت عمران شهرهای جدید.
- پاکزاد جهانشاه (۱۳۸۷): **"سیراندیشه‌ها در شهرسازی ۲"**، از کمیت تا کیفیت، تهران، شرکت عمران شهرهای جدید.
- پیر موره، ژان و ایوماری، آلن و ماری لیز، سابری (۱۳۷۳): **"فضاهای شهری، طراحی، اجرا، مدیریت"**، مترجم: حسین رضایی و میر معزالدین مجابی و محسن رسولی، تهران، بی نا.

- پیرفون، مایس (۱۳۸۳): **"نگاهی به مبنای معماری، از فرم تا مکان"**، مترجم: دکتر سیمون آیوازیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- توسلی، محمود (۱۳۷۵): **"قواعد و معیارهای طراحی فضای شهری"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهر سازی و معماری ایران.

- توسلی، محمود (۱۳۸۳): **"هنر هندسه، پویائی اشکال، احجام کروی ابولوفا بوزجانی"**، تهران، انتشارات پیام.

- تی هال، ادوارد (۱۳۷۶): **"بعد پنهان"**، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- جیکوبز، جین (۱۳۸۸): **"دوره تاریک پیش رو"**، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.

- جیکوبز، آ. و اپلیارد، د. (۱۳۷۸): **" به سوی یک قطعنامه طراحی شهری"**، مترجم: سیاوش انصاری نیا، تهران، مجموعه مقالات طراحی شهری، نشریه شماره دو، زمستان ۱۳۷۸، سازمان زیباسازی شهر تهران.

- چپ من، دیوید (۱۳۸۴): **"آفرینش محلات ومکان‌ها در محیط انسان ساخت"**، مترجم: شهرزاد فریادی و منوچهر طبیبیان، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.

- راپاپورت، امس (۱۳۸۴): **"معنی محیط ساخته شده، رویکردی در ارتباط غیر کلامی"**، مترجم: فرح حبیب، تهران، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری.

- زه وی، برونو (۱۳۸۰): **"چگونه به شهرسازی بنگریم؟"**، مترجم: فریده کرمان، تهران، نشر توسعه.

- زیته، کامیلو (۱۳۸۵): **"ساخت شهر براساس مبانی هنری"**، مترجم: فریدون قریب، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.

- سروش، عبدالکریم (۱۳۷۱): **"علم چیست؟ فلسفه چیست؟"**، تهران، موسسه فرهنگی صراط.

- سعیدنیا، احمد (۱۳۷۹): **"طراحی فضاها و مبلمان شهری"**، جلد دوازدهم از مجموعهٔ کتاب سبز شهرداری، مرکز مطالعات برنامه-ریزی شهری تهران، سازمان شهرداری کشور.

- سلطانزاده، حسین (۱۳۷۰): **"فضاهای شهری در بافت‌های تاریخی ایران"**، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی شهرداری تهران.

- سلطانزاده، حسین (۱۳۷۲): **"فضاهای ورودی در معماری سنتی ایران"**، تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران.

- شولتز، نورنبرگ (۱۳۸۲): **"معماری: معنا و مکان"**، مترجم: ویدا نوروز برازجانی، تهران، نشر جان جهان.

- شولتز، نورنبرگ (۱۳۸۴): **"مفهوم سکونت، به سوی معماری تمثیلی"**، مترجم: محمود امیریاراحمدی، تهران، انتشارات آگاه.

- شاکری‌راد، محمدعلی (۱۳۸۳): **"انسان، طبعیت، طراحی"**، جلد اول، تهران، انتشارت دانشگاه پیام نور.

- شاله، فلسطین (۱۳۷۸): **"فلسفه علمی یا شناخت روش علوم"** مترجم: یحیی مهدوی، تهران، دانشگاه تهران.

- شوای، فرانسواز (۱۳۷۵): **"شهرسازی، واقعیات و تخیلات"**، مترجم: محسن حبیبی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- طلامیناتی، اصغر (۱۳۸۳): **"عرفان، زیبایی‌شناسی و آگاهی کیهانی: دیدگاه پست مدرنی وحدت موجود"**، تهران، رسا.

- فرای، هیلدر برند (۱۳۸۳): **"طراحی شهری بسوی یک شکل پایدارتر شهر"**، مترجم: حسین بحرینی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (شهرداری تهران).

- فریادی، شهرزاد (۱۳۷۹): **"بررسی تحولات اندیشه‌های موثر بر شکل‌گیری اصول طراحی منظر شهری در قرن بیستم و پس از آن"**، مجموعه پژوهش‌های محیط زیست، سال بیست و ششم، شماره ۲۶، زمستان ۱۳۷۹: ۱۲۸ ـ ۱۱۷.

- کارناپ، رورکف (۱۳۶۳): **"مقدمه‌ای بر فلسفه علم"**، مترجم: یوسف نجفی، تهران، انتشارات نیلوفر.

- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): **"عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (پایان هزاره) جلد ۳"**، مترجم: احد علیقلیان و افشین خاکباز، تهران، انتشارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): **"عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (قدرت هویت) جلد ۲"**، مترجم: حسن چاوشیان، تهران، انتشارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- کالن، گوردون (۱۳۷۷): **"گزیده منظر شهری"**، مترجم: دکتر منوچهرطبیبیان، تهران، دانشگاه تهران.
- کریر، راب (۱۳۷۵): **"فضای شهری"**، مترجم: خسرو هاشمی نژاد، تهران، موسسه انتشارات جهاد دانشگاهی.
- کوهن، مارتین (۱۳۸۵): **"۱۰۱ مسئله فلسفه"**، مترجم: امیر غلامی، تهران، نشر مرکز.
- گلکار، کوروش (۱۳۷۸): **" کندوکاوی در تعریف طراحی شهری"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- لاوسون، برایان (۱۳۸۴): **"طراحان چگونه می‌اندیشند"**، مترجم: دکتر حمید ندیمی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- لوکوربوزیه (۱۳۵۵): **"منشور آتن : چهارمین کنگره بین المللی معماری مدرن"**، مترجم: محمد منصور فلامکی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- لینچ، کوین (۱۳۷۶): **"تئوری شکل خوب شهر"** ، مترجم: دکتر حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- لینچ، کوین(۱۳۷۲): **"سیمای شهر"** ، مترجم: دکتر منوچهر مزینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مدنی پور، علی (۱۳۷۹): **"طراحی فضای شهری، نگرشی بر فرآیند اجتماعی و مکانی"**، مترجم: فرهاد مرتضایی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- مزینی، منوچهر (۱۳۷۳): **"مقالاتی در باب شهر و شهرسازی"**، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مطلبی، قاسم (۱۳۷۹): **"آشنائی با ماهیت و نقش روان شناسی محیطی در طراحی کالبدی"**، فصلنامهٔ معماری و فرهنگ، سال دوم، شماره ششم، پائیز ۱۳۷۹: ۶۶ ـ ۶۲.
- ممفورد، لوئیس (۱۳۸۱): **"مدنیت و جامعه مدنی در بستر تاریخ"**، مترجم: دکتر احمد عظیمی بلوریان، تهران، توسعه خدمات فرهنگی رسا.
- مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد (۱۳۸۵): **"مثنوی معنوی"**، به تصحیح رینولد نیکلسون، تهران، انتشارات هرمس.
- نوربرگ شولتز، کریستیان (۱۳۸۳): **"هستی، فضا، معماری"** ، مترجم: مهندس محمد حسن حافظی، تهران، انتشارات کتابفروشی تهران.
- هایدگر، مارتین (۱۳۸۵): **"معنای تفکر چیست؟"**، مترجم: فرهاد سلیمانیان، تهران، نشر مرکز.
- هایدگر، مارتین و دیگران (۱۳۷۷): **"فلسفه تکنولوژی"**، مترجم: شاپور اعتماد، تهران، نشر مرکز.
- هدمن، ریچارد و یازوسکی، آندرو (۱۳۷۱): **"مبانی طراحی شهری"**، مترجم: راضیه رضازاده و مصطفی عباس زادگان، تهران، دانشگاه علم وصنعت ایران.
- همپل، کارل (۱۳۸۰): **"فلسفهٔ علوم طبیعی"**، مترجم: حسین معصومی همدانی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.

- Alexander, C., Neis, H.; Anninou, A. and King, I, (1987): **"A New Theory of Urban Design"**, New York, Oxford University Press.
- Allmendinger, P. & Tewdwr-Jones, M. (2002): **"Planning Futures, New Directions for Planning Theory"**, London, Routledge.
- Anderson, S, (1978): **"On Streets"**, Ed. Cambridge, Mass., the MIT Press.
- Appleyard, D, (1981): **"Livable Streets"**, Berkeley, University of California Press.
- Ashworth, G. (1973): **"Encyclopedia of Planning"**, London, Bartie and Jenkins.
- Bacon E. (1967): **"Design of Cities"**, New York, Thames and Hudson.
- Banz, G. (1970): **"Elements of Urban Form"**, New York, McGraw- Hill.
- Barnett, J. (1974): **"Urban Design as Public Policy"**, New York, McGraw - Hill.

- Broadbent, G. (1990): **"Emerging Concepts in Urban Space Design"**, London, Van Nostrand Reinhold (International).
- Canniffe, E. (2006): **"Urban Ethic, Design in the Contemporary City"**, London & New York, Rout ledge.
- Carmona, M. & Tiesdell, S. (2007): **"Urban Design Reader"**, Amsterdam, Architectural Press (Teamling) & Elsevier.
- Carmona, M. (2001): **"Housing Design Quality, Through Policy, Guidance and Review"**, London, Spon Press.
- Caves, R.W. (2005): **"Encyclopedia of the City"**, London, Routledge.
- Cervero, R. (1988): **"Suburban Gridlock"**, New Jersey, Center for Urban Policy Research.
- Clay, G. (1980): **"Close-Up; How to Read The American City"**, Chicago, The University of Chicago Press.
- Cowan, R (2005): **"The Dictionary of Urbanism"**, Wiltshire, Streetwise Press.
- Crowe, N.; Economakis, R. And Lykoudis, L (l999): **"Building Cities"**, London, and Artmedia Press.
- Cullen, G. (1961): **"The Concise Townscape"**, New York, Van Nostrand Reinhold.
- Cuthbert, A.R. (2006): **"The Form of Cities, Politica Economy and Urban Design"**, Oxford, Blackwell Publishing.
- Dawleg, M. (1971): **"Architecture Versus Housing"**, The MIT Press.
- Fyfe, R. N. (1998): **"Image of the Street"** London, Routledge.
- Gallion, A. B. and Eisner, S. (1984): **"The Urban Pattern: City Planning and Design"**, Delhi, C.B.S. Publishers and Distributors.
- Girardet H. (2004): **"Cities People Planet, Liveable Cities for a Sustainable Word"**, ChiChester, John Wiley & Sons.
- Gosling, D. and Maitland, B. (1984): **"Concepts of Urban Design"**, London, and New York, Academy Editions; and St. Martin.
- Graham, S. (2004): **"The Cybercities Reader"**, New York, Routlege.
- Grant, J. (2006): **"Planning the Good Community"**, Landon, Routledge.
- Hall, P. (1997): **"Cities of Tomorrow"**, Oxford, Blackwell.
- Harrey, S. and Fieldhouse, k. (2005): **"The Cultured Landscape, Designing The Environment in the 21st Century "**, London, Palgrave Macmillan.
- Hedman, R. and Jaszewski, A. (1984): **"Fundamentals of Urban Design"**, New York, American Planning Association.
- Hughes, j and Sadler, s (2002): **"Nou-Pland"**, London, Architectural Press.
- Katz, P. (1994): **"The New Urbanism: Toward an Architecture of Community"**, New York.
- Kostof, S. (1999): **"The City Assembled"**, London, Thames and Hudson.
- Lang, J. (1994): **"Urban Design; the American Experience"**, New York, Van Nostrand Reinhold.
- Larice, M. and Macdonald, E. (2007): **"Urban Design Reader"**, London & New York, Routledge.
- Le Corbusier, (1978): **"The City of Tomorrow and Its Planning"**, Translated from the French, F. Etchells, London, And Architectural Press.
- Le Gates, R. T. and Stourt, F. (2000): **"The City Reader"**, London, Routlege.
- Lloyd, D. W. (1992): **"The Making of English Towns, 2000 Years of Evolution"**, London, Victor Gollancs Ltd.
- Lynch, K. (1981): **"A Theory of Good City Form"**, Cambridge, MIT Press.
- Lynch, K. (1988): **"The Image of the City"**, Cambridge, Mass., the M.I.T Press.

- MC Harg, Ian L. (1992): **"Design with Nature"**, New York, John wiley & Son, s Inc.
- Meiss, V. P. (1992): **"Elements of Architecture, From Form to Place"**, London, E and FN Spon.
- Moughtin, C. (1997): **"Urban Design, Ornament and Decoration"**, Oxford, Architectural Press.
- Moughtin, C. (1999): **"Urban Design, Street and Squares"**, Oxford, Architectural Press.
- Pile, S., Brook, Ch. and Mooney, G. (1999): **"Unruly Cities?"** London and New York, Routledge and the Open University.
- Rapoport, A. (1964 - 65): **"The Architecture of Isfahan"**, Landscape. No. 14, Vol. 2: 4 – 11.
- Rapoport, A. (1977): **"Human Aspects of Urban Form: Towards a Man-Environment Approach to Urban Form & Design"**, Oxford, Pergamon Press.
- Rennie, S. J. (1998): **"The Urban Order"**, Malden-Massachusetts, Black Well.
- Robbins, E. and El-khoury, R. (2004): **"Shaping the City, Studies in History, Theory and Urban Design"**, New York, Routledge.
- Rodofsky, B. (1969): **"Street for People"**, New York, Boubleday.
- Rossi, A. (1991): **"The Architecture of the City"**, Trans. D. Ghirado and J. Ockman Cambridge, Mass. the MIT.
- Rowe, C. and Koetter, F. (1990): **"Collage City"**, Cambridge, Mass., and the MIT.
- Scott, A. (1998): **"Dimensions of Sustainability"**, London, EandFN Spon.
- Shirvani, H. (1981): **"Urban Design Review"**, Washington, D.C.: Planners Press, American Planning Association.
- Shirvani, H. (1990): **"Beyond Public Architecture"**, New York, Van Nostrand Reinhold.
- Stern, R.A.M. (1981): **"The Anglo-American Suburbs"**, London, A. A (Architectural Design Profile).
- Talen, E. (2005): **"New Urbanism & American Planning, The Conflict of Cultures"**, New York & London, Routledge.
- Walters, D. & Brown, L.L (2005): **"Design First"**, Amsterdam, Architectural Press.
- Ward, S.V. (2004): **"Planning and Urban Change"**, London, Sage Publications.
- Wekerles, G. R. and Whitzman, C. (1988): **"Safe Cites"**, New York, Van Nostrand Reinhol
- Wheeler, S.M, Beatley T. (2004): **"The Sustainable Urban Development Reader"**, New York, Routleg.
- Yang, T., Brandon, P.S. and Sid well, A.C. (2005): **"Smart & Sustainable Built Environments"**, Oxford, Blackwell Publishing.

۳-۲-۲- مبانی برنامه‌ریزی شهری برای طراحان

Urban Planning Theories for Urban Designers

تعداد واحد: ۲

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز: **ندارد**

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با مبانی روش‌های و شیوه‌های تولید برنامه، معیارها و استانداردهای شهری، ارزیابی طرح‌ها و شیوه‌های اجرایی طرح‌ها در عمل و آشنایی با محدودیت‌های فنی، انسانی، مدیریتی و حقوقی اجرائی طرح-ها و تحقیق آن‌ها.

رئوس مطالب:

- تعریف برنامه و برنامه‌ریزی- plan and programming
- ریشه‌های ظهور نظریه برنامه‌ریزی- planning
- نحوه شکل‌گیری و تکامل رشته برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای
- تعریف سطوح برنامه‌های شهرسازی (چشم انداز - راهبردی - اجراء)
- تعریف روش و شیوه تولید برنامه‌های فوق
- فرایند برنامه‌ریزی شهری
- شیوه نقشه‌های پایه و استخراج اطلاعات فضایی
- شیوه‌های برداشت کاربری زمین
- روش‌های محاسبه و تحلیل سطوح کاربری زمین
- برنامه‌ریزی کاربری زمین
- نحوه تعیین سرانه‌ها و عوامل موثر در آن (اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی،...)
- روش‌های تعیین سلول‌های شهری (مجموعه همسایگی، محله، ناحیه، منطقه، شهر)
- مبانی و مفاهیم تراکم در شهرسازی (روش طبقه‌بندی بافت‌های شهری و تعیین تراکم ساختمانی و ...)
- استانداردها و روش‌های مکانیابی عناصر مختلف شهری
- تکنیک‌های برنامه‌ریزی شهری
- مبانی و روش‌های منطقه‌بندی شهری
- مبانی و روش‌های تفکیک زمین شهری
- روش‌های تدوین جداول برنامه C.P.M

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی برنامه‌ریزی شهری برای طراحان** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Planning Theories for Urban Designers**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			☑ الزامی	☑ نظری	
				عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	دارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- آلماندینگر، فلیپ (۱۳۸۷): **" آینده برنامه‌ریزی: چشم اندازهای نو در نظریه برنامه‌ریزی"**، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، ارس رایانه، آذرخش.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بیگ بابائی، بشیر (۱۳۹۰): **"شهر و برنامه‌ریزی شهری"**، ملکان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملکان.
- پورمحمدی، محمدرضا (۱۳۸۹): **" برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری"**، تهران، انتشارات سمت.
- حکمت نیا، حسن و قنبری هفت چشمه، ابوالفضل (۱۳۸۸): **"اصول و روش‌های برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، مفاخر.
- جفری هال، پیتر (۱۳۸۷): **"برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای"**، ترجمه جلال تبریزی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- زیاری، کرامتا... (۱۳۸۹): **"مبانی و تکنیک‌های برنامه‌ریزی شهری"**، چابهار، دانشگاه بین‌المللی چابهار.
- زیاری، کرامتا... (۱۳۸۷): **"برنامه‌ریزی کاربری زمین"**، تهران، دانشگاه تهران.
- سلیمانی شیری، مرتضی (۱۳۸۴): **"برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، رهپویان شریف.
- سیف‌الدینی، فرانک (۱۳۸۸): **"برنامه‌ریزی شهری: ارزشیابی طرح ها و برنامه‌ها"**، تهران، نشر آئیژ.

- شاه حسینی، پروانه و رهنمایی، محمد تقی (۱۳۹۰):**"فرآیند برنامه‌ریزی شهری ایران"**، تهران، انتشارات سمت.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۸۴): **"مقدمه‌ای بر مبانی برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- عقیلی، جمال‌الدین، نوربخش، ماندانا (۱۳۸۹): **" شهر، محیط زیست و برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، شهر آب، آینده‌سازان.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۶):**" تراکم در شهرسازی"**، تهران، دانشگاه تهران.
- فاینشتاین، سوزان، کمپل، اسکات (۱۳۸۹): **"نظریه‌ی برنامه‌ریزی"**، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، نشر آذرخش.
- مرادی مسیحی، واراز (۱۳۸۴): **"برنامه‌ریزی استراتژیک و کاربرد آن در شهرسازی ایران و نمونه موردی کلان شهر تهران"**، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.

۳-۲-۴ - روش‌ها و فنون طراحی شهری ۱ و۲
Urban Design Methods and Techniques

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **نظری و عملی**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

در این درس روش‌های طراحی شهری از یک سو و فنون یا تکنیک‌های آن از سوی دیگر تدریس می‌شود. بدین معنی که چگونگی برداشت، تحلیل، تفسیر، مقایسه، ارزیابی، ایده کلی طراحی و نهایتاً طراحی را مشخص می‌نماید. هدف درس ایجاد مهارت حرفه‌ای طراحی شهری است، به طوری که مقدمتاً در دو کارگاه شهری در د وره کارشناسی ارشد و سپس در جریان حرفهٔطراحی شهری بتوان از این مهارت‌ها بهره گرفت.

سر فصل دروس:

محتوی درس را عمدتاً اصول و روش‌های طراحی شهری به مفهوم ترتیب و تنظیم ترکیب کالبدی شهر یا قطعات و اجزایی از شهر به شرح زیر شامل می شود:

۱. تعاریف روش‌ها و تفاوت آن با شیوه و فنون

۲. روش‌ها و فنون طراحی شهری، معنی و مفهوم

۳. روش طراحی شهری با تاکید بر ترکیب دسترسی

۴. الگوهای گوناگون دسترسی

۵. سلسله مراتب دسترسی، بحث کیفی و کمی، جنبه‌های شکل شناسی و هندسی

۶. دسترسی به مثابه فضای شهری

۷. روش شکل‌دهی فضای شهری، چگونگی طراحی فضای محصور، فضای ایستا و پویا

۸. فضاهای متقابل و متباین، فضاهای واجد مقیاس و تناسب

۹. قلمرو فضایی

۱۰. طراحی شهری باتوجه به تأثیر عوامل اقلیمی، اقلم گرم و خشک، معتدل، سرد و مرطوب

۱۱. طراحی شهری باتوجه به عوارض زمین

۱۲. بحث مقیاس طراحی شهری، طراحی شهری در مقیاس های مختلف (مقیاس شهر، مقیاس محلات، نام مقیاس اجزایی یا عناصری از شهر)

۱۳. طراحی شهری در بافت قدیم شهرهای تاریخی

۱۴. نماهای شهری

۱۵. نمای خیابان‌های به منزله ترکیب مرتبط الاجرا و نهایتاً بحث راهنمای طراحی شهری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **روشها و فنون طراحی شهری**	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
	تعداد ساعت: ۴۸		پایه	نظری	
				عملی	
			☑ الزامی	☑ نظری	
				☑ عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Urban Design Methods and Techniques**			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی	

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۸): **"استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری انجمن شهرسازی آمریکا: روش های تحلیل"**، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۷): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، مکان‌ها و مکان‌سازی"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۷۶): **"عرصه‌های زندگی جمعی و زندگی خصوصی"**، مترجم: منوچهر مزینی، تهران، دانشگاه تهران.
- بتنلی، ای‌ین و الکک، آلن و مورین، پال و سو، مک‌گلین و اسمیت، گراهام (۱۳۸۲): **"محیط‌های پاسخده"**، مترجم: دکتر مصطفی بهزادفر، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.

- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۷): **"برنامه‌ها و طرح‌های شهرسازی"**، تهران، نشر شهر.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۵): **"راهنمای طراحی شهری در ایران"**، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- توسلی، محمود (۱۳۷۴): **"قواعد و معیارهای طراحی فضای شهری"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- توسلی، محمود (۱۳۷۱): **"روش‌های طراحی شهری و فضاهای مسکونی در ایران (۲ جلد)"**، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- توسلی، محمود و دیگران (۱۳۷۹): **"روشهای طراحی شهری خیابان کارگر"**، وزارت مسکن و شهرسازی.
- د.ک. چینگ، فرانسیس (۱۳۷۸): **"معماری، فرم، فضا و نظم"**، مترجم: زهره قراگزلو، تهران، انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- د. ک. چینگ، فرانسیس (۱۳۸۲): **"طراحی داخلی"**، مترجم محمد احمدی نژاد، تهران، نشر خاک.
- شفر برده، کلاوس (۱۳۸۲): **"سرعت ۳۰ ـ آرامسازی خیابان‌های محلی"**، مترجم: جهانشاه پاکزاد، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- لینچ، کوین (۱۳۸۱): **"شکل خوب شهر"**، مترجم: حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مایک، دبیلو و لین، آسلا (۱۳۸۴): **"تکنیک‌های راندو در معماری"**، به کوشش امیر اعلا عدیلی، اصفهان، انتشارات هنام.
- میدا، بالی و پاکین، تیل و والتون، دیوید استوارت (۱۳۸۶): **"گرافیک‌های طراحی شهری"**، مترجم: امیر شکیبامنش و مهشید قربانیان، تهران، انتشارات طحان/ هله.

- Barnett, J. (2003): **"Redesigning Cities: Principles, Practice, Implementation", Chicago**, American Planning Association (APA).
- Ben-Joseph, E. (2005): **."The Cod of the City: Standards and the Hidden Language of Place Making"** Cambridge, The MIT press.
- Blgth, A. and Worthington, J. (2001): **"Managing the Brief for Better Design"**, London and New York, Spon Press.
- Burton, E. & Mitchell, L. (2006): "Inclusive **Urban Design, Street For life**" London & New York, Architectural Press & ELSEVIER.
- CABE and DETR, (2001): **"The Value of Urban Design"**, London CABE & DATER.
- Cliff Moughtin, (1992): **"Urban Design Method and Techniques"**, Butterworth Architecture.
- D.Watson and Others, (2003): **"Urban Design, Time Saver Standard"**, Mc Graw Hill.
- DETR, (1998): **"Planning and Development Briefs, A Guide to Better Practic"**, London, Commission for Architecture & the Built Environment.
- DETR, (2000): **"By Design: Urban Design in the Planning System, Towards Better Practice"**, London, Commission for Architecture & the Built Environment.
- Duany, A. and Plater Zyberk, E. (1991): **"Towns and Town - Making Principles"**, New York, Rizzoli International Publications.
- ed: A.R.Cuthbert, (2003): **"Designing Cities, Critical Readings"**, Blackwell.
- Katz, P. (1994): **"The New Urbanism: Towards Architecture of Community"**, New York, MacGraw Hill.
- Llwelyn-Davies, (2000): **"Urban Design Compendium 1"**, London English Parthnerships.
- Llwelyn-Davies (2007): **"Urban Design Compendium 2, Delivering Quality Places"**, London, English Partnerships.
- Lynch, K. (1995): **"City Sense and City Design "**, Cambridg, MIT Press.

- Moughtin, C., Cuestan, R., Sarris, Ch. and Signoretta, P. (2004): **"Urban Design Method and Techniques "**, Amsterdam, Architectural Press & ELSEVIER.
- Pitts, A. (2004): **"Planning & Design Strategies for Sustainability and Profit"**, Amsterdam, Architectural Press & ELSEVIER.
- Punter, J. and Carmona, M. (1997): **"The Design Dimension of Planning: Theory, Content and Best Practices for Design Policies"**, London, Taylor & Francis.
- Sanoff, H. (2002): **"Community Participation Methods in Design & Planning"**, New York, John Wiley & Sons, Inc.
- Urban Design Associates, (2003): **"Urban Design Handbook"**, New York and London, Karen Levine.
- Urban Task Force (1999): **"Towards an Urban Renaissance"**, London, Taylor & Francis.
- Walters, D. & Brown, L.L. (2005): **"Design First: Design-Based Planning for Communities"**, Amsterdam, Architectural Press & ELSEVIER.
- Walters, D. (2007): **"Designing Communities: Charrettes, Master Plans and Form-Based Codes"**, Amsterdam, Architectural press and ELSEVIER.
- Wates, N (1996): **"Action Planning"**, London, Prince of Wales's Institute of Architecture.
- Wates, N. (2000): **"The Community Planning Handbook",** London, Eathsan.

۳-۲-۴- اندیشه‌ها و نظریات طراحی شهری با تاکید بر رویکرد اسلامی

Evolution of Urban Planning Thoughts with Emphasis on Islamic Approach

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **دارد**

هدف:

- شناخت نظریه‌ها، مفاهیم، الگوها و تلاش‌هایی که در پس از انقلاب صنعتی در برخورد با پدیده شهر به طور خاص و کانون‌های زیستی به طور عام در قرن نوزدهم ابراز گردید و چگونگی تأثیر نظریه پردازی‌های این قرن در قرن حاضر.
- شناخت نظریه، مفاهیم، الگوها و تجلیات کالبدی، فضایی آنها در نقاط مختلف جهان از ۱۹۰۰ تا ۱۹۶۰.
- شناخت تحول و فرایند و دگرگونی‌های تفکر شهرسازی از دهه ۱۹۶۰ تا امروز.
- به دست‌آوردن روش‌های مناسب برای برخورد با مسئله کانون‌های زیستی در مقیاس خرد و کلان و یافتن تعریفی مناسب بر آن در ایران.

سرفصل دروس:

۱. مقدمه‌ای بر سیر تحول شهری شهرنشینی و شهرسازی در قرن نوزدهم میلادی
۲. پیدایش مکاتب مختلف و نظریه‌های پیش شهرسازی و شهرسازی
۳. پیش شهرسازان آینده‌گرا و فرهنگ‌گرا (قرن نوزدهم میلادی)
۴. شهرسازان آینده‌گرا و فرهنگ‌گرا و طبیعت‌گرا (۶ دهه نخستین قرن بیستم میلادی)
۵. دگرگونی و تحول در تفکرات و اندیشه‌های شهرسازی از دهه هفتاد قرن بیستم به بعد
۶. تحلیل شالوده‌ای از شهر
۷. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **سیر اندیشه ها و نظریات طراحی شهری با تاکید بر رویکرد اسلامی** عنوان درس به انگلیسی: **Evolution of Urban Planning Thoughts Emphasizing on Islamic Approach**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **مبانی نظری طراحی شهری**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			✓ الزامی	**✓** نظری	
				عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- استروفسکی، اسلاف (۱۳۷۱): **"شهرسازی معاصر از نخستین سرچشمه‌های منشور آتن"**، مترجم: لادن اعتضادی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- افشنگ، مانلی و اهری، زهرا و حبیبی، سیدمحسن و ایزدپناه جهرمی، آیدا و ملکوتی، مژگان و کوشش، مهفام و ایزدی، ندا (۱۳۹۰): **"شرح جریان‌های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر با تاکید بر دوره زمانی ۱۳۵۷ -۱۳۸۳"**، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- بحرینی، سید حسین و بلوکی، بهناز و تقابن، سوده (۱۳۸۸): **"تحلیل مبانی نظری طراحی شهری معاصر جلد اول (اواخر قرن ۱۹ تا دهه هفتم قرن ۲۰ میلادی)"**، تهران، دانشگاه تهران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۸): **" طرح ها و برنامه های شهرسازی"**، تهران، نشر شهر.
- بنه ولو، لئوناردو (۱۳۸۶): **" تاریخ معماری مدرن"**، تهران، دانشگاه تهران.
- بیکن، ادموند (۱۳۸۶): **"طراحی شهرها"**، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۹): **" تاریخ شهر و شهرنشینی در اروپا از آغاز تا انقلاب صنعتی"**، تهران ، آرمان شهر.

- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۶): **"سیراندیشه‌ها در شهرسازی : از آرمان تا واقعیت"**، تهران ، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد جهانشاه (۱۳۸۷): **"سیراندیشه‌ها در شهرسازی از کمیت تا کیفیت"**، تهران ، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد جهانشاه (۱۳۸۹): **"سیراندیشه‌ها در شهرسازی: از فضا تا مکان"**، تهران ، شرکت عمران شهرهای جدید.
- جیکوبز، جین (۱۳۸۸): **"دوره تاریک پیش رو"**، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- دورانت، ویل (۱۳۳۷): **"تاریخ تمدن"**، مترجم: احمد آرام و دیگران، تهران، انتشارات آموزش انقلاب اسلامی.
- شوای، فرانسواز (۱۳۷۵): **"شهرسازی واقعیات و تخیلات"**، مترجم: سیدمحسن حبیبی، تهران، دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۸۸): **"بررسی تطبیقی نظام‌های شهرسازی (هلند، نروژ، فنلاند، سوئد و دانمارک)"**، تهران، دانشگاه تهران.
- کرمونا، متیو و تیزدل، استیو (۱۳۹۰): **"خوانش مفاهیم شهری"**، مترجم: کامران زکاوت، فرناز فرشاد تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- کرمونا، متیو (۱۳۹۰): **"فضاهای شهری مکان‌های عمومی"**، مترجم: اهری و دیگران، تهران، انتشارات دانشگاه هنر تهران.
- گاردنر، هلن (۱۳۶۵): **"هنر در گذر زمان"**، مترجم: محمد تقی فرامرزی، تهران، آگا.
- گلکار، کوروش (۱۳۷۸): **"تئوری‌های طراحی شهری: تحلیل گونه‌شناختی تئوری‌ها"**، نشریه صفه، شماره ۲۹.
- لنگ، جان (۱۳۸۸): **" طراحی شهری: گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها: همراه با بیش از پنجاه مورد خاص"**، مترجم: سید حسین بحرینی، تهران، دانشگاه تهران.
- موریس، جیمز (۱۳۸۴):**"تاریخ شکل شهر"**، مترجم: راضیه رضازاده، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- موریس، جیمز (۱۳۸۱): **" تاریخ شکل شهر تا انقلاب صنعتی، شهرهای اسلامی خاورمیانه و امپراطوری اسپانیا"**، مترجم: راضیه رضازاده، تهران، جهاد دانشگاهی (دانشگاه علم و صنعت ایران).
- وبر، ماکس (۱۳۶۹): **"شهر در گذر زمان"**، ترجمه شیدا کاویانی، تهران، شرکت سهامی.

- Alexander R. Cuthbert, (2011): **"Understanding Cities: Method in Urban Design"**, Routledge.
- Alexander R. Cuthbert, (2011): **"Designing Cities: Critical Readings in Urban Design"**, Routledge.
- Andrew Dannenberg, Howard Frumkin, Richard Jackson, (2011): **"Making Healthy Places: Designing and Building for Health, Well-being, and Sustainability"**, Island Press.
- Brian Gibbons, (2008): **"A Brief History From the Founding of the City"**, Lulu.com.
- Edward L. Glaeser, (2011): **"Triumph of the City: How Our Greatest Invention Makes Us Richer, Smarter, Greener, Healthier, and Happier"**, Penguin Press HC.
- Joel Kotkin, (2006): **"The City: A Global History (Modern Library Chronicles)"**, Modern Library.
- Joseph D. Lewandowski, Gregory W. Streich, (2012): **"Urban Social Capital: Civil Society and City Life"**, Ashgate Pub Co.
- Kenneth Kolson, (2003): **"Big Plans: The Allure and Folly of Urban Design (Center Books on Contemporary Landscape Design)"**, the Johns Hopkins University Press.
- Kimberly DeFazio, (2011): **"The City of the Senses: Urban Culture and Urban Space"**, Palgrave Macmillan.
- Michael Dobbins, (2009): **"Urban Design and People"**, Wiley.
- Matt Hern, (2011): **"Common Ground in a Liquid City: Essays in Defense of an Urban Future"**, AK Press.
- Spiro Kostof, (1993): **"The City Shaped: Urban Patterns and Meanings through History"**, Bulfinch.
- Simon Roodhouse, (2010): **"Cultural Quarters: Principles and Practice"**, Intellect Ltd.

- Tridib Banerjee, Anastasia Loukaitou-Sideris, (2011): **"Companion to Urban Design"**, Routledge.
- The Urban Task Force, (1999): **"Towards an Urban Renaissance"**, Routledge.

۳-۲-۵-کارگاه طراحی شهری ۱
Urban Design Studio 1

تعداد واحد: ۳

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **عملی**

پیش‌نیاز **دارد**

هدف:

انجام سه پروژه طراحی شهری که به صورت اسکیس برگزار می‌شود، به عنوان تجربه‌ای عملی و مقدماتی دانشجویان طراحی شهری را با محتوی پروژه‌های طراحی شهری، موضوعات و انواع آنها آشنا می‌سازد. تمرینات این کارگاه که بر قدرت ترسیم با دست، برداشت اطلاعات، خلاقیت و ایده‌پردازی تاکید دارد در مقیاس‌های خرد ارائه می‌شود و به دانشجویان کمک می‌نماید تا با توجه به نوع فضای شهری و درجات متفاوت از پیچیدگی مسائل شهری راه‌حل‌های مناسب را بیابند. برداشت‌های سریع، تحلیل‌های یکپارچه و ارائه طرح با جزئیات از ویژگی اسکیس‌های این کارگاه است.

سر فصل دروس:

۴. اسکیس شماره ۱، بهسازی و نوسازی یک میدان یا یک گره شهری

۵. اسکیس شماره ۲، طراحی یک مسیر گردشگری یا یک کریدور طبیعی، یا یک خیابان

۶. اسکیس شماره ۳، طراحی مرکز محله یا بخشی از یک محله

در هر اسکیس شناخت، و تحلیل مسائل به صورت گروهی انجام می‌شود. ایده‌ها و گزینه‌های طراحی مختلف مورد بحث جمعی قرار می‌گیرند و در یک اسکیس یک روزه دانشجویان یافته‌های خود از کارهای گروهی و بحث‌ها را در قالب اسکیس طراحی ارائه می‌دهند. سپس کارهای ارائه شده با حضور دانشجویان مورد بحث، بررسی و ارزیابی قرار خواهند گرفت.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **کارگاه طراحی شهری ۱** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Design Studio 1**	تعداد واحد: **۳** تعداد ساعت: **۹۶**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز
				عملی	
			پایه	نظری	کارگاه مقدماتی طراحی شهری- مبانی نظری طراحی شهری
				عملی	
			✓ الزامی	نظری	
				✓ عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی**✓** کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
در پایان هر پروژه		آزمون های نوشتاری: **ندارد**	**دارد**
		عملکردی	

منابع:

این درس عملی است و بنا به ضرورت برخی منابع و تجارب مفید از طریق اساتید کارگاه در طول پروژه‌ها ارائه خواهد شد.

۳-۲-۶- کارگاه طراحی شهری ۲

Urban Design Studio 2

تعداد واحد: ۳

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **عملی**

پیش‌نیاز **دارد**

هدف:

هدف این کارگاه انجام یک پروژه جامع طراحی شهری است که مبتنی بر آموزش‌های کل دوره بوده و مکمل کارگاه (۱) باشد.

مشخصات این کارگاه به شرح زیر است:

۱- مقیاس گسترده

۲- از نظر محتوا متنوع

۳- پیچیدگی بالا

۴- تصمیم‌گیری واقع‌بینانه نسبت به مسائل شهری

سرفصل دروس:

۱. انتخاب یک منطقه شهری در درون یا حاشیه شهر
۲. بررسی و شناخت وضع موجود
۳. ارزیابی وضع موجود براساس معیارهای تدوین شده
۴. تدوین اهداف طراحی
۵. طراحی در مقیاس‌های مناسب
۶. تدوین دستورالعمل‌های طراحی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **کارگاه طراحی شهری ۲**	تعداد واحد: **۳**		جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز:
				عملی	
			پایه	نظری	
	تعداد ساعت: **۹۶**	نوع واحد		عملی	**کارگاه طراحی شهری ۱**
			✓ الزامی	نظری	
عنوان درس به انگلیسی:				**✓** عملی	
			اختیاری	نظری	
Urban Design Studio 2				عملی	
آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی**✓** کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
		آزمون های نوشتاری: **ندارد**	**دارد**
		عملکردی	

منابع:

این درس عملی است و از آموخته‌های دروس قبل استفاده می‌گردد. بنا به ضرورت برخی منابع از طریق اساتید کارگاه در طول پروژه‌ها ارائه خواهد شد.

۳-۲-۷- کارگاه طراحی شهری ۳
Urban Design Studio 3

تعداد واحد: ۳

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **عملی**

پیش‌نیاز **دارد**

هدف:

هدف این کارگاه انجام یک پروژه کامل طراحی شهری که مراحل مختلف آن از تبیین مسئله، انتخاب رویکرد مناسب برای مواجه با موضوع، بررسی مبانی نظری، تدوین اهداف طراحی و تهیه طرح ساماندهی از مقیاس طراحی راهبردی تا جزییات اجرایی را تشکیل می‌دهد. امکان سنجی اجرا و بررسی میزان تحقق‌پذیری اهداف طرح از اهداف دیگر این کارگاه است. تاکید این کارگاه بر طراحی واقعی و موضوعاتی است که طرح آنها در دستور کار سازمان‌های مرتبط با طراحی شهری می‌باشد. کاربرد جنبه‌های ارزشی و بومی در طراحی شهری که به وسیلهٔ آن ارتباط بیشتری با اولویت‌های شهرسازی کشور ایجاد شود، از دیگر تاکیدات کارگاه می باشد.

سرفصل درس:

۱. تبیین مسئله در رابطه با بافت شهری انتخاب شده (بخشی از شهر، یک ناحیه شهری، یک خیابان اصلی شریانی درجه ۱)
۲. انتخاب رویکرد مناسب برای حل مسئله
۳. تدوین اهداف طراحی و طراحی در مقیاس راهبردی
۴. امکان‌سنجی اجرا و بررسی میزان تحقق‌پذیری طرح (بررسی موانع اجرای طرح و میزان مشارکت مردم در طرح و بررسی مقبولیت طرح)
۵. تکمیل و ارائه طرح راهبردی نهایی
۶. انتخاب بخش‌هایی از طرح راهبردی جهت تهیه طرح در مقیاس خرد با جزییات لازم

معیارهای ارزیابی کارگاه:

۱. شرکت در کلاس و مشارکت فعال در بحث‌ها و کرکسیون‌های جمعی
۲. نحوه تحلیل مسائل، ایده‌پردازی، فرایند طراحی
۳. کیفیت ارائه

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **کارگاه طراحی شهری ۳** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Design Studio 3**	تعداد واحد: **۳** تعداد ساعت: **۹۶**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز:
				عملی	
			پایه	نظری	کارگاه طراحی شهری ۲
				عملی	
			✓ الزامی	نظری	
				✓ عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی**✓** کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
		آزمون های نوشتاری: ندارد	**دارد**
		عملکردی	

منابع:

این درس عملی است و از آموخته‌های دروس قبل استفاده می‌گردد. بنا به ضرورت برخی منابع از طریق اساتید کارگاه در طول پروژه‌ها ارائه خواهد شد.

۳-۲-۸- پایان‌نامه

Thesis

تعداد واحد: ۶

نوع درس: **الزامی**

نوع واحد: **عملی**

پیش‌نیاز: **ندارد**

هدف:

پایان‌نامه به عنوان حاصل فعالیت علمی و پژوهشی، از اهمیتی ویژه برخوردار است و در واقع، ملاک و معیار سنجش کیفیت و کمیت کار تحقیقاتی دانش‌پژوهان و سطح علمی و تحقیقاتی به شمار می‌روند. هدف اصلی از ارائه‌ی پایان‌نامه، آشنایی عملی دانشجویان با روش تحقیق علمی است. شناخت بهتر و دقیق‌تر مبانی علمی موضوعات تخصصی، تسلط بر نحوه‌ی گردآوری، تنظیم و تحلیل اطلاعات علمی و بهره‌گیری از منابع معتبر و جدید، مهم‌ترین دست‌آورد فعالیت‌های تحقیقاتی در قالب پایان‌نامه است.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **پایان نامه**	تعداد واحد: ۶	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز:
				عملی	
	تعداد ساعت: **۱۹۲**		پایه	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Thesis**			**✓** الزامی	نظری	
				✓ عملی	
			اختیاری	نظری	
				عملی	
	آموزش تکمیلی عملی **ندارد**				
	سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
		آزمون های نوشتاری: **ندارد**	**دارد**
		عملکردی: تهیه پیشنهاد تحقیق	

۳-۳- محتوا و سرفصل دروس اختیاری

۳-۳-۱- طراحی شهری در مناطق بلاخیز

۳-۳-۲- تجارب طراحی شهری (سمینار)

۳-۳-۳- مبانی تجدید حیات شهری

۳-۳-۴- مباحث اجرایی طراحی شهری

۳-۳-۵- مبانی طراحی شهری پایدار و ارزیابی اثرات زیست محیطی

۳-۳-۶- GIS سه بعدی

۳-۳-۷- زیبائی شناسی شهری

۳-۳-۸- شهر و شهرسازی معاصر ایران

۳-۳-۹- روانشناسی محیطی

۳-۳-۱۰- حقوق و قوانین شهری

۳-۳-۱۱- مبانی و اصول طراحی زیست بوم شهرها

۳-۳-۱۲- تاثیر فرهنگ ایرانی/ اسلامی در ساخت شهر

۳-۳-۱۳- سمینار شهر اسلامی

۳-۳-۱۴- برنامه‌ریزی کاربری زمین

۳-۳-۱۵- برنامه‌ریزی و طراحی زیرساخت ها

۳-۳-۱۶- برنامه‌ریزی و طراحی مسکن

۳-۳-۱۷- سمینار مسائل شهری ایران

۳-۳- ۱۸- مدیریت توسعه کالبدی

۳-۳-۱۹- طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری

۳-۳-۲۰ مبانی نظری طراحی شهری ۲

۳-۳-۲۱- اخلاق حرفه‌ای در شهرسازی (برنامه‌ریزی و طراحی شهری)

۳-۳-۲۲- زبان تخصصی در شهرسازی

۳-۳-۲۳- روش تحقیق علمی پیشرفته (تدوین پایان‌نامه)

۳-۳-۲۴- طبیعت و شهرسازی

۳-۳-۲۵- امنیت و شهرسازی

۳-۳-۱- طراحی شهری در مناطق بلا خیز

Urban Design in Earthquake Prone Areas

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

این درس آشنایی دانشجویان با محدودیت‌ها، اصول و ضوابط طراحی شهری در مناطق زلزله خیز به منظور کاهش آسیب‌پذیری مناطق شهری و طرح‌های توسعه در مقابل خطر زلزله است (در تدریس این درس از متخصصین ذیربط حسب ضرورت استفاده می‌شود).

سرفصل دروس:

۱. تعاریف و مفاهیم پایه
۲. عوامل مؤثر بر آسیب‌پذیری محیط‌های انسان‌ساخت
۳. هدف از طراحی شهری مقاوم در مقابل زلزله (پیش، هنگام و پس از سانحه)
۴. آثار ثانویه زلزله در محیط‌های انسان‌ساخت
۵. مکان‌یابی توسعه‌های شهری
۶. ساختار (الگوهای) منطقه‌ای
۷. ساختار (الگوهای) شهری
۸. ساختار (الگوهای) محلی و محله‌ای
۹. نقش کاربری زمین و تراکم
۱۰. نقش شکل شهر
۱۱. تأسیسات و تجهیزات شهری
۱۲. فضای سبز و باز
۱۳. شبکه‌های ارتباطی
۱۴. مصالح ساختمانی/ سازه‌ها
۱۵. نماها، بدنه‌های شهری
۱۶. پارادوکس‌ها و محدودیت‌ها.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **طراحی شهری در مناطق بلاخیز** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Design in Earthquake Prone Areas**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت:۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			اختیاری√	√ نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	√ ندارد	ندارد
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- بحرینی، سیدحسین و آخوندی، عباس احمد (۱۳۷۹): **"مدیریت بازسازی مناطق آسیب‌دیده از سوانح طبیعی"**، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- حبیب، فرح (۱۳۹۰): **"نقش شکل شهر در کاهش خطرات ناشی از زلزله"**. تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.

- Bahrainy H. (1998): **"Urban Design and Planning in a Seismic- Prone Region"**, ASCE.
- Bahrainy H. (2003): **"Natural Disaster Management in Iran"**, ASCE.
- Music, V. (1993): **"Procedure for Formulation of Alternative Scenario's for Urban Development"**, Urban Research Paper ‹UNDP/ UNCHS (Habitat).
- Whittow. I. B. (1996): **"Disaster Impact and The Bmiet Env"**, Built Env. Vol. 21 No 2/3.

۳-۳-۲- تجارب طراحی شهری (سمینار)

Urban Design World Experiences Seminar

تعداد واحد **۲ واحد**

نوع درس **اختیاری**

نوع واحد **نظری**

پیش نیاز **ندارد**

هدف:

هدف از این سمینار آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد طراحی شهری با تجاربی است که طی چند دهه گذشته در نقاط مختلف جهان در زمینه طراحی شهری بدست آمده است. این تجارب را می توان از دیدگاه‌های مختلف دسته‌بندی کرد. لنگ براساس ماهیت طرح‌ها اقدام به ارائه چهار نوع طراحی شهری نموده است، لیکن معیارهای گوناگون دیگری را نیزمی‌توان مبنای چنین دسته‌بندی قرار داد، نظیر عوامل جغرافیایی (اروپا، آسیا، افریقا،...)، سیاسی ـ حکومتی(سرمایه‌داری، کمونیستی، سوسیالیستی،...)، توسعه اجتماعی ـ اقتصادی (توسعه‌یافته، درحال توسعه و یا جهان اول، دوم، سوم،...)، جهان بینی (اسلامی، مسیحی،...)، مقیاسی (شهری، بخشی از شهر، پروژه‌های بزرگ و پروژه‌های کوچک)، سرمایه‌گذار (دولتی، خصوصی،...)، اجرایی (مستقیم، غیرمستقیم،...)، موضوعی (مسکونی، تجاری، فرهنگی، مختلط،...) و غیره.

در این سمینار سعی بر این خواهدبود که با استفاده از مشارکت صاحبنظران، تجارب اصلی و عمده ای که نقش تعیین‌کننده‌ای در حرفه طراحی شهری در جهان داشته است مورد بررسی، نقد و ارزیابی قرار گیرد.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

<table>
<tr><td rowspan="10">عنوان درس به فارسی:

تجارب طراحی شهری
(سمینار)

عنوان درس به انگلیسی:

Urban Design World Experiences Seminar</td><td rowspan="8">تعداد واحد:
۲

تعداد ساعت:
۳۲</td><td rowspan="8">نوع واحد</td><td rowspan="2">جبرانی</td><td>نظری</td><td rowspan="8">دروس پیش نیاز:

ندارد</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">پایه</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">الزامی</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">اختیاری√</td><td>√ نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td colspan="5">آموزش تکمیلی عملی ندارد
سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار</td></tr>
</table>

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
میزان حضور در کلاس و شرکت در بحث ها	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد عملکردی: ارائه تحقیق	ندارد

منابع:

- جی براون، لانس و دیکسون، دیوید و گیلهام، الیور (۱۳۹۰): **"طراحی شهری برای قرن شهری: مکان سازی برای مردم"**، مترجم: بحرینی، سید حسین، تهران، دانشگاه تهران.
- حبیبی، محسن و مقصودی، ملیحه (۱۳۸۹): **"مرمت شهری: تعاریف، نظریه‌ها، تجارب، منشورها و قطع نامه‌های جهانی، روش‌ها و اقدامات شهری"**، تهران، دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۸۸): **"بررسی تطبیقی نظام‌های شهرسازی (هلند، نروژ، فنلاند، سوئد و دانمارک)"**، تهران، دانشگاه تهران.
- لنگ، جان (۱۳۸۸): **"طراحی شهری: گونه شناسی طرح‌ها و رویه‌ها"**، مترجم: سید حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- Ananya Roy. (2004): **"Urban Informality: Transnational Perspectives from the Middle East, Latin America, and South Asia (Transnational Perspectives on Space and Place)"**, Lexington Books.
- Ali Madanipour. (2010): **"Whose Public Space: International Case Studies in Urban Design and Development"**, Routledge.
- Barrie Shelton. (1999): **"Learning from the Japanese City: Looking East in Urban Design (Planning, History and Environment Series)"**, Taylor & Francis.
- Besim S. Hakim. (2008): **"Arabic-Islamic Cities: Building and Planning Principles"**, Emergent City Press.
- Christoph Lindner. (2006): **"Urban Space and Cityscapes: Perspectives from Modern and Contemporary Culture (Questioning Cities)"**, Routledge.
- Carmona, Matthew, Filipa Matos Wunderlich. (2012): **"Capital Spaces: The Public Spaces of a Global City"**, Routledge.
- Diane Singerman, Paul Ama. (2009): **"Cairo Cosmopolitan: Politics, Culture, and Urban Space in the New Globalized Middle East"**, American University in Cairo Press.
- Duanfang Lu. (2006): **"Remaking Chinese Urban Form: Modernity, Scarcity and Space, 1949-2005 (Planning, History and Environment Series)"**, Routledge.
- Esther Charlesworth. (2005): **"City Edge: Contemporary Discourses on Urbanism"**, Architectural Press.
- Garmory, Rachel Tennant. (2005): **"Spaced Out: A Guide to Best Contemporary Urban Spaces in the UK"**, Architectural Press.
- Henry Shaftoe. (2008): **"Convivial Urban Spaces: Creating Effective Public Places"**, Routledge.

- Joan Busquets, Mohsen Mostafavi, Eve Blau, Chris Reed, Marion Weiss, Ian Klein. (2011): **"Deconstruction/Construction: The Cheonggyecheon Restoration Project in Seoul (Veronica Rudge Green Prize in Urban Design)"**, Harvard Graduate School of Design.
- John Morris Dixon. (2010): **"Urban Spaces No. 1-7"**, Visual Reference Publications.
- Jerold S. Kayden, The New York City Department of City Planning (Author), et al. (2000): **"Privately Owned Public Space: The New York City Experience"**, Wiley.
- Kyle Ezell. (2004): **"Get Urban: The Complete Guide to City Living (Capital Ideas)"**, Capital Books.
- Larice, M. and Elizabeth Macdonald (eds.), (2007): **"The Urban Design Reader"**. New York: Routledge.
- Lang, Jon. (1994): **"Urban Design: The American Experience"**, Wiley.
- Mark Francis. (2003): **"Urban Open Space: Designing For User Needs (Landscape Architecture Foundation Land and Community Design Case Study Series)"**, Island Press.
- Matthias Boeckl, W. Oechslin. (2003): **"Boris Podrecca. Public Spaces"**, Springer Vienna Architecture.
- Martina Rieker (Editor), Kamran Asdar Ali. (2008): **"Gendering Urban Space in the Middle East, South Asia, and Africa"**, Palgrave Macmillan.
- Marshall, Stephen. (2009): **"Cities Design & Evolution"**. New York: Routledge.
- Ned Crankshaw. (2008): **"Creating Vibrant Public Spaces: Streetscape Design in Commercial and Historic Districts"**, Island Press.
- QIAO EN, LANG. (19910): **"Urban Design: The American Experience"**, Wiley.
- Richard C. Collins, Elizabeth B. Waters, A. Bruce Dotson. (1995): **"America's Downtowns: Growth, Politics and Preservation"**, John Wiley and Sons.
- Ross King. (1996): **"Emancipating Space: Geography, Architecture, and Urban Design"**, the Guilford Press.
- Simon O'Meara. (2007): **"Space and Muslim Urban Life (Culture and Civilization in the Middle East)"**, Routledge; Reissue edition.
- Yasser Elsheshtawy. (2009): **"Dubai: Behind an Urban Spectacle (Planning, History and Environment Series)"**, Routledge.

۳-۳-۳- مبانی تجدید حیات شهری

Urban Revitalization Theories

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**الزامی**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

این درس بر آن خواهد بود تا دانشجو را با مفاهیم اساسی و اولیه بافت‌های کهن آشنا کرده، تا از آن ره بتوان به نظریه‌ها، تجربه‌ها و دستورالعمل‌های جهانی مرتبط با بافت‌های کهن نظری افکند. برای نیل به این مقصود، اهداف آموزشی درس بدین قرار است:

- نگاهی به مفاهیم و واژگان مرمت شهر.
- کسب دانش مقدماتی در زمینهٔ نظریه‌های مرتبط با بافت کهن در سطح جهان.
- آشنایی با تجربه‌های جهانی مرتبط با بافت‌های کهن در سطح جهان.
- مروری بر منشورها و قطع نامه‌های مرتبط با بافت کهن در سطح جهان.
- شناخت روش‌ها و شیوه‌ها مربوط به تجدید حیات، حفظ و نگهداری از بافت‌های کهن.
- بررسی مسائل ویژه ایران در رابطه با بافت‌های کهن شهری.

سرفصل دروس:

۱- فرسایش و مرمت

۲- تکوین نظریه‌های نوسازی و بازسازی

۳- تجارب مرمت شهری در جهان

۴- شوراها و قطع نامه‌های جهانی مؤثر در امر مرمت شهری

۵- روش‌ها و شیوه‌های مداخله در بافت‌های کهن

۶- تدوین معیارهای جهانی مداخله در بافت‌های کهن

۷- فرایند برنامه‌ریزی و طراحی شهری در بافت‌های مرکزی و کهن شهری.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی تجدید حیات شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Revitalization Theories**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			اختیاری√	√نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- پوراحمد، احمد و حبیبی، کیومرث و مشکینی، ابوالفضل (۱۳۸۹): **"بهسازی و نوسازی بافت های کهن شهری"**، تهران، انتخاب.
- پورجعفری، محمدرضا (۱۳۸۸): **"مبانی بهسازی و نوسازی بافت قدیم شهرها"**، تهران، پیام.
- حبیبی، سید محسن و مقصودی، ملیحه (۱۳۸۱): **"مرمت شهری"**، تهران، دانشگاه تهران.
- حبیب، فرح (۱۳۹۰): **"نقش شکل شهر در کاهش خطرات ناشی از زلزله"**، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- حناچی، پیروز و همکاران (۱۳۸۶): **"بررسی تطبیقی تجارب مرمت شهری در ایران و جهان با نگاهی ویژه به بافت تاریخی شهر یزد"**، یزد، سبحان نور، پایگاه میراث فرهنگی یزد.
- حبیبی، سیدمحسن (۱۳۸۱): **"مرمت شهری"**، تهران، دانشگاه تهران.
- سلطان‌زاده، حسین (۱۳۶۲): **"روند شکل‌گیری شهر و مراکز مذهبی در ایران"**، تهران، انتشارات آگاه.
- شوای، فرانسواز (۱۳۷۵): **"شهرسازی واقعیات و تخیلات"**، مترجم: سید محسن حبیبی، دانشگاه تهران.
- فلامکی، محمدمنصور (۱۳۶۵): **"باززنده‌سازی بناها و شهرهای تاریخی"**، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- فلامکی، محمدمنصور (۱۳۸۸): **"نوسازی و بهسازی شهری"**، تهران، سمت.
- فلامکی، محمدمنصور (۱۳۸۴): **"سیری در تجارب مرمت شهری: از ونیز تا شیراز"**، تهران، فضا.

- محمد مرادی، اصغر (۱۳۸۷): **"۱۲ درس مرمت"**، تهران، سازمان عمران و بهسازی شهری.
- محمد مرادی، اصغر (۱۳۸۰): **"معرفی تعدادی از ابنیه سنتی معماری ایران و تحلیل بر ویژگی‌های فضایی آنها"**، تهران، سازمان میراث فرهنگی، دانشگاه علم و صنعت ایران.

۳-۳-۴- مباحث اجرایی طراحی‌شهری
Implementation Issues in Urban Design

تعداد واحد: **۲ واحد**

نوع درس: **اختیاری**

نوع واحد: **نظری**

پیش نیاز: **ندارد**

هدف:

هدف کلی از ارائه این درس آشنایی دانشجویان دوره کارشناسی‌ارشد طراحی‌شهری با مفاهیم، احکام و چارچوب‌های برنامه‌ریزی اجرایی و شیوه برقراری ارتباط بین تئوری و عمل در طراحی‌شهری است. لذا آشنایی دانشجویان با اصول، فرایند و فرمول‌بندی محتوای برنامه اجرایی و توجه به زمینه‌های مرتبط با آن از حیث محیط و بستر اجتماعی، اقتصادی، مالی و تشکیلاتی انتظار می‌رود آنها آمادگی لازم را برای کاربردی‌کردن ایده‌ها و طرح‌های خود در زمینه طراحی‌شهری بیاموزند.

سرفصل دروس:

۱. ضرورت، جایگاه و نقش برنامه‌ریزی اجرایی در طرح‌های توسعه شهری بویژه پروژه‌های طراحی‌شهری
۲. تعریف و بیان مشخصات پروژه‌های طراحی‌شهری در مقیاس استراتژیک
۳. طرح سیاست‌گذاری طراحی در چارچوب توسعه و در مقیاس طرح اجرایی و ارتباط آن با برنامه‌ریزی پروژه و برنامه اجرایی و مکانیسم آن
۴. فرایند تدوین و تنظیم برنامه اجرایی در پروژه‌های طراحی‌شهری در سطوح و مقیاس‌های مختلف
۵. تشریح اصول اجرا، اهداف و سیاست‌های اجرایی، مکانیسم‌های اجرا و بازبینی و نظارت بر اجرا
۶. آشنایی با سازمان‌های اجرایی، تشکیلات و تنظیم اعتبارات آن
۷. مشارکت مردمی و اجرای پروژه طراحی‌شهری
۸. مفهوم سند پروژه اجرایی و محتوای اسنادی آن

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مباحث اجرائی طراحی شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Implementation Issues in Urban Design**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			اختیاری ✓	✓ نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
		آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی	

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۷): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، مکان‌ها و مکان‌سازی"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- پیرس و رابینسون (۱۳۷۶): **"برنامه‌ریزی و مدیریت استراتژیک"**، مترجم: دکتر سهراب خلیلی شورینی، تهران، انتشارات یادواره.
- کازمایر، لئونارد (۱۳۵۷): **"اصول مدیریت"**، مترجم: اصغر زمردیان و آرمن مهرورزان، تهران، مرکز آموزش مدیریت دولتی.

- In. The Survey Structure Plan (2003): **"Implementing the Structure Plan"**, Deposit Draft-December.
- File: //G: \strategy Formulation and Implementation.
- Http: //www.dsd. Co. Pima. Az. Au. Strategic action plan.

۳-۳-۵- مبانی طراحی شهری پایدار و ارزیابی اثرات زیست محیطی

Environmental Impact Assessment

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

دانشجویان در پایان این درس بایستی قادر باشند با شناخت اصول طراحی شهری پایدار قبل از ایجاد یک پروژه در نقطه‌ای از مملکت، پیش‌بینی نمایند که چه اثرات مفید یا مضر از نظر فیزیکی، شیمیایی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی در منطقه خواهند داشت و روش‌های ارزیابی را بدانند که اثرات خوب و بد را مقایسه نموده و به وضوح بیان نمایند که اثرات خوب بیشتر است یا اثرات بد.

سرفصل دروس:

۱- سرآغاز

۱-۱- تاریخچه

۱-۲- نمونه‌های ایران و جهان

۱-۳- تعریف ارزیابی اثرات توسعه

۲- روش‌های ارزیابی اثرات توسعه

۲-۱- روش‌های جهانی

۲-۲- روش‌های متناسب در ایران

۳- روش چک لیست

۴- روش روی هم‌گذاری

۵- روش تجزیه و تحلیل سیستمی

۶- روش ماتریس

۸- پروژه: در این بخش دانشجو می‌بایستی شخصاً گزارشی از اثرات یک پروژه را تهیه نمایند.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی طراحی شهری پایدار و ارزیابی اثرات زیست محیطی** عنوان درس به انگلیسی: **Environmental Impact Assessment**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			اختیاری√	√نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی √دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	**آزمون نوشتاری: دارد**	**ندارد**
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"آئین شهرسازی پایدار"**، مترجم: مصطفی بهزادفر، کیومرث حبیبی، تهران.
- بهرام سلطانی، کامبیز (۱۳۸۷): **"محیط زیست در برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، شهیدی.
- بیر، آن و کاترین، هیگینز (۱۳۸۶): **"برنامه‌ریزی محیطی برای توسعه زمین: دستورالعملی برای طراحی و برنامه‌ریزی محلی پایدار"**، مترجم: سیدحسین بحرینی و کیوان کریمی، تهران، دانشگاه تهران.
- پیران، صدیقه و احمدی، سعید (۱۳۸۶): **"تغییر اقلیم، چالش زیست محیطی قرن بیست و یکم"**، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک، گروه پژوهشی مطالعات بین‌الملل.
- تبریزی، علی و کاظمی، سید علی (۱۳۹۰): **"مجموعه قوانین محیط زیست شهری"**، تهران، نشر شهر تهران.
- جی، پیتر و مارکوتولیو و گوردن مک گراناهان (۱۳۸۹): **"سطح بندی چالش‌های محیط زیست شهری"**، مترجم: سید جعفر حجازی و عادل سواعدی و محمد علی فیروزی، اهواز، دانشگاه شهید چمران.
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۸۱): **"دستورالعمل عمومی ارزیابی پیامدهای زیست‌محیطی طرح‌های عمران"**، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۸۳): **"راهنمای ارزیابی پیامدهای زیست محیطی شهرک‌های صنعتی"**، تهران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۸۵): **"دستورالعمل ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح‌های آب و فاضلاب در مرحله تفصیلی"**، تهران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۸۵): **"دستورالعمل ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح‌های آب و فاضلاب در مرحله اجمالی"**، تهران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- شکری، ناصر (۱۳۹۰): **"مجموعه قوانین و مقررات مورد عمل شهرداری: محیط زیست شهری"** ، تهران، نشر شهر تهران (وابسته به سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران).
- شیرانی، حسین و احمدی، حسن (۱۳۸۵): **"مقدمه‌ای بر ارزشیابی طرح‌ها: طرح‌های اقتصادی ـ اجتماعی ـ زیست-محیطی ـ شهری و منطقه‌ای با تاکید بر جنبه‌های کاربردی"**، تهران، نغمه زندگی.
- صالحی، اسماعیل (۱۳۹۰): **"برنامه ریزی و طراحی محیطی امنیت در محیط زیست شهری"**، تهران، سازمان شهرداری-های کشور.
- عقیلی، جمال‌الدین و نوربخش، ماندانا (۱۳۸۹): **"شهر، محیط زیست و برنامه‌ریزی شهری"**، تهران، آینده‌سازان.
- عشیری، امیر و رستم‌خانی، پروانه و لقایی، حسنعلی (۱۳۸۳): **"اصول طراحی فضای سبز در محیط مسکونی"**، وزارت مسکن و شهرسازی، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن.
- علیپور، صدرالدین (۱۳۹۰): **"نقش حمل و نقل در توسعه پایدار و اثرات زیست محیطی در اینترنت"**، تهران، موج سبز.
- کیوانی، ناصر (۱۳۸۳): **"ضوابط و استانداردهای زیست محیطی در زمینه محیط انسانی"**، تهران، دایره سبز.
- کرمونا، متیو (۱۳۸۹): **"ارزش طراحی شهری: رویکردی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی به طراحی شهری"**، مترجم: رضا بصیری مژدهی و حمیده فرهمندیان، هله/ طحان.
- لقایی، حسن (۱۳۸۸): **"آشنایی با طراحی محیط و منظر"**، مترجم: سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهر تهران، سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهر تهران.
- مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران (۱۳۸۷): **"مجموعه مقالات همایش چالش‌ها و راهبردهای زیست محیطی کلان شهر تهران"**، تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران.
- موسسه منظر و موسسه مدیریت و ارزیابی زیست محیطی (۱۳۸۵): **"دستورالعمل‌های ارزیابی منظر و آثار بصری"**، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، دانشگاه تهران.
- منوری، مسعود (۱۳۹۰): **"مدیریت زیست محیطی پروژه های توسعه"**، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران.
- محمدپور، قربانعلی و ویسی، مسعود (۱۳۸۹): **"مهندسی محیط زیست شهری"**، تهران، کلام مسعود.
- نادرشاهی، حشمت الله و قراگوزلو، علیرضا و صادقیان، سعید (۱۳۸۳): **"GIS و ارزیابی و برنامه‌ریزی محیط زیست"**، تهران، سازمان نقشه‌برداری کشور.
- واحد پژوهش شرکت ره‌آوران فنون پتروشیمی (۱۳۸۷): **"آشنایی با جنبه‌ها و آثار زیست محیطی"**، تهران، آوای قلم.
- وات، کنت (۱۳۸۹): **"مبانی محیط زیست"**، مترجم: عبدالحسین وهابزاده، جهاد دانشگاهی (دانشگاه مشهد).
- یان، توماس (۱۳۸۵): **"ارزیابی پیامدهای زیست محیطی در استرالیا، نظریه و عمل"**، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

• Brandon, Peter & Lombardi, Patrizia, (2010): **"Evaluating Sustainable Development in the Built Environment"**, Wiley-Blackwell.
• Carys Jones et al. (2005): **"Strategic Environmental Assessment and Land Use Planning: An International Evaluation (Earth scan Planning Library)"**, Routledge.
• Directorate-General for Research and Innovation, EC. (2011): **"SUIT, Sustainable Development of Urban Historical Areas: Guidance for the Environmental Assessment of the Impacts of Certain Plans, Programs or Projects"**, Dictus Publishing.
• Gilpin, Alan, (1994): **"Environmental Impact Assessment: Cutting Edge for the 21st Century (Eia: Cutting Edge for the Twenty-First Century)"**, Cambridge University Press.
• Leitmann, Josef, (1999):**"Sustaining Cities: Environmental Planning and Management in Urban Design"**, McGraw-Hill Professional.
• Marsden, Simon, (2008): **"Strategic Environmental Assessment in International and European Law: A Practitioner's Guide"**, Routledge.
• Pérez-Soba, Marta & Tabbush, Paul, (2008):**"Sustainability Impact Assessment of Land Use Changes"**, Katharina Helming, Springer.
• Peter Morris, Riki Therivel, (2009): **"Methods of Environmental Impact Assessment (Natural and Built Environment Series)"**, Routledge.
• Sue Wilson, (2002): **"Guidelines for Landscape & Visual Impact Assessment"**, Taylor & Francis.
• Thomas B. Fischer, (2002):**"Strategic Environmental Assessment in Transport and Land Use Planning"**, Routledge.
• William M. Marsh, (2010): **"Landscape Planning, Environmental Application"**, Wiley; 5 edition.
• WinWrite, John, Mulligan, Mark, **"Environmental Modeling, Finding Simplicity in Complement"**, WILEY.

۳-۳-۶-GIS سه بعدی

Three-Dimensional GIS

تعداد واحد	۲ واحد
نوع درس	اختیاری
نوع واحد	عملی
پیش نیاز	ندارد

هدف:

امروزه طراحان شهری باید با ابزار و فناوری روز برای طراحی و ارائه طرح‌ها و تصویرسازی سه‌بعدی رایانه‌ای آشنا بوده و آنها را به کارگیرند. GIS سه بعدی به دو منظور در طراحی شهری کاربرد دارد: اول به صورت ابزاری برای ارائه فضاهای طراحی شده و در اختیار قرار دادن آنها به صورت فضاهای مجازی یا شهرهای مجازی بر روی شبکه اینترنت و کسب نظرات مردم و مشارکت دادن آنان در فرایند طراحی و دوم به صورت ابزار فناوری اطلاعات به منظور تحلیل اطلاعات لازم در فرآیند طراحی شهری. لذا آشنایی با اصول GIS سه بعدی و به‌کارگیری آن در یک نمونه طراحی شهری از جمله اهداف این درس می‌باشد.

سرفصل دروس:

- تعاریف و مفاهیم GIS سه‌بعدی، تصویرسازی سه‌بعدی و شبیه‌سازی
- کاربردها و تجارب جهانی در استفاده از GIS سه‌بعدی
- ابزار لازم شامل سخت‌افزار و نرم‌افزار
- نوع اطلاعات در GIS سه‌بعدی
- نحوه ساخت پایگاه اطلاعاتی گرافیکی و توصیفی
- ساخت یک فضای مجازی و استفاده عملی از آن

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **GIS سه بعدی**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۶۴	نوع واحد:	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Three-Dimensional GIS**			الزامی	نظری عملی	
			اختیاری√	نظری عملی√	
آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی √ کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد ◦	**آزمون های نوشتاری: دارد**	**دارد**
		عملکردی:	

منابع:

- برات، استیو و بود، باب (۱۳۸۸): **"آموزش نرم افزار ArcGIS 9.x تجزیه و تحلیل‌های سه بعدی"**، تهران، فرات.

- سیکل، جیل (۱۳۸۳): **"راهنمای جامع تحلیلگر فضایی: تحلیل فضایی پیشرفته با استفاده از اطلاعات رستری و برداری"**، مترجم: فرشاد توریان و مهدی ضیایی، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری.

- Alias Abdul-Rahman, Morakot Pilouk, (2010): **"Spatial Data Modeling for 3D GIS"**, Springer.

- Heather Kennedy, (2004): **"Data in Three Dimensions: A Guide to ArcGIS 3D Analyst"**, Onward Press.

- Jiyeong Lee (Editor), Siyka Zlatanova, (2010): **"3D Geo-Information Sciences (Lecture Notes in Geoinformation and Cartography)"**, Springer.

- Longley, P. A. and Michael Batty, (2003): **"Advanced Spatial Analysis"**, CA: ESRI Press.

- Manfred Buchroithner, (2012): **"True-3D in Cartography: Auto stereoscopic and Solid Visualization of Geodata (Lecture Notes in Geoinformation and Cartography)"**, Springer.

- Paul A. Longley, Michael Batty, Mac Rubel and Paul A. Longley, (2003): **"Advanced Spatial Analysis"**, ESRI press.

- Pipho, Evam, (2003): **"Focus on 3D Models"**, Ohio: Premier Press.

- Rim Meziani, (2010): **"A Study on Spatial Analysis of Urban Sprawl on an Algerian Oasis City: Applications of GIS and 3D Visualization Techniques"**, LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Shelly Sommer (Editor), Tasha Wade, (2006): **"A to Z GIS: An Illustrated Dictionary of Geographic Information Systems"**, Esri Press.

۳-۳-۷- زیبایی‌شناسی شهری

Urban Aesthetics

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

شناخت موضوعات مرتبط با زیبایی، معنی و مفهوم آن، فلسفهٔ زیبایی و ظهور آراء و نظرات اندیشمندان، ادراک و تجربه زیبایی، و ارتباط زیبایی با هنر و فلسفهٔ هنر از اهداف این درس است. شناخت زیبایی در محیط-های انسان ساخت و روش‌های تحلیل زیبایی‌شناسی شهری هدف دیگر درس را تشکیل می‌دهد تا دانشجویان بتوانند بر اساس آموخته‌های خود از این درس، مهارت لازم جهت نقد مناظر شهری موجود و طرح‌های ارائه شده، و نیز دستیابی به اصولی جهت خلق زیبایی در طراحی فضاها و سیمای شهری را کسب کنند.

سرفصل دروس:

۱. مفهوم زیبایی
۲. ابعاد زیبایی‌شناسی و حوزه‌های مرتبط با آن
۳. ادراک زیبایی نظریه کل‌گرایان
۴. زیبایی و تعالی
۵. دو پارادایم: عینیت‌گرایی(سقراط، افلاطون، اگوستین، آلبرتی) و ذهنیت‌گرایی (هیوم، برک،کانت و....)
۶. زیبایی‌شناسی در اسلام (آرا فلاسفه مسلمان: سهروردی، ملاصدرا و....) و در معماری و شهرسازی مسلمین
۷. انتساب هنر به زیبایی و زیبایی به هنر
۸. انواع و مراتب زیبایی(زیبایی بصری، زیبایی اکولوژیکی، زیبایی معانی و .....)
۹. زیبایی‌شناسی در تئوری‌های شهرسازی
۱۰. متغیرهای موثر در زیبایی‌شناسی شهری
۱۱. روش‌های تحلیل و ارزیابی زیبایی مناظر شهری (مدل‌های توصیفی ـ مدل‌های ادراکی)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **زیبایی شناسی شهری**	تعداد واحد: ۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Urban Aesthetics**			الزامی	نظری	
				عملی	
			√اختیاری	√نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	√آزمون نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- آشی هارا، یوشی نوبوا (۱۳۹۱): **"زیبایی شناسی منظر"**، مترجم: فرح حبیب، تهران، انتشارات نابش.
- بل، سایمون (۱۳۸۶): **" منظر: الگو، ادراک و فرایند"**، مترجم: بهناز امین‌زاده، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران.
- جعفری، علامه محمّدتقی (۱۳۶۹): **" زیبایی و هنر از دیدگاه اسلام"**، تهران، حوزهٔ هنری سازمان تبلیغات اسلامی.
- عبادیان، محمود (۱۳۸۳): **"زیبایی شناسی به زبان ساده"**، تهران، موسسه فرهنگی گسترش هنر.
- گروتر، یورگ (۱۳۸۸): **"زیبایی‌شناسی در معماری"**، مترجم: جهانشاه پاکزاد و عبدالرضا همایون، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۶): **"ادراک هویت و زیبایی شهر"**، اصفهان، انشارات شهرداری اصفهان.

- Alan Holgate. (1992): **"Aesthetics of Built Form"**, Oxford University Press, USA.
- Arto Haapala, (1998): **"The City as Cultural Metaphor: Studies in Urban Aesthetics (International Institute of Applied Aesthetics, Volume 4)"**, International Institute of Applied Aesthetics.

- Bartolomeo Pietromarchi. (2005): **"The (UN) Common Place: Art, Public Space and Urban Aesthetics in Europe"**, Actar.
- Brenda C. Scheer, Wolfgang F.E. Preiser, (1998): **"Design Review: Challenging Urban Aesthetic Control"**, Springer.
- Beardsley, M. C. (1966): **"Aesthetics from Classical Greece to the Present, A Short History"**, Collier-MacMillan, London.
- Chen Li Bo, (2009): **"Urban Aesthetics Four Questions"**, China Electric Power Press Pub.
- Carmona, Matthew, (2007): **"Urban Design Reader"**, Architectural Press.
- David W. Chapman, P.J. Larkham. (1992): **"Discovering the Art of Relationship: Urban Design, Aesthetic Control and Design Guidance (Research Papers)"**, University of Central England in Birmingham.
- Duan Han Ming, (2008): **"College of Architecture and Urban Planning Series of Textbooks: Introduction to Urban Aesthetics and Landscape Design"**, Higher Education Press Pub.
- Halprin, L, (1972): **"Cities"**, Cambridge, MA, MIT Press.
- Jorge S. Arango, Roderick N. Shade, (2002) **"Harlem Style: Designing for the New Urban Aesthetic (Bargain Price)"**.
- Moughtin Cliff, (2003): **"Urban Design: Street and Square"**, Political Science , USA.
- Monica Degen. (2008): **"Sensing Cities: Urban Aesthetics in a Global Age (Routledge Studies in Human Geography)"**, Routledge.
- Sydney H. Williams, (1968): **"Urban aesthetics: An Approach to the Study of the Aesthetic Characteristics of cities"**, The Town Planning Review.
- Vittorio Magnago Lampugnani et al. (1993): **"Hong Kong Architecture: The Aesthetics of Density"**, Prestel Pub.
- Yoshinobu Ashihara, Lynne E. Riggs. (1984): **"The Aesthetic Townscape"**, the MIT Press.
- Zhou Ying, (2009): **"Post-Modern Urban Aesthetics"**, Contemporary China Press Pub, Date.
- Zenobia Razis, (2002): **"Reflections on Urban Lighting: Aesthetics, Culture and Society"**, Comedia.

۳-۳-۸- شهر و شهرسازی معاصر ایران

Contemporary City and Urban Planning in Iran

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

- شناخت چگونگی دگرگونی‌های شکلی و محتوائی شهر ایرانی در ابعاد، مکانی، زمانی، فضای اجتماعی - سیاسی، فرهنگی و فضای کالبدی.
- شناخت دگرگونی‌های فلسفی، ادبی، هنری، و تاثیر آنها بر شهر و تاثیر شهر بر آن‌ها.
- آگاهی از نگرش‌ها و نظریه‌های متفاوت، مصادیق و مفاهیم و تعاریفی که شهر ایرانی معاصر در آنها معنا می‌شود.
- تلاش برای تعریفی درخور در ارتباط با مسئله شهر ایرانی دوران معاصر.

سر فصل دروس:

۱. چگونگی دگرگونی مفهوم شهر از آغاز دولت قاجار تا دولت ناصری
۲. دگرگونی مفهوم شهر و شهرنشینی و شهرسازی در دوران ناصری
۳. شهر و انقلاب، نقش شهر در انقلاب مشروطیت (۱۲۸۶ هـ. ش – ۱۲۹۹ هـ.ش)
۴. شهرگرائی، شهرنشینی و شهرسازی از ۱۳۰۰ هـ. ش تا ۱۳۲۰ هـ. ش
۵. شهرگرائی، شهرنشینی و شهرسازی از سقوط دولت رضا شاه تا کودتا (۱۳۲۲ – ۱۳۲۰ هـ . ش)
۶. شهر و کودتا، شهر در سال‌های ۱۳۳۰(دوران تثبیت)
۷. شهر و انقلاب از بالا، شهر در سال‌های ۱۳۵۷ – ۱۳۴۰
   - شهر در دهه ۱۳۴۰ – دوران اوج
   - شهر در دهه ۱۳۵۰ – دوران حضیض
۸. شهر و انقلاب، ۱۳۸۷ – ۱۳۵۷
   - شهر و انقلاب، نقش شهر در انقلاب اسلامی ۱۳۵۸ – ۱۳۸۷
   - شهر و جنگ ۱۳۶۸ – ۱۳۵۹
   - شهر و گشوده‌دستی اقتصادی ۱۳۷۸ – ۱۳۶۸
   - شهر و اصلاحات اجتماعی ۱۳۸۵ – ۱۳۷۸
   - شهر و نوپردازی دوسویه ۱۳۸۷ – ۱۳۸۵

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **شهر و شهرسازی معاصر ایران** عنوان درس به انگلیسی: **Contemporary City and Urban Planning in Iran**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			√اختیاری	√نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	**آزمون نوشتاری: دارد**	**ندارد**
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- افشنگ، مانلی و همکاران (۱۳۹۰): **"شرح جریان های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر با تاکید بر دوره زمانی ۱۳۵۷ – ۱۳۵۸"**، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- اصائلو، حسن و رستمی زاده، امیرحسین (۱۳۸۹): **"جستاری در تاریخ معماری و شهرسازی ایران"**، تهران، موسسه آموزش عالی سوره.
- ابراهانیان، اراوند (۱۳۷۷): **" ایران بین دو انقلاب"**، مترجم: احمد گل محمدی، تهران، نشر نی.
- حبیبی، سید محسن (۱۳۸۵): **" شرح جریان های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر"**، تهران- دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- حبیبی، سید محسن (۱۳۸۷): **"از شار تا شهر"**، تهران، دانشگاه تهران، چاپ نهم.
- جعفریان، رسول (۱۳۸۵): **"درک شهری از مشروطه"**، تهران، موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران.
- صالحی جزی، مختار (۱۳۸۱): **" جستجو، مروری کوتاه بر معماری و شهرسازی معاصر ایران، چگونه می اندیشیم؟"**، تهران، مختومقلی فراغی.
- غمامی، مجید (۱۳۸۷): **"درباره ی مسائل شهرسازی در ایران امروز"**، تهران، آگاه.
- کامروا، محمد علی (۱۳۸۹): **"شهرسازی معاصر ایران"**، تهران، دانشگاه تهران.
- میر سپاسی، علی (۱۳۸۴): **"تاملی در مدرنیته ایرانی"**، مترجم: جلال توکلیان، تهران، طرح نو.

۳-۳-۹- روانشناسی محیط

Environmental Psychology

تعداد واحد **۲ واحد**

نوع درس: **اختیاری**

نوع واحد **نظری**

پیش نیاز **ندارد**

هدف:

- شناسایی رفتار استفاده‌کنندگان از فضا و عوامل تأثیرگذار بر آن توسط طراحان فضا
- آشنایی با چگونگی بازخورد افراد در برخورد با فضاهای مختلف

سرفصل دروس:

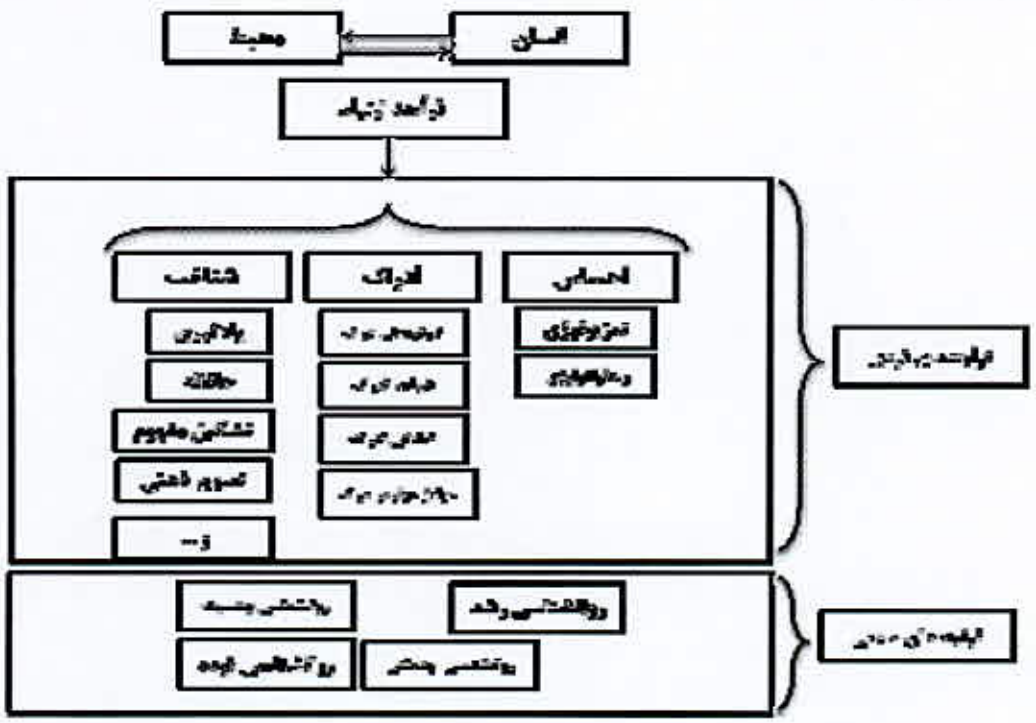

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **روانشناسی محیطی** عنوان درس به انگلیسی: **Environmental Psychology**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			☑اختیاری	☑نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۹۱): **"روانشناسی محیط برای طراحان"**، تهران، در دست چاپ.
- جیکوبز، جین (۱۳۸۸): **"دوره تاریک پیش رو"**، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- مطلبی، قاسم (۱۳۷۹): **"آشنائی با ماهیت و نقش روان شناسی محیطی در طراحی کالبدی"**، فصلنامهٔ معماری و فرهنگ، سال دوم، شماره ششم، پائیز ۱۳۷۹: ۶۶ ـ ۶۲
- تمامی منابع روانشناسی شامل: روانشناسی رشد، روانشناسی جنسیت و ...

- Gifford, Robert (1997): **"Environmental Psychology: Principles and Practice"**.

۳-۳-۱۰- حقوق و قوانین شهری

Urban Law

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

آشنایی با حقوق جامعه شهری و حقوق شهروندی، آشنایی با مفاهیم شهروندمداری و مشارکت شهروندان در اداره شهر، مسئولیت‌ها و ارتباطات نیازهای جامعه مدنی، حقوق جامعه مدنی، فرهنگ جامعه مدنی و نیاز مالی ناشی از توسعه شهرنشینی و توسعه فرهنگی و بررسی تطبیق حقوق شهری و مدنی در کشورهای در حال توسعه.

سرفصل دروس:

۱- اصول و مبانی ـ تعاریف و اهداف

۲- فلسفه کلاسیک حقوق شهروندی

۳- فلسفه اسلامی و حقوق شهروندی

۴- دیدگاه‌های جدید حقوق شهروندی

۵- حقوق بشر و اعلامیه جهانی و حقوق شهروندی از استکهلم تا ژوهانسبورگ

۶- حقوق شهروندی در کشورهای در حال توسعه

۷- جایگاه حقوق شهروندی در قوانین ملاک عمل در ایران

۸- رابطه حقوق شهرسازی و حقوق شهروندی (شهر سازی مشارکتی)

۹- جایگاه حقوق شهروندی در مدیریت شهری

۱۰- اصول و معیارهای حقوق شهری و مدنی در سطوح محلی و حاکمیت بهینه

۱۱- راه‌کارهای شهروندسازی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **حقوق و قوانین شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Law**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			☑اختیاری	☑نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- هاشمی، فضل الله (۱۳۶۹): **"حقوق شهری و قوانین شهرسازی"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری.

- Donald G. Hagman. St. Paul, (1971): **"Urban Planning and Land Development Control Law"**, West Pub. Co
- Malcolm Grant, (1982): **"Urban Planning Law"**, London: Sweet & Maxwell.
- Thomas P. Murphy, (1980): **"Urban law: a Guide to Information Sources"**, Detroit: Gale Research Co.

۳-۳-۱۱- مبانی و اصول طراحی زیست بوم شهرها

Fundamentals and Principles of Designing Eco-cities

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف

بوم شهر، موضوعی جدید اما بر پایه ایده شکل‌گیری شهرهای گذشته است. یعنی زمانی که توسعه بطئی و هماهنگ با محیط طبیعی، بر هنجارهایی منطبق بود که از درون فرهنگ و ارزش های اجتماعی ناشی می‌شد. هدف از این درس شناخت و بررسی ایجاد ارتباط مناسب بین شهر، طبیعت و فرهنگ است که از طریق حفاظت از واسطه‌هایی که زندگی را حمایت می‌کنند (خاک، آب، هوا)، کاهش مصرف انرژی، کاهش مصرف مواد و بازیافت آنها، افزایش فعالیت‌های مرمتی و حفاظتی در شهر برای بهبود وضعیت طبیعت در شهر با توجه به دیدگاه و ارتباط انسان با طبیعت در بستر فرهنگی و اعتقادی نسبت به طبیعت امکان‌پذیر می‌شود.

سرفصل دروس:

۱. تاثیر جهان‌بینی بر ارتباط بین انسان و طبیعت
۲. شناخت طبیعت در شهر: تغییرات ساختاری و عملکردی فرآیندها و الگوهای طبیعی در شهرها
۳. گرایشات متفاوت در ارتباط بین طبیعت و شهر (اکولوژی شهری، بیواکولوژی شهری، اکولوژی در شهر)
۴. آیا شهر یک اکوسیستم است؟
۵. بررسی تاریخچه ایده بوم شهر در قرن اخیر
۶. جنبش‌ها و افراد تاثیرگذار بر ایده بوم شهر
۷. اصول طراحی زیست بوم شهرها، شبکه‌های اکولوژیک و مسیرهای سبز
۸. بررسی و تحلیل تجارب گذشته ایران در زمینه ایجاد و توسعه زیست بوم شهرها
۹. مقایسه بافت‌های تاریخی و شهرهای جدید ایران به لحاظ پاسخگویی به اصول طراحی زیست بوم شهرها
۱۰. چگونگی ترمیم محیط‌های شهری آسیب‌پذیر (نهرها، جنگل‌های و کمربندهای سبز شهری، سواحل)
۱۱. بررسی و تحلیل تجارب جدید ایجاد بوم‌شهرها در جهان
۱۲. کاربرد اصول طراحی زیست بوم شهرها در توسعه‌های شهری در ایران

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی و اصول طراحی زیست بوم شهرها** عنوان درس به انگلیسی: **Fundamentals and Principles of Designing Eco-cities**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
			الزامی	نظری عملی	
			۷ اختیاری	**۷** نظری عملی	
آموزش تکمیلی عملی **دارد** ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	**آزمون نوشتاری: دارد**	**ندارد**
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- بل، سایمون (۱۳۸۶): **"منظر: الگو، ادراک و فرایند"**، مترجم: دکتر بهناز امین زاده، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۴): **"جایگاه طبیعت و محیط زیست در فرهنگ و شهرهای ایرانی"**، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات.

- Aminzadeh, B, Khansefid, M, (2010): **"A Case Study Of Urban Ecological Networks and a Sustainable City: Tehran's Metropolitan Area"**, Urban Ecosystems.13:23–36.
- James, P, (2011): **"Urban Ecology: Patterns, Processes, and Applications"**, Oxford University Press.
- Makhzoumi, J, Pungetti, G, (1999): **"Ecological Landscape Design and Planning: The Mediterranean Context"**, E & FN Spon, London.
- McHarg, I, (1969): **"Design with Nature. Garden City"**, NY: Doubleday and Company, Natural History Press.
- Ruano, Miguel, (1998): **"Eco urbanism: Sustainable Human Settlements: 60 case Studies"**, Barcelona: Gustavo Gili.

۱۲-۳-۳ تاثیر فرهنگ ایرانی/ اسلامی در ساخت شهر

Islamic/Persian Cultural Influences on Urban Structure

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف

در این درس معنی و مفهوم فرهنگ، جنبه‌های تاریخی، اجتماعی و انسان‌شناختی فرهنگ، نظام ارزش‌ها و نقش شکل‌دهندگی فرهنگ به ساختار شهر مورد بحث قرار می‌گیرد.

سرفصل دروس:

۱. فرهنگ چیست؟
۲. بحث جریان تاریخی، اجتماعی و انسان‌شناختی
۳. بحث نظام ارزش‌ها
۴. دین و فرهنگ
۵. فرهنگ اسلامی
۶. بحث جهانی شدن
۷. بحث فرهنگ بومی
۸. فرهنگ مدرن
۹. فرهنگ پست مدرن
۱۰. مسئله تحقیق

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **تاثیر فرهنگ ایرانی / اسلامی در ساخت شهرها** عنوان درس به انگلیسی: **Islamic/Persian Cultural Influences on Urban Structure**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			√اختیاری	√نظری	
				عملی	
	آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	**آزمون نوشتاری: ندارد**	ندارد
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- افلاطون (۱۳۸۵): **" آثار افلاطون (جمهوری، ایون، فایدروس، هیپیاس بزرگ، مهمانی)"**، مترجم: محمد حسن لطفی، تهران، خوارزمی.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۶۵): **"هنر اسلامی، زبان و بیان"**، تهران، مترجم: مسعود رجب نیا، انتشارات سروش.
- بورکهاردت، تیتوس (۱۳۷۲): **"هنر مقدس: اصول و روش‌ها"**، مترجم: سید حسین نصر، تهران، انتشارات سروش.
- پازوکی، شهرام (۱۳۸۴): **"حکمت هنر و زیبایی در اسلام"**، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- توسلی، محمود (۱۳۸۱): **"ساخت شهر و معماری در اقلیم گرم و خشک"**، چاپ تجدید نظر.
- تاج‌الدینی، علی (۱۳۷۲): **" مبانی هنر معنوی"**، دفتر مطالعات دینی هنر.
- ثریا، سید مهدی (۱۳۸۴): **" فرهنگ و شخصیت"**، تهران، قصیده سرا.
- جنکینز، ریچارد (۱۳۸۱): **" هویت اجتماعی"**، مترجم: تورج یاراحمدی، تهران، شیرازه.
- جعفری (علامه)، محمد تقی (۱۳۷۳): **"فرهنگ پیرو، فرهنگ پیشرو"**، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- داوری اردکانی ، رضا (۱۳۷۵): **"ملاحظاتی در باب طرح مدینه اسلامی"**، مجله آبادی، شماره ۲۲: ۱۰- ۳.

- داوری اردکانی، رضا (۱۳۸۹): **" ما و تاریخ فلسفه اسلامی"**، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.
- زریاب خویی، عباس (۱۳۶۸): **"بزم‌آورد: شصت مقاله درباره تاریخ"**، تهران، رهنگ و فلسفه.
- ستاری، جلال (۱۳۸۳): **" هویت ملی و هویت فرهنگی"**، تهران، انتشارات مرکز.
- سهروردی (۱۳۷۷): **"حکمه الاشراق"**، مترجم: سید جعفر سجادی، تهران، نشر دانشگاه تهران.
- شوئون، فریتوف (۱۳۸۳): **" اسلام و حکمت خالده"**، مترجم: فروزان، تهران، هرمس.
- شیخ‌الاسلامی، علی (۱۳۸۳): **" خیال، مثال و جمال در عرفان اسلامی"**، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- فیروزان، مهدی(۱۳۸۷): **"راز و رمز هنر دینی"**، تهران، انتشارات سروش.
- فاخوری، حنا و جر، خلیل (۱۳۸۳): **" تاریخ فلسفه در جهان اسلامی"**، مترجم: عبدالمحمد آیتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- کربن، هانری (۱۳۸۴): **" تخیل خلاق در عرفان ابن عربی"**، مترجم: دکتر انشاءالله رحمتی، تهران، انتشارات جامی.
- کوش، دنی (۱۳۸۱): **"مفهوم فرهنگ در علوم اجتماعی"**، مترجم: فریدون وحیدا، تهران، سروش.
- کونل، ارنست (۱۳۸۴): **"هنر اسلامی"**، مترجم: یعقوب آژند، تهران، توس.
- لینگز، مارتین (۱۳۸۷): **"عرفان اسلامی چیست؟"**، تهران، سهروردی.
- نصر، سید حسین (۱۳۶۱): **" سه حکیم مسلمان"**، مترجم: احمد آرام، تهران، کتابهای جیبی.
- نصر، سید حسین (۱۳۸۹): **"هنر و معنویت اسلامی"**، تهران، انتشارات حکمت.
- نقی‌زاده محمد (۱۳۹۰): **"شهر آرمانیِ اسلام یا فضای حیات طیّبه"**، تهران، نشر شهر.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵): **"معماری و شهرسازی اسلامی (مبانی نظری)"**، اصفهان، انتشارات راهیان.
- یثربی، سید یحی (۱۳۸۷): **"عرفان نظری"** ، تهران، بوستان کتاب.

-Cuthbert, A.R., (2006): **"The Form of Cities"**, Blackwell.
-Miles M., Hall, T, Borden, T. (eds.), (2004): **"The City Culture Reader"**, Routledge.

۳-۳-۱۳- سمینار شهر اسلامی

Islamic City Seminar

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

اگر چه از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی در ایران بحث شهرسازی اسلامی به عنوان موضوعی بحث‌انگیز و به صورت منازعات لفظی میان صاحبان حرفه‌های مذکور وجود داشته‌است اما فرصت‌های علمی اندکی برای طرح موضوع به‌گونه‌ای که زمینه نقد واقعی و شناخت واقع بینانه را فراهم کند، ایجاد شده‌است. هدف این درس کندوکاویی در موضوع شهر اسلامی است تا بر اساس آن مفهوم شهرسازی اسلامی و مبانی نظری آن را آنگونه که باید (و نه آنگونه که مستشرقین معرفی می‌کنند) مورد بحث قرار دهد و راهبردهای مناسب ایجاد الگوهای برنامه-ریزی و طراحی شهری در جامعه اسلامی و چگونه تحقق‌پذیری آنها را به چالش گذارد.

محورهای اصلی:

درس به صورت سمینار برگزار خواهد شد و برخی محورهای کلیدی به شرح زیر است:

۱- لزوم پرداختن به شهر اسلامی

۲- مفهوم شهر در اسلام و شهر اسلامی

۳- ارکان و عوامل شکل‌دهنده شهر اسلامی

۴- مبانی نظری شهرسازی اسلامی

۵- تجلیات و عینیات

۶- الگوها و اولویت‌های برنامه‌ریزی شهری در شهر اسلامی

۷- سیاست‌های تحقق‌پذیری

۸- چالش‌ها و موانع اجرایی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **سمینار شهر اسلامی** عنوان درس به انگلیسی: **Islamic City Seminar**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			√اختیاری	√نظری	
				عملی	
	آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
میزان حضور در کلاس و شرکت در بحث ها	**ندارد**	**√ ندارد**	**ندارد**
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

درس به صورت سمینار برگزار می‌شود و در هر جلسه منابع مرتبط با بحث در اختیار دانشجویان قرار خواهد گرفت.

۳-۳-۱۴- برنامه‌ریزی کاربری زمین

Urban Land Use Planning

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف درس:

آشنایی با نظریه‌ها و تجربیات جهان و ایران در برنامه‌ریزی کاربری زمین، بررسی ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، کالبدی و زیست‌محیطی کاربری زمین، سرانه‌ها و شاخص‌های کاربری زمین، قوانین و مقررات در کاربری زمین، کاربری زمین در طرح‌های توسعه شهری و تراکم ها، کاربری زمین و حمل و نقل.

سرفصل دروس:

۱. شناخت مسئلهٔ کاربری زمین.
۲. ابعاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کاربری زمین.
۳. ابعاد کالبدی و زیست محیطی کاربری زمین.
۴. نظریه‌های برنامه‌ریزی کاربری زمین.
۵. کاربری زمین و توسعه پایدار.
۶. الگوهای کاربری زمین.
۷. جایگاه کاربری زمین در طرح های توسعه شهری.
۸. سرانه‌ها و شاخص‌ها در کاربری زمین.
۹. سرانه‌ها و شاخص‌های کاربری زمین در جهان.
۱۰. سرانه‌ها و شاخص‌های کاربری زمین در ایران.
۱۱. سابقه و تجربیات برنامه‌ریزی کاربری زمین در ایران.
۱۲. تراکم و کاربری زمین.
۱۳. کاربری زمین و حمل و نقل.
۱۴. قوانین و مقررات کاربری زمین.
۱۵. کاربری زمین و محیط مسکونی.
۱۶. کاربری زمین در محیط‌های غیر مسکونی.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **برنامه ریزی کاربری زمین**	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
				عملی	
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Urban Land Use Planning**			√اختیاری	√نظری	
				عملی	
	آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
		آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی	

منابع:

- جی آر، کالاگان (۱۳۸۶): " **کاربری زمین: اثر متقابل اقتصاد و اکولوژی** "، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- Chapin; F. Stuart, (1979): **"Urban Land Use Planning"**, Second Edition; University of Illinois Press.

۳-۳-۱۵- برنامه ریزی و طراحی زیر ساخت‌ها

Infrastructure Planning and Design

تعداد واحد **۲ واحد**

نوع درس **اختیاری**

نوع واحد **نظری**

پیش نیاز **ندارد**

هدف:

- شناخت تعاریف و مفاهیم مربوط به تاسیسات زیربنائی و روبنائی
- شناخت اصول مکان‌یابی تاسیسات زیربنائی و روبنائی
- شناخت عوامل مهم در اصول برنامه‌ریزی تاسیسات شهری
- شناخت فرآیند برنامه‌ریزی و طراحی پروژه‌های تاسیساتی
- آشنایی با اصول برنامه‌ریزی تاسیسات آبرسانی شهری ـ تولید، توزیع - مصرف
- آشنایی با نکات مهم در رابطه با برنامه‌ریزی آبرسانی در ایران
- آشنایی با نکات مهم در رابطه با تصفیه آب
- آشنایی با برنامه‌ریزی تاسیسات برق و گاز (تولید - انتقال - توزیع - مصرف)
- آشنایی با برنامه‌ریزی فاضلاب - کنترل آب‌های سطحی
- آشنایی با سایر اجزاء و عوامل تاسیسات شهری

سر فصل دروس

۱- تعاریف

- تاسیسات زیربنایی
- تاسیسات روبنایی

۲- عوامل موثر در ایجاد تاسیسات و تجهیزات شهری

- گروه اول ـ ارزش ها، انتخاب های سیاسی - اجتماعی - اقتصادی و فرهنگی
- گروه دوم ـ شعاع عمل عوامل عینی - عوامل اجتماعی - عوامل ذهنی

حجم و اندازه تاسیسات

حوزه نفوذ تاسیسات

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **برنامه‌ریزی و طراحی زیر ساخت‌ها** عنوان درس به انگلیسی: **Infrastructure Planning and Design**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			√اختیاری	√نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	**آزمون نوشتاری: دارد**	**ندارد**
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۹۰): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران، انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۹۱): **"زیرساخت‌های شهری؛ کتاب اول: آبرسانی و فاضلاب"**، تهران، انتشارات شهیدی.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۹۱): **"مدیریت پسماندهای جامد"**، تهران، در دست انتشار.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۹۰): **"تاسیسات خدمات شهری"**، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۸۲): **" کتاب سبز راهنمای شهرداری‌ها، ساخت‌وسازه‌های شهری"**، تهران، انتشارات سازمان شهرداری-های کشور.
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۸۶): **"ضوابط احداث تونل مشترک تاسیسات شهری"**، سازمان مدیریت و برنامه-ریزی کشور، معاونت امور اداری.

- Eye Engmann, United Nations Center for Human Settlements (Habitat), (1990): **"Urban Management Programmer Case Study on Infrastructure Operations and Maintenance".**

- David Pickering, Jonathan M. Park, David H. Bannister. Washington, D. C, (1993): **"Utility Mapping and Record Keeping for Infrastructure"**, Published for the Urban Management Program by the World Bank.
- George Rainer, (1990): **"Understanding Infrastructure: Guide for Architects and Planners"**, Published by Wiley-Interscience.
- Joseph De Chiara and Lee Koppelman, (1975): **"Urban Planning and Design Criteria"**, 2d Ed. New York, Van Nostrand Reinhold.
- José A. Gómez-Ibáñez, (2006): **"Regulating Infrastructure: Monopoly, Contracts, and Discretion"**, Published by Harvard University Press.
- Kelly Shannon, Marcel Smets, (2010): **"The Landscape of Contemporary Infrastructure"**, Published by NAi Publishers.
- Mark A. Benedict, Edward T. McMahon, (2006): **"Green Infrastructure: Linking Landscapes and Communities"**, Published by Island Press.
- Spiro N. Pollalis, Andreas Georgoulias, Stephen J. Ramos, Daniel Schodek, (2012): **"Infrastructure Sustainability and Design"**, Published by Routledge.
- Stephen Graham, (2009): **"Disrupted Cities: When Infrastructure Fails"**, Published by Routledge.
- Wang Yun, (1991): **"Urban Environmental Infrastructure Design (Paperback)"**.
- William F. Fox, (1994): **"Strategic Options for Urban Infrastructure Management"**, Washington, D. C, Urban Management Program, World Bank.

۳-۳-۱۶- برنامه‌ریزی و طراحی مسکن

Housing Design and Planning

تعداد واحد **۳ واحد**

نوع درس **اختیاری**

نوع واحد **نظری و عملی**

پیش نیاز **ندارد**

هدف:

- آشنایی با مقوله مسکن به مثابه موضوع میان رشته‌ای و چند تخصصی
- آشنایی با عوامل موثر در طراحی مسکن و مجموعه‌های مسکونی
- تعیین ابعاد طراحی شهری و رابطه جزء و کل در طراحی مجموعه‌های مسکونی
- آموزش فرایند، روش و اصول برنامه‌ریزی و طراحی مسکن
- تقویت تفکر تحلیلی- انتقادی از طریق کاربست مبانی نظری در تمرین‌ها و تکالیف عملی
- آشنایی با سیاست‌های مسکن و برنامه‌های موجود ایران

سرفصل دروس:

بخش اول: چارچوبی برای درک قابلیت زندگی در محلات مسکونی (Neighborhood Livability) و کیفیت خانه سازی (Housing Quality)

مروری کلی بر نظامات مؤثر بر فرم شهری و به تبع آن طراحی مسکن بر اساس اسناد و منابع متعدد موجود، کیفیت در طراحی مسکن، فرایند طراحی مسکن

بخش دوم: شناخت ابعاد و نظامات مختلف در عمل برنامه‌ریزی و طراحی مسکن

ابعاد رویه‌ای: نظام اقتصادی، نظام اجتماعی

ابعاد ماهوی: نظام کاربری زمین (مبانی برنامه‌ریزی مسکن)، نظام حرکت و دسترسی، زیرساخت‌های شهری، نظام زیست محیطی، نظام فرم کالبدی، نظام ادراکی و نظام منظر شهری

بخش سوم: سیاست‌های مرتبط با کنترل مسکن

اسناد مرتبط با کنترل مسکن، مروری بر سیاست‌ها و برنامه‌های مسکن در ایران

بخش چهارم: کاربست نظریه در عمل

معرفی نمونه‌های موفق طراحی حوزه‌های سکونتی

کارعملی:

- مطالعه و تحقیق درباره یکی از موضوعات مرتبط با طراحی مسکن با توجه به منابع ارائه شده

- پروژه عملی دانشجویان: همزمان با مباحث نظری کلاس، یک پروژه عملی (حوزه مسکونی) بر اساس فرایند طراحی شهری و با توجه به نظامات شناخته شده، در سه مقیاس کلان، نیمه کلان و خرد، طراحی می‌گردد.
- معرفی و تحلیل یک مجموعه مسکونی با استفاده از روش‌های تحقیق کتابخانه ای و میدانی (مصاحبه و مشاهده)

انواع مجموعه های مسکونی مانند: برج های مسکونی، محدوده های مسکونی مشخص، محلات تعاونی ساز، محلات ساخته شده توسط مردم، محلات دارای طرح

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **برنامه ریزی و طراحی مسکن**	تعداد واحد: ۳	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
	تعداد ساعت: ۶۴		پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Housing Design and Planning**			☑اختیاری	☑نظری	
				☑عملی	
آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی	

منابع:

- ایراندوست، کیومرث (۱۳۸۹): **"سکونت گاه های غیررسمی و اسطوره حاشیه نشینی"**، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- آلتمن، ایرون (۱۳۸۲): **"محیط و رفتار اجتماعی: خلوت، فضای شخصی، قلمرو و ازدحام"**، ترجمه علی نمازیان، تهران ، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی

- چپ من، دیوید (۱۳۸۴): " **آفرینش محلات و مکان ها در محیط انسان ساخت**"، مترجم: دکتر شهرزاد فریادی و دکتر منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- الکساندر، کریستوفر و چرمایف، سرج (۱۳۷۱): " **عرصه‌های زندگی جمعی و زندگی خصوصی، به جانب یک معماری انسانی**"، مترجم: منوچهر مزینی، تهران، دانشگاه تهران.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۸۲): "**کتاب سبز راهنمای شهرداری‌ها، نظام مراکز شهری/ فضاهای مسکونی**"، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- شکرگزار، اصغر (۱۳۸۵): "**توسعه مسکن شهری در ایران**"، تهران، انتشارات حق شناس.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۲): "**تراکم در شهرسازی: اصول و معیارهای تعیین تراکم شهری**"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۰): "**آماده سازی زمین شهری در ایران**"، تهران، انتشارات سازمان ملی زمین و مسکن.
- غفاری، علی (۱۳۷۳): "**سازمان های فضایی در معماری شهرهای سنتی**"، مجله صفه، شماره ۱۶.
- فتحی، حسن (۱۳۸۲): "**ساختمان سازی با مردم**"، ترجمه علی اشرفی، نشر دانشگاه هنر تهران
- قاسمی اصفهانی، مروارید (۱۳۸۵): "**اهل کجا هستیم؟ هویت بخشی به بافت های مسکونی**"، تهران، انتشارات روزنه
- لنگ، جان (۱۳۸۱): "**آفرینش نظریه معماری**"، ترجمه علیرضا عینی فر، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- موسوی، سید محمد (۱۳۸۹): "**مقدمه‌ای بر ساماندهی صنعت و سکونت در مناطق شهری: به همراه گزیده مقالات اولین نشست تخصصی نحوه تعامل صنعت و سکونت**"، تهران، انتشارات پرهام‌نقش.
- مدنی پور، علی (۱۳۸۷): "**فضاهای عمومی و خصوصی در شهر**"، ترجمه فرهاد نوربان
- نوربرگ شولتز، کریستیان (۱۳۸۱): "**مفهوم سکونت به سوی معماری تمثیلی**"، ترجمه محمد امیر یار احمدی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- ون پل، ریک (۱۳۹۰): "**رویکردها و روش‌های سنجش کیفیت محیط مسکونی شهری**"، مترجم: مجتبی رفیعیان و جمشید مولوی، تهران، انتشارات آذرخش.
- هال، ادوارد (۱۳۷۶): "**بعد پنهان**"، ترجمه دکتر منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- مجموعه مقالات سمینارهای سیاست‌های توسعه مسکن در ایران (وزارت مسکن و شهرسازی).
- مجموعه مقالات چاپ شده در مجلات "هنرهای زیبا"، "اقتصاد مسکن"، "مسکن و انقلاب".

- Albert Ferre, Tihamer Salij, (2010): "**Total Housing: Alternatives to Urban Sprawl**", Published by Actar.
- Biddulph, Mike. (2007): "**An Introduction to Residential Layout**", Elsevier.
- Balchin, Paul and Rhoden, Maureen, (1998): "**Housing: the Essential Foundation**", Routledge, London.
- Barton, H. , R. Guise & M. Grant (2003): "**Shaping Neighborhoods: Health, Sustainability, Vitality**", Spon press
- Center for Inclusive Design & Environmental Access, Edward Steinfeld, Jonathan White, (2010): "**Inclusive Housing: A Pattern Book: Design for Diversity and Equality**", Published by W. W. Norton & Company.
- Carmona, Mathtew, (2001): "**Housing Design Quality: Through Policy, Guidance and Review**", Spon Press, London.
- Eric Firley, Caroline Stahl, (2011): "**The Urban Housing Handbook**", Published by Wiley.

- Graham Towers, (2005): **"Introduction to Urban Housing Design: At Home in the City"**, Architectural Press.
- Gehl, Jan (1987): **"Life between Buildings: Using Public Space, New York"**, Van Nostrand Reinhold.
- Hilary French, (2008): **"Key Urban Housing of the Twentieth Century: Plans, Sections and Elevations (Key Architecture Series)"**, W. W. Norton & Company; Pap Cdr Edition.
- Hester Randolph (1987): **"Planning Neighborhood Space with People"**, Environmental Design Series, University of California, Berkeley.
- Jenkins, Paul, et. al., (2007): **"Planning and Housing in the Rapidly Urbanizing World"**, Routledge, London.
- Newman, O. (1972): **"Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design"**, MacMillan, London.
- Neal, Peter. (2003): **"Urban Villages and the Making of Communities"**, Spon Press.
- Ronald L. Mace, Leslie C. Young, (1998): **"Fair Housing Act Design Manual: A Manual to Assist Designers and Builders in Meeting the Accessibility Requirements of the Fair Housing Act"**, Diane Pub Co; Revised edition.
- Somerville, Peter and Springings, Nigel, (2005): **"Housing and Social Policy: Contemporary Themes and Critical Perspectives"**, Routledge, London.
- Susanne Schindler, William R. Morrish, (2009): **"Growing Urban Habitats: Seeking a New Housing Development Model"**, William Stout.
- Trancik, R. (1986): **"Finding Lost Space: Theories of Urban Design"**, Wiley.
- Tower, Graham (2005): **"Introduction to Urban Housing Design: At Home in the City"**, Architectural Press.

۳-۳-۱۷- سمینار مسائل شهری ایران

Iranian Urban Issues Seminar

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

هدف اصلی این درس آشنائی با نظریه‌ها و تجربیات جهان و ایران در مسائل روز شهرسازی و توسعه شهری است. این درس عمدتاً از طریق ارائه مباحث متنوع است که در قالب یک یا چند مبحث اصلی در ابتدای نیمسال و از طریق گروه و استاد درس تعیین می‌شود. مباحث سمینار عمدتاً از طریق مشارکت و سخنرانی توسط صاحب نظران مختلف مدعو در طول نیمسال ارائه می‌شوند. دانشجویان درس نیز در مباحث ارائه شده مشارکت جدی داشته و در انتهای نیمسال ارزیابی و جمع‌بندی خود را ارائه خواهند داشت. همچنین، دانشجویان درس یک یا چند پروژه تحقیقی در طول نیمسال و در قالب موضوعات سمینار انجام داده و به عنوان تکلیف درس در پایان نیمسال ارائه خواهند کرد.

سرفصل دروس:

۱. طرح و تشریح موضوع سمینار در نیمسال مربوطه.
۲. تعیین ابعاد موضوع سمینار و ضرورت بررسی آن.
۳. تعیین و معرفی سخنرانان سمینار در طول نیمسال و موضوعات سخنرانی‌ها.
۴. جمع‌بندی، ارزیابی و نتیجه‌گیری از مباحث سمینار که در طول نیمسال ارائه داشته‌اند.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **سمینار مسائل شهری ایران** عنوان درس به انگلیسی: **Iranian Urban Issues Seminar**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			☑اختیاری	☑نظری	
				عملی	
	آموزش تکمیلی عملی √ دارد: ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
میزان حضور در کلاس و شرکت در بحث ها	**ندارد**	**آزمون نوشتاری: ندارد**	**ندارد**
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

این درس در قالب سلسله سخنرانی‌ها و مقالات توسط صاحب‌نظران بر حسب موضوع تعیین شده در نیمسال تحصیلی و با هدایت استاد درس ارائه می‌گردد.

۳-۳-۱۸- مدیریت توسعه کالبدی

Management of Physical Development

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

مدیریت مکان، الگو و زمین برای توسعه در محیط‌های شهری یکی از فعالیت‌های برنامه‌ریزی است که از دیر باز وجود داشته‌است. مدیریت در تنظیم کیفیت محیط‌های شهری برای رفاه مردم اهمیت دارد و از طریق تدوین قوانین و سیاست‌ها امکان‌پذیر است. توسعه کالبدی برای دانشجویان چارچوب نظری، قانونی و حرفه‌ای را مشخص ساخته و آنها را برای درک فرآیندها و عوامل مرتبط با توسعه شهری آشنا می‌سازد. ابزارها و تکنیک‌های هدایت توسعه کالبدی شهر در فرآیند شهرنشینی موثر می‌باشد.

سرفصل دروس:

۱. برنامه‌ریزی کاربری زمین
۲. توسعه زمین و املاک
۳. تحلیل زمین و سیاست‌های اطلاعاتی جغرافیایی
۴. برنامه ریزی زیر ساخت‌ها
۵. برنامه‌ریزی حمل و نقل
۶. تحلیل اجتماعی ساختارهای توسعه شهری
۷. قوانین مربوط به کاربری زمین
۸. مشارکت مردمی و ایجاد انجمن‌های محلی برای توسعه کالبدی شهر
۹. مسائل قانونی، سیاسی و اجتماعی توسعه کالبدی شهر
۱۰. پروانه ساختمانی (فرآیند طراحی ـ فرآیند صدور پروانه ـ نظارت و کنترل)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مدیریت توسعه کالبدی** عنوان درس به انگلیسی: **Management of Physical Development**	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد:	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش نیاز: **ندارد**
			پایه	نظری عملی	
			الزامی	نظری عملی	
			√اختیاری	√نظری عملی	
آموزش تکمیلی عملی √ دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه √ سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	**آزمون نوشتاری: دارد**	ندارد
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۸): **" طرح‌ها و برنامه‌های شهرسازی: مفاهیم، روندها و الزامات طرح‌های جامع و تفصیلی در ایران، با تاکید بر وضعیت تهران"**، تهران، نشر شهر.
- براتی، ناصر و براتی، مینا (۱۳۹۰): **" آشنایی با طرح‌های توسعه شهری در ایران (طرح‌های توسعه شهری ساختاری و راهبردی)"**، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- ذواشتیاق، صمد (۱۳۷۸): **"ضوابط و مقررات اجرایی طرح جامع جدید تهران"**، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- رفیعیان، مجتبی و هاشمی، سیدمناف و حسین‌پور، علی (۱۳۹۰): **"سیاست‌های مدیریت شهری در کشورهای مختلف: رویکرد راهبردی ـ فرا تحلیلی، یکپارچگی شهری"**، تهران، انتشارات هله.
- سواد کوهی‌فر، ساسان (۱۳۸۷): **"مبانی مدیریت پروژه‌های عمرانی، شهری و بحران: ویژه مدیران، متخصصین و دانشجویان رشته‌های مهندسی (عمران، معماری و شهرسازی)**، تهران، انتشارات دانشگاه امام حسین.
- طاهری، ابوالقاسم (۱۳۷۷): **"اداره امور شهرداری‌ها"**، تهران، نشر قدس.

- قادری، علی و قادری، جعفر (۱۳۸۸): **"فرهنگ مطالعات شهری و منطقه‌ای (برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، مدیریت شهری، شهرسازی، طراحی شهری، جامعه شناسی شهری و اقتصاد شهری)"**، تهران، انتشارات نور علم.
- کاشانی‌جو، خشایار (۱۳۹۰): **"مدیریت طرح‌های عمرانی در شهرداری‌ها"**، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری (۱۳۸۸): **"گزیده قوانین و مقررات مورد عمل وزارت مسکن و شهرسازی"**، تهران، انتشارات مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- موسسه مهندسین مشاور طرح جامع (۱۳۸۷): **"مدیریت طرح های عمرانی"**، تهران.
- مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری (۱۳۷۸): **"شیوه‌های تحقق طرح‌های توسعه شهری"**، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.

- Branch, Melville, (1974): **"Planning Urban Environment"**, Hutchinson and Ross.
- Bryant, Bunyan, (1995): **"Environmental Justice issues, Policies, and solutions"**, Wash. D. C.: Island Press.
- Kelman, Ari, (2003): **"A River and its City"**, Berkeley: Uni. of California Press.

۳-۳-۱۹- طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری

Urban Transportation Design

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

- آشنایی با شبکه حمل و نقل درون شهری.
- آشنایی با اصول طراحی شبکهٔ ارتباطی و ایجاد مهارت‌های لازم در طراحی آن.
- اعمال اقداماتی درجهت بهبود وضعیت شبکهٔ حمل و نقل درون شهری و کاهش مسائل موجود آن.

سرفصل دروس:

۱. تاریخچه شبکه ارتباطی در جهان
۲. شبکه درون شهری ایران در گذشته
۳. آشنایی با انواع سیستم‌های حمل و نقل درون شهری
۴. سیستم‌های جدید حمل و نقل عمومی و ویژگی‌های آن
۵. انواع سیستم‌های شبکه ارتباطی درون شهری
۶. تجزیه و تحلیل سیستم‌های شبکهٔ درون شهری
۷. نقش شبکه ارتباطی در طراحی شهری ـ سفرسازی کاربری ها
۸. ارتباط متقابل فعالیت‌ها و شبکهٔ ارتباطی
۹. طراحی شبکه تردد پیاده
۱۰. طراحی شبکه تردد دوچرخه
۱۱. آرام سازی ترافیک در محدوده‌های مسکونی
۱۲. طراحی محدوده‌های پیاده در مراکز شهری
۱۳. طراحی پارکینگ‌های چند طبقه رامپ‌دار و مکانیکی
۱۴. آلودگی‌های ناشی از تردد وسایط نقلیهٔ موتوری و روش مقابله با آنها
۱۵. مدیریت شبکهٔ حمل و نقل درون شهری
۱۶.نقد و بررسی برخی از راهکارهایی که جهت بهبود وضعیت شبکه حمل و نقل درون شهری صورت گرفته است (طرح محدودهٔ ترافیک، یکطرفه کردن خیابان‌ها، خط ویژه اتوبوس و ...)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Transportation Design**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز : **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			☑اختیاری	☑نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی	

منابع:

- ابوالحسنی، مهناز (۱۳۸۲): **"گونه شناسی محدودیت های دسترسی در شهر"**، ماهنامه شهرداری‌ها، شماره ۵۵: ۷۵-۵۸.
- بروتون، مایکل (۱۳۶۷): **"برنامه‌ریزی حمل و نقل"**، مترجم: محمد حسین شهیدی، تهران، انتشارات سازمان ترافیک.
- ذکاوت، کامران (۱۳۷۱): **"طراحی خیابان شهری"**، مجله آبادی، شماره۵، تهران، انتشارات مسکن و شهرسازی.
- سی. جوتین خیستی و بی. کنت‌لال (۱۳۸۱): **"مهندسی ترابری و ترافیک"**، مترجم: محمود صفارزاده، انتشارات دانشگاه تربیت‌مدرس، تهران.
- شکوهی‌نیا، شهرام (۱۳۸۲): **"ورودی شهر"**، مجموعه مقالات دومین کنگره تاریخ معماری و شهرسازی ایران، سازمان میراث فرهنگی کشور.
- شفر برده، کلاوس (۱۳۸۲): **"سرعت ۳۰، آرام سازی خیابان‌ها محلی"**، مترجم: جهانشاه پاکزاد، تهران انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- شهیدی، محمد حسین (۱۳۸۲): **"دسترسی در شهر"**، ماهنامه شهرداری‌ها، شماره ۵۵.
- صفار زاده، محمود (۱۳۸۱): **"مهندسی ترابری و ترافیک"**، تهران، دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۹۰): **"شبکه ارتباطی در طراحی شهری"**، چاپ هفتم، انتشارات دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۷۶): **"طراحی میدان‌های شهری"**، تهران، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲، بهار:۴۲-۳۳.

- قریب، فریدون (۱۳۸۲): **"ضوابط ساماندهی و معیارهای طراحی شهری برای مبادی ورودی شهر ها"**، نشریه هنرهای زیبا: نشریه علمی - پژوهشی دانشکده هنرهای زیبا، شماره ۱۵، دانشگاه تهران: ۵۵-۴۳.
- کنف‌لاخر، هرمان (۱۳۹۰). **"اصول برنامه‌ریزی (طراحی) تردد پیاده و دوچرخه"**، مترجم: فریدون قریب، چاپ سوم، انتشارات دانشگاه تهران.

- C. A. Brebbia, L. J. Sucharov. (2001): **"Urban Transport IX: Urban Transport and the Environment in the 21st Century (Advances in Transport, V. 14) International Conference on Urban Transport and the Environment (9th: 2003: Crete)"**, Wit Pr/Computational Mechanics.
- Dan Chiras. (2010): **"Green Transportation Basics: A Green Energy Guide"**, New Society Publishers.
- Daniel R. Mandelker. (2007): **"The Transportation/Land Use Connection"**, American Planning Association.
- David M. Levinson, Kevin J. Krizek. (2005): **"Access to Destinations"**, Elsevier Science.
- Eduardo A. Vasconcellos. (2001): **"Urban Transport, Environment, and Equity"**, Earthscan Publications Ltd.
- Hank Dittmar, Gloria Ohland. (2003):" **The New Transit Town: Best Practices In Transit-Oriented Development"**, Island Press.
- Jeffrey Tumlin. (2012): **"Sustainable Transportation Planning: Tools for Creating Vibrant, Healthy, and Resilient Communities (Wiley Series in Sustainable Design)"**, Wiley.
- Kirchhoff, Peter. (2002): **"Städtische Verkehrsplanung"**, Teubner Verlag. Springer Verlag.
- Marlon G. Boarnet, Randall Crane. (2001): **"Travel by Design: The Influence of Urban Form on Travel (Spatial Information Systems)"**, Oxford University Press, USA.
- Robert Cervero. (1998): **"The Transit Metropolis: A Global Inquiry"**, Island Press.
- Stephen Marshall. (2004): **"Streets and Patterns"**, Routledge.
- William R. Black Phd. (2010): **" Sustainable Transportation: Problems and Solutions"**, The Guilford Press.

۳-۳-۲۰- مبانی نظری طراحی شهری ۲

Urban Design Theories

تعداد واحد	**۲ واحد**
نوع درس	**اختیاری**
نوع واحد	**نظری**
پیش نیاز	**ندارد**

هدف:

این درس از یک طرف آشنایی دانشجویان با فرایند طراحی شهری و از طرف دیگر شناخت و تحلیل تئوری‌های موجود در زمینهٔ طراحی شهری می‌باشد.

سرفصل دروس:

۱۳.فلسفه وجودی طراحی شهری

۱۴.پیشینه و سیر تحول شکل‌گیری طراحی شهری و ویژگی‌های طراحی شهری قرن بیست و یکم

۱۵.فرایند طراحی شهری

۱۶.تئوری‌های طراحی شهری

۱۷.نهضت پارک‌سازی

۱۸.نهضت زیباسازی شهری

۱۹.نهضت باغ شهرها، نوشهرها، مدرنیزم

۲۰.Team X

۲۱.پست مدرنیزم (رفتارگرایی، ساختارگرایی، طراحی عامیانه، زبان گرایی، طراحی بدون طراح ...)

۲۲. طراحی شهری مشارکتی (Collaborative U.D.) – New Urbanism

۲۳. طراحی شهری پایدار

۲۴. تئوری جامع طراحی شهری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **مبانی نظری طراحی شهری ۲** عنوان درس به انگلیسی: **Urban Design Theories**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			☑اختیاری	☑نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- احمدی، بابک (۱۳۸۳): **"هایدگر و پرسش بنیادین"**، تهران، نشر مرکز.
- احمدی، بابک (۱۳۸۵): **"آفرینش و آزادی، جستارهای هرمونوئیک و زیبائی‌شناسی"**، تهران، نشر مرکز.
- احمدی، بابک (۱۳۸۵): **"حقیقت و زیبائی، درس‌های فلسفهٔ هنر"**، تهران، نشر مرکز.
- اردلان، نادر و بختیار، لاله (۱۳۸۰): **"حس وحدت"** ترجمه حمید شاهرخ، اصفهان، نشر خاک.
- اعتماد، شاپور (۱۳۸۰): **"انقلاب معرفتی و علوم شناختی"**، تهران، نشر مرکز.
- الکساندر، کریستوفر و چرمایف، سرج (۱۳۷۱): **"عرصه‌های زندگی جمعی و زندگی خصوصی، به جانب یک معماری انسانی"**، مترجم: منوچهر مزینی، تهران، دانشگاه تهران.
- الکساندر، کریستوفر و دیگران (۱۳۷۳): **"تئوری جدید طراحی شهری"** ، مترجم: از واحد تحقیق و ترجمه شرکت طاش، تهران، نشر توسعه.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۷): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، مکان‌ها و مکان‌سازی"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): **"استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها"**، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۸۱): **"معماری و راز جاودانگی، راه بی‌زمان ساختن"** مترجم: مهرداد قیومی بیدهندی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۸۴): **"یادداشت‌هایی بر ترکیب فرم"**، مترجم: سعید زرین مهر، تهران، انتشارات روزنه.
- امیریاراحمدی، محمود (۱۳۷۸): **"به سوی شهرسازی انسانگرا"**، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران).
- انصاری نیا، سیاوش (۱۳۷۷): **"مجموعه مقالات طراحی شهری"**، تهران، نشریه شماره یک، زمستان، سازمان زیبا سازی شهر تهران در زمینه طراحی شهری، سال اول.
- بحرینی، حسین (۱۳۷۷): **"فرآیند طراحی شهری"**، تهران، دانشگاه تهران.
- بحرینی، حسین (۱۳۷۸): **"تجدد، فرا تجدد"**، تهران، دانشگاه تهران.
- برناردرز، ژان باستیه (۱۳۷۷): **" شهر"**، تهران، مترجم: دکتر علی اشراقی، دانشگاه هنر.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۸): **"طراحی فضاهای همگانی و توسعه پایدار"**، جزوه درسی، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۸): **"معماری مسجد و سیمای شهر، بخش اول"**، تهران، شهرداری‌ها، دوره جدید، سال اول، شماره ۹: ۱۵ ـ ۱۲.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۹): **" معماری مسجد و سیمای شهر، بخش دوم"**، تهران، شهرداریها، دوره جدید، سال اول - شماره ۱۱ : ۱۵-۱۲.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۱): **"مفهوم طراحی شهری و انگاره‌های قطعیت‌پسند"**، مدیریت شهری، فصلنامه پژوهشی ـ تحلیلی و آموزشی مدیریت و برنامه‌ریزی شهری، سال سوم، شماره۹، بهار ۱۳۸۱: ۲۷ـ۱۶.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۶): **"هویت شهر، نگاهی به هویت شهر تهران"**، تهران، مؤسسه نشر شهر.
- بوهم، دیوید (۱۳۸۱): **"دربارهٔ خلاقیت"**، مترجم: محمد علی حسین‌نژاد، تهران، نشر ساقی.
- بیکن، ادموند (۱۳۷۶): **"طراحی شهرها"**، مترجم: فرزانه طاهری، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- پاپلی یزدی، محمد حسین و رجبی سناجردی، حسین (۱۳۸۲): **"نظریه‌های شهر و پیرامون"**، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۷۸): **"فرم، شکل، گشتالت"**، فصلنامهٔ معماری و فرهنگ، سال اول، شماره اول، تابستان ۱۳۷۸: ۱۸ ـ ۱۳.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۷۹): **"طراحی شهری در نظام توسعه"**، فصلنامهٔ مدیریت شهری، سال اول، شماره ۳، پائیز ۱۳۷۹: ۴۱ ـ ۳۰.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۵): **"مبانی نظری و فرآیند طراحی شهری"**، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۶): **"مقالاتی در باب طراحی شهری"**، تهران، انتشارات شهیدی.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۶): **"سیراندیشه‌ها در شهرسازی ۱"**، از آرمان تا واقعیت، تهران، شرکت عمران شهرهای جدید.
- پاکزاد جهانشاه (۱۳۸۷): **"سیراندیشه‌ها در شهرسازی ۲"**، از کمیت تا کیفیت، تهران، شرکت عمران شهرهای جدید.
- پیر مورد، ژان؛ ایوماری، آلن و ماری لیز، سابری (۱۳۷۳): **" فضاهای شهری، طراحی، اجرا، مدیریت"**، مترجم: حسین رضایی و میر معزالدین مجایی و محسن رسولی، تهران، بی نا.
- پیرفون، مایس (۱۳۸۳): **"نگاهی به مبنای معماری، از فرم تا مکان"**، مترجم: دکتر سیمون آیوازیان، تهران، انشارات دانشگاه تهران.

- توسلی، محمود (۱۳۷۵): **"قواعد و معیارهای طراحی فضای شهری"** ، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- توسلی، محمود (۱۳۸۳): **"هنر هندسه، پویائی اشکال، احجام کروی ابولوفا بوزجانی"**، تهران، انتشارات پیام.
- تی هال، ادوارد (۱۳۷۶): **"بعد پنهان"**، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- جیکوبز، آ. و اپلیارد، د. (۱۳۷۸): **" به سوی یک قطعنامه طراحی شهری"**، مترجم: سیاوش انصاری نیا، تهران، مجموعه مقالات طراحی شهری، نشریه شماره دو، زمستان ۱۳۷۸، سازمان زیباسازی شهر تهران.
- چپ من، دیوید (۱۳۸۴): **"آفرینش محلات ومکان‌ها در محیط انسان ساخت"**، مترجم: شهرزداد فریادی و منوچهر طبیبیان، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- راپاپورت، امس (۱۳۸۴): **"معنی محیط ساخته شده، رویکردی در ارتباط غیر کلامی"**، مترجم: فرح حبیب، تهران، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- زه وی، برونو (۱۳۸۰): **"چگونه به شهرسازی بنگریم؟"**، مترجم: فریده کرمان، تهران، نشر توسعه.
- زیته، کامیلو (۱۳۸۵): **"ساخت شهر براساس مبانی هنری"**، مترجم: فریدون قریب، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- سروش، عبدالکریم (۱۳۷۱): **"علم چیست؟ فلسفه چیست؟"**، تهران، موسسه فرهنگی صراط.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۷۹): **"طراحی فضاها و مبلمان شهری"**، جلد دوازدهم از مجموعهٔ کتاب سبز شهرداری، مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری تهران، سازمان شهرداری کشور.
- سلطانزاده، حسین (۱۳۷۰): **"فضاهای شهری در بافت‌های تاریخی ایران"**، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی شهرداری تهران.
- سلطانزاده، حسین (۱۳۷۲): **"فضاهای ورودی در معماری سنتی ایران"**، تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران.
- شاکری‌راد، محمدعلی (۱۳۸۳): **"انسان، طبعیت، طراحی"**، جلد اول، تهران، انتشارت دانشگاه پیام نور.
- شاله، فلسطین (۱۳۷۸): **"فلسفه علمی یا شناخت روش علوم"** مترجم: یحیی مهدوی، تهران، دانشگاه تهران.
- شوای، فرانسواز (۱۳۷۵): **"شهرسازی، واقعیات و تخیلات"**، مترجم: محسن حبیبی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- فرای، هیلدر برند (۱۳۸۳): **"طراحی شهری بسوی یک شکل پایدارتر شهر"**، مترجم: حسین بحرینی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (شهرداری تهران).
- فریادی، شهرزاد (۱۳۷۹): **"بررسی تحولات اندیشه‌های موثر بر شکل‌گیری اصول طراحی منظر شهری در قرن بیستم و پس از آن"**، مجموعه پژوهش‌های محیط زیست، سال بیست و ششم، شماره ۲۶، زمستان ۱۳۷۹: ۱۲۸ ـ ۱۱۷.
- کارناپ، رورکف (۱۳۶۳): **"مقدمه‌ای بر فلسفه علم"**، مترجم: یوسف نجفی، تهران، انتشارات نیلوفر.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): **"عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (پایان هزاره) جلد ۳"**، مترجم: احد علیقلیان و افشین خاکباز، تهران، انتشارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): **"عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (قدرت هویت) جلد ۲"**، مترجم: حسن چاوشیان، تهران، انتشارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- کالن، گوردون (۱۳۷۷): **"گزیده منظر شهری"**، مترجم: دکتر منوچهرطبیبیان، تهران، دانشگاه تهران.
- کریر، راب (۱۳۷۵): **"فضای شهری"**، مترجم: خسرو هاشمی نژاد، تهران، موسسه انتشارات جهاد دانشگاهی.
- طلامینائی، اصغر (۱۳۸۳): **"عرفان، زیبایی‌شناسی و آگاهی کیهانی: دیدگاه پست مدرنی وحدت موجود"**، تهران، رسا.
- کوهن، مارتین (۱۳۸۵): **"۱۰۱ مسئله فلسفه"**، مترجم: امیر غلامی، تهران، نشر مرکز.

- گلکار، کوروش (۱۳۷۸): **" کندوکاوی در تعریف طراحی شهری"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- لاوسون، برایان (۱۳۸۴): **"طراحان چگونه می‌اندیشند"**، مترجم: دکتر حمید ندیمی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- لوکوربوزیه (۱۳۵۵): **"منشور آتن : چهارمین کنگره بین المللی معماری مدرن"**، مترجم: محمد منصور فلامکی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- لینچ، کوین (۱۳۷۶): **"تئوری شکل خوب شهر"** ، مترجم: دکتر حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- لینچ، کوین(۱۳۷۲): **"سیمای شهر"** ، مترجم: دکتر منوچهر مزینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مدنی پور، علی (۱۳۷۹): **"طراحی فضای شهری، نگرشی بر فرآیند اجتماعی و مکانی"**، مترجم: فرهاد مرتضایی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- مزینی، منوچهر (۱۳۷۳): **"مقالاتی در باب شهر و شهرسازی"**، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مطلبی، قاسم (۱۳۷۹): **"آشنائی با ماهیت و نقش روان شناسی محیطی در طراحی کالبدی"**، فصلنامهٔ معماری و فرهنگ، سال دوم، شماره ششم، پائیز ۱۳۷۹: ۶۶ ـ ۶۲.
- ممفورد، لوئیس (۱۳۸۱): **"مدنیت و جامعه مدنی در بستر تاریخ"**، مترجم: دکتر احمد عظیمی بلوریان، تهران، توسعه خدمات فرهنگی رسا.
- مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد (۱۳۸۵): **"مثنوی معنوی"**، به تصحیح رینولد نیکلسون، تهران، انتشارات هرمس.
- نوربرگ شولتز، کریستیان (۱۳۸۳): **"هستی، فضا، معماری"** ، مترجم: مهندس محمد حسن حافظی، تهران، انتشارات کتابفروشی تهران.
- نوربرگ شولتز، کریستیان (۱۳۸۲): **"معماری: معنا و مکان"**، مترجم: ویدا نوروز برازجانی، تهران، نشر جان جهان.
- نوربرگ شولتز، کریستیان (۱۳۸۴): **"مفهوم سکونت، به سوی معماری تمثیلی"**، مترجم: محمود امیریاراحمدی، تهران، انتشارات آگاه.
- هایدگر، مارتین (۱۳۸۵): **"معنای تفکر چیست؟"**، مترجم: فرهاد سلیمانیان، تهران، نشر مرکز.
- هایدگر، مارتین و دیگران (۱۳۷۷): **"فلسفه تکنولوژی"**، مترجم: شاپور اعتماد، تهران، نشر مرکز.
- هدمن، ریچارد و یازوسکی، آندرو (۱۳۷۱): **"مبانی طراحی شهری"**، مترجم: راضیه رضازاده و مصطفی عباس زادگان، تهران، دانشگاه علم وصنعت ایران.
- همپل، کارل (۱۳۸۰): **"فلسفهٔ علوم طبیعی"**، مترجم: حسین معصومی همدانی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.

- Alexander, C., Neis, H.; Anninou, A. and King, I, (1987): **"A New Theory of Urban Design"**, New York, Oxford University Press.
- Allmendinger, P. & Tewdwr-Jones, M. (2002): **"Planning Futures, New Directions for Planning Theory"**, London, Routledge.
- Anderson, S, (1978): **"On Streets"**, Ed. Cambridge, Mass., the MIT Press.
- Appleyard, D, (1981): **"Livable Streets"**, Berkeley, University of California Press.
- Ashworth, G. (1973): **"Encyclopedia of Planning"**, London, Bartie and Jenkins.
- Bacon E. (1967): **"Design of Cities"**, New York, Thames and Hudson.
- Banz, G. (1970): **"Elements of Urban Form"**, New York, McGraw- Hill.
- Barnett, J. (1974): **"Urban Design as Public Policy"**, New York, McGraw - Hill.
- Broadbent, G. (1990): **"Emerging Concepts in Urban Space Design"**, London, Van Nostrand Reinhold (International).
- Canniffe, E. (2006): **"Urban Ethic, Design in the Contemporary City"**, London & New York, Rout ledge.

- Carmona, M. & Tiesdell, S. (2007): **"Urban Design Reader"**, Amsterdam, Architectural Press (Teamling) & Elsevier.
- Carmona, M. (2001): **"Housing Design Quality, Through Policy, Guidance and Review"**, London, Spon Press.
- Caves, R.W. (2005): **"Encyclopedia of the City"**, London, Routledge.
- Cervero, R. (1988): **"Suburban Gridlock"**, New Jersey, Center for Urban Policy Research.
- Clay, G. (1980): **"Close-Up; How to Read The American City"**, Chicago, The University of Chicago Press.
- Cowan, R (2005): **"The Dictionary of Urbanism"**, Wiltshire, Streetwise Press.
- Crowe, N.; Economakis, R. And Lykoudis, L (1999): **"Building Cities"**, London, Art media Press.
- Cullen, G. (1961): **"The Concise Townscape"**, New York, Van Nostrand Reinhold.
- Cuthbert, A.R. (2006): **"The Form of Cities, Politica Economy and Urban Design"**, Oxford, Blackwell Publishing.
- Dawleg, M. (1971): **"Architecture Versus Housing"**, The MIT Press.
- Fyfe, R. N. (1998): **"Image of the Street"** London, Routledge.
- Gallion, A. B. and Eisner, S. (1984): **"The Urban Pattern: City Planning and Design"**, Delhi, C.B.S. Publishers and Distributors.
- Girardet H. (2004): **"Cities People Planet, Liveable Cities for a Sustainable Word"**, ChiChester, John Wiley & Sons.
- Gosling, D. and Maitland, B. (1984): **"Concepts of Urban Design"**, London, and New York, Academy Editions; and St. Martin.
- Graham, S. (2004): **"The Cyber cities Reader"**, New York, Routlege.
- Grant, J. (2006): **"Planning the Good Community"**, Landon, Routledge.
- Hall, P. (1997): **"Cities of Tomorrow"**, Oxford, Blackwell.
- Harrey, S. and Fieldhouse, k. (2005): **"The Cultured Landscap, Designing The Environment in the 21st Century "**, London, Palgrave Macmillan.
- Hedman, R. and Jaszewski, A. (1984): **"Fundamentals of Urban Design"**, New York, American Planning Association.
- Hughes, j and Sadler, s (2002): **"Nou-Pland"**, London, Architectural Press.
- Katz, P. (1994): **"The New Urbanism: Toward an Architecture of Community"**, New York.
- Kostof, S. (1999): **"The City Assembeled"**, London, Thames and Hudson.
- Lang, J. (1994): **"Urban Design; the American Experience"**, New York, Van Nostrand Reinhold.
- Larice, M. and Macdonald, E. (2007): **"Urban Design Reader"**, London & New York, Routledge.
- Le Corbusier, (1978): **"The City of Tomorrow and Its Planning"**, Translated from the French, F. Etchells, London, And Architectural Press.
- Le Gates, R. T. and Stourt, F. (2000): **"The City Reader"**, London, Routlege.
- Lloyd, D. W. (1992): **"The Making of English Towns, 2000 Years of Evolution"**, London, Victor Gollancs Ltd.
- Lynch, K. (1981): **"A Theory of Good City Form"**, Cambridge, MIT Press.
- Lynch, K. (1988): **"The Image of the City"**, Cambridge, Mass., the M.I.T Press.
- MC Harg, Ian L. (1992): **"Design with Nature"**, New York, John wiley & Son, s Inc.
- Meiss, V. P. (1992): **"Elements of Architecture, From Form to Place"**, London, E and FN Spon.

- Moughtin, C. (1997): **"Urban Design, Ornament and Decoration"**, Oxford, Architectural Press.
- Moughtin, C. (1999): **"Urban Design, Street and Squares"**, Oxford, Architectural Press.
- Pile, S., Brook, Ch. and Mooney, G. (1999): **"Unruly Cities?"** London and New York, Routledge and the Open University.
- Rapoport, A. (1964 - 65): **"The Architecture of Isfahan"**, Landscape. No. 14, Vol. 2: 4 – 11.
- Rapoport, A. (1977): **"Human Aspects of Urban Form: Towards a Man-Environment Approach to Urban Form & Design"**, Oxford, Pergamon Press.
- Rennie, S. J. (1998): **"The Urban Order"**, Malden-Massachusetts, Black Well.
- Robbins, E. and El-khoury, R. (2004): **"Shaping the City, Studies in History, Theory and Urban Design"**, New York, Routledge.
- Rodofsky, B. (1969): **"Street for People"**, New York, Boubleday.
- Rossi, A. (1991): **"The Architecture of the City"**, Trans. D. Ghirado and J. Ockman Cambridge, Mass. the MIT.
- Rowe, C. and Koetter, F. (1990): **"Collage City"**, Cambridge, Mass., and the MIT.
- Scott, A. (1998): **"Dimensions of Sustainability"**, London, EandFN Spon.
- Shirvani, H. (1981): **"Urban Design Review"**, Washington, D.C.: Planners Press, American Planning Association.
- Shirvani, H. (1990): **"Beyond Public Architecture"**, New York, Van Nostrand Reinhold.
- Stern, R.A.M. (1981): **"The Anglo-American Suburbs"**, London, A. A (Architectural Design Profile).
- Talen, E. (2005): **"New Urbanism & American Planning, The Confilict of Cultures"**, New York & London, Routledge.
- Walters, D. & Brown, L.L (2005): **"Design First"**, Amsterdam, Architectural Press.
- Ward, S.V. (2004): **"Planning and Urban Change"**, London, Sage Publications.
- Wekerles, G. R. and Whitzman, C. (1988): **"Safe Cities"**, New York, Van Nostrand Reinhol
- Wheeler, S.M, Beatley T. (2004): **"The Sustainable Urban Development Reader"**, New York, Routleg.
- Yang, T., Brandon, P.S. and Sid well, A.C. (2005): **"Smart & Sustainable Built Environments"**, Oxford, Blackwell Publishing.

۳-۳-۲۱- اخلاق حرفه‌ای در شهرسازی (برنامه‌ریزی و طراحی شهری)

Professional Ethics in Urban Planning & Design

تعداد واحد **۲ واحد**

نوع درس **اختیاری**

نوع واحد **نظری**

پیش نیاز **ندارد**

هدف

پایبندی به اصول اخلاق حرفه‌ای معماری و شهرسازی که درواقع به روابط ارزشی میان اعضای متخصص یک حرفه مرتبط می‌گردد. این روابط هم درون گروهی است به معنای روابط اخلاقی افراد متخصص در یک رشته با خود و هم برون گروهی است یعنی ارتباط اخلاقی افراد متخصص یک رشته با مردم.

سرفصل دروس

۱- مسئولیت اجتماعی معماران و شهرسازان و احترام به منافع عمومی.

۲- احترام به ارزش‌های جهانی معماری و شهرسازی.

۳- احترام به خواسته‌های مشتری ولحاظ کردن آنها در طرح تا جاییکه مطابق با اصول معماری وشهرسازی باشند.

۴- رعایت اصول معماری وشهرسازی پایدار.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **اخلاق حرفه‌ای در شهرسازی (برنامه‌ریزی و طراحی شهری)**	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: اختیاری- نظری	جبرانی	نظری / عملی
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	نظری / عملی
			الزامی	نظری / عملی
عنوان درس به انگلیسی: **Professional Ethics in Urban Planning and Design**			✓اختیاری	✓نظری / عملی
				دروس پیش نیاز: **ندارد**
	آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	
		عملکردی	

منابع:

- **"آیین نامه اخلاق حرفه ای مهندسان مشاور"**، مصوب خرداد ۱۳۸۳، جامعه مهندسان مشاور
- پرتوی، پروین (۱۳۸۰): **" ملاحظات اخلاقی در معماری و شهرسازی: اخلاق زیست محیطی و توسعه پایدار"**، نشریه هنرنامه، شماره ۱۲، ۲۴-۳۲
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۵): **"اخلاق حرفه‌ای"**، تهران، نشر مجنون.
- فرامرز قراملکی، احد و نوچه فلاح، رستم (۱۳۸۶): **"موانع رشد اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌ها"**، تهران، نشر موسسه فرهنگی دین پژوهی بشرا.
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۶): **"سازمان‌های اخلاقی در کسب و کار"**، تهران، نشر مرکز ملی مطالعات جهانی شدن و نشر مجنون.
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۷): **"درآمدی بر اخلاق حرفه‌ای"**، تهران، نشر سرآمد.

۳-۳-۲۲- زبان تخصصی در شهرسازی

Professional Language

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **اختیاری**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

نظر به اینکه حجم قابل توجهی از متون نظری، فنون و مطالعات موردی برنامه‌ریزی و طراحی به زبان‌های خارجی می‌باشند و با توجه به اصل به هنگام نگاه داشتن آگاهی دانشجویان، هدف از این درس دست یافتن به تسلط کافی بر یکی از زبان‌های خارجی است در سطحی که خواندن و درک متون فنی این رشته برای دانشجویان مقدور باشد.

سرفصل دروس:

- انتخاب متون فنی این رشته متناسب با دروس دیگر رشته شهرسازی
- آشنایی با واژه‌ها و مفاهیم برنامه‌ریزی و طراحی
- ترجمه آثار کوتاه در قالب تکلیف کلاس
- ارائه مقاله‌ها در کلاس به صورت سمینار و سخنرانی
- تهیه واژه‌نامه از زبان‌های دیگر
- استفاده از وسایل آموزشی مانند فیلم ، ویدئو و یا دعوت از کارشناسان یا شرکت در سمینارهای بین المللی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **زبان تخصصی در شهرسازی**	تعداد واحد: **۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
	تعداد ساعت: **۳۲**			عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Professional Language**			√اختیاری	√نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**ندارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- غفوری، آزیتا (۱۳۸۷): **" معماری نامه آزاد: واژه‌نامه معماری و شهرسازی برای دانشجویان"**، تهران، انتشارات شهیدی.
- فرهادی، حسین (۱۳۸۸): **" انگلیسی برای دانشجویان شهرسازی"**، تهران، انتشارات سمت.

۳-۳-۲۳- روش تحقیق پیشرفته
Advanced Research Method

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **اختیاری**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز: **ندارد**

هدف:

آشنا ساختن دانشجویان دوره با مفاهیم، اصول و شرایط کلی و عمومی، و مقررات تهیه پایان‌نامه (نظیر: تعریف و هدف تهیه پایان نامه، نحوه انتخاب موضوع، انتخاب استاد راهنما، تنظیم روش تحقیق و ...).

سرفصل دروس:

۱. اهمیت و ویژگی‌های پایان‌نامه (دو ویژگی اصلی: مستندسازی و مستدل‌سازی)

۲. نقش استاد راهنما و مشاور

۳. عوامل موثر در انتخاب موضوع

۴. ارتباط موضوع با رشته شهرسازی

۵. تازگی و عدم تکرار

۶. مشخص بودن عنوان (زمانی، مکانی و موضوعات یا مجهولات مورد نظر) و هدف و تا حدودی روش

۷. ضرورت نوشتن عنوان به زبان انگلیسی

۸. مطالعه سابقه موضوع

۹. تهیه سوالات/ فرضیه ها

۱۰. تهیه طرح مطالعه

۱۱. تهیه و تنظیم چارچوب نظری

۱۲. ارائه: تهیه گزارش و ..

۱۳. روش تحقیق (مستدل‌سازی):

۱۴. از نظر نحوه استدلال: قیاسی - استنتاجی/ استقرایی (از خاص به عام یا از جزء به کل)

۱۵. از نظر ماهیت: کمی/ کیفی

۱۶. روش‌های توصیفی، تحلیلی، اکتشافی، مقایسه ای، آماری، تجربی، ارزیابی

۱۷. شرایط انتخاب تعداد و نوع نمونه‌های خاص

۱۸. تجزیه و تحلیل توصیفی از فرایندهای ذهنی و کیفی، درک درونی، معرفت متکی به درک و شعور عمومی از فعالیت‌های انسان

۱۹. نقش روانشناسی محیط: رابطه انسان با محیط، معنی محیط، معنی و مفهوم فضا

۲۰. روش مشاهده

اجزاء پایان نامه:

چکیده، فهرست مطالب، تصاویر، نقشه‌ها و ...، مقدمه، فصول (شامل: سابقه موضوع، چارچوب نظری، ...، اصل مطالعه)، نتیجه‌گیری و پیشنهاد، ضمایم، فهرست منابع، فرمت و شکل پایان نامه.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **روش تحقیق پیشرفته**	تعداد واحد: **۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
	تعداد ساعت: **۳۲**		پایه	نظری	
				عملی	
عنوان درس به انگلیسی: **Advanced Research Method**			الزامی	نظری	
				عملی	
			☑اختیاری	☑نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد**					
سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- ادریسی، محمد و ادریسی، علی (۱۳۸۶): **" روش تحقیق تجربی"**، تهران، جهاد دانشگاهی (دانشگاه صنعتی امیرکبیر).

- استراس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۳۹۰): **" اصول روش تحقیق کیفی: نظریه مبنایی، رویه ها و شیوه ها"**، مترجم: بیوک محمدی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

- ایزدی، داوود و استرینگر، ارنست (۱۳۸۱): **" تحقیق عملی، راهنمای مجریان تغییر و تحول"**، مترجم: سیدمحمد اعرابی، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

- ایمان، محمدتقی (۱۳۹۰): **"مبانی پارادایمی روش‌های تحقیق کمّی وکیفی در علوم انسانی"**، شیراز، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، گروه فلسفه علوم انسانی.
- بزی، خدارحم (۱۳۸۶): **" روش تحقیق"**، تهران، سخن گستر.
- پلتو، پرتماژ (۱۳۷۵): **"روش تحقیق در علوم انسان شناسی"**، تهران، انتشارات علمی.
- ثواقب، جهانبخش (۱۳۸۵): **" روش تحقیق با تاکید برتاریخ"**، تهران، نوید شیراز.
- حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۸۹): **" مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی"**، تهران، سمت.
- خاکی، غلامرضا (۱۳۷۸): **"روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نویسی"**، تهران، وزارت فرهنگ (آموزش عالی مرکز تحقیقات علمی کشور).
- خواجه نوری، عباسقلی (۱۳۸۹): **"روش تحقیق"**، تهران، دانشگاه تهران.
- خورشیدی، عباس و قریشی، حمیدرضا (۱۳۸۶): **"راهنمای تدوین رساله و پایان نامه تحصیلی (از نظریه تا عمل"**، تهران، یسطرون.
- دیوئی، جان (۱۳۷۶): **"منطق؛ تئوری تحقیق"**، ترجمه علی شریعتمداری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- راس من، گرچن و مارشال، کاترین (۱۳۹۰): **" روش تحقیق کیفی"**، مترجم: سیدمحمد اعرابی و علی پارسایان، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۸۴): **"کندوکاو و پنداشته‌ها: مقدمه‌ای بر روش‌های شناخت جامعه و تحقیقات اجتماعی"**، تهران، انتشارات رسا.
- روزی بیدگلی، زهرا و صدیقیان بیدگلی، آمنه (۱۳۸۹): **"روش تحقیق (نکته و آزمون)"**،تهران، مبنای خرد.
- رنجبر، محمد (۱۳۸۴): **"روش تحقیق"**،تهران، پرسش.
- زند، رضا (۱۳۸۴): **"روش تحقیق در علوم رفتاری"**، تهران، مهر امیرالمومنین.
- ژرژ، پی‌یر (۱۳۷۵): **"روش تحقیق در جغرافیا"**، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی.
- سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه (۱۳۸۳): **"روش های تحقیق در علوم رفتاری"**، تهران، آگاه.
- سیلورمن، دیوید (۱۳۷۹): **"روش تحقیق کیفی در جامعه شناسی"**، تهران، تبیان.
- شاه طهماسبی، اسماعیل و قاضی، حامد علی (۱۳۹۰): **" روش تحقیق"**، تهران، مکتب ماهان.
- شاله، فیلیسین (۱۳۷۸): **"فلسفه علمی یا شناخت روش علوم"**، ترجمه یحیی مهدوی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- شریعتمداری، علی (۱۳۸۴): **"جایگاه علوم انسانی در تولید علم"**، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی ـ واحد دماوند.
- شهیدی، محمدحسین (۱۳۷۵): **"روش تحقیق و مأخذشناسی در علوم انسانی"**، تهران، دانشکده امور اقتصادی.
- صحابایی، فائزه و پورزادی، محمد (۱۳۸۹): **" فرهنگ واژه های روش تحقیق"**، تهران، تحفه.
- صلصالی، مهوش و پرویزی، سرور: **" روشهای تحقیق کیفی"**، مترجم: محسن ادیب حاج باقری، تهران، نشر و تبلیغ بشری.
- طالقانی، محمود (۱۳۸۱): **"روش تحقیق نظری(رشته علوم اجتماعی) "**، تهران، دانشگاه پیام نور.
- طرقی، مجید (۱۳۸۹): **" درسنامه روش تحقیق"**، تهران، هاجر.
- فلیک، اووه (۱۳۹۰): **" درآمدی بر تحقیق کیفی"**، مترجم: هادی جلیلی، نشر نی.
- فرید، یدالله (۱۳۸۴): **" کاربرد جغرافیا در روش تحقیق شهر و روستا"**، تبریز، دانشگاه تبریز.
- فرهادی، حسین (۱۳۸۱): **"اصول و روش تحقیق در زبان‌شناسی کاربردی"**، تهران، رهنما.
- کریپندورف، کلوس (۱۳۹۰): **"تحلیل محتوا: مبانی روش شناسی"**، مترجم: هوشنگ نایبی، نشر نی.
- کیوی، ریمون (۱۳۸۰): **"روش تحقیق در علوم اجتماعی(نظری و علمی) "**، تهران، نشر فرهنگ معاصر.

- گروت، لینداک و وانگ،دیوید (۱۳۸۴): **"روش تحقیق در معماری"**، مترجم: دکتر علیرضا عینی‌فر، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مارشال، کاترین (۱۳۷۷): **"روش تحقیق کیفی"**، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- محسنی، منوچهر (۱۳۸۰): **"جامعه‌شناسی جامعه اطلاعات"**، تهران، انتشارات دیدار.
- مکائیل، پاتریک (۱۳۷۴): **"روش تحقیق در علوم اجتماعی(جامعه شناسی)"**، همدان، انتشارات جهاد دانشگاهی همدان.
- محدثی، جواد (۱۳۸۸): **" کتاب روش ها"**، تهران، معروف.
- محمدی، بیوک (۱۳۹۰): **" درآمدی بر روش تحقیق کیفی"**، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- محمدی مهر، غلامرضا (۱۳۸۹): **"روش تحلیل محتوا (راهنمای عملی تحقیق)"**، تهران، دانش نگار.
- میرزایی، حمیدرضا (۱۳۸۸): **"روش تحقیق"**، تهران، شایسته گستر.
- نبوی، بهروز (۱۳۸۲): **" مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی"**، تهران، کتابخانه فروردین.
- نگارش نژاد، عبدالمجید و دارایی، هلن (۱۳۸۳): **"روش تحقیق در علوم رفتاری"**، مترجم: علیرضا کاکاوند، تهران، سرافراز.
- وانگ، دیوید و گروت، لیندا (۱۳۸۹): **" روش های تحقیق در معماری"**، مترجم: علیرضا عینی فر، تهران، دانشگاه تهران.
- نقیان فشارکی، مهدی (۱۳۷۸): **"راهنمای تدوین گزارش‌های علمی و فنی(به روش تحقیق)"**، تهران، انتشارات مهدی (عج) وابسته به صنایع مهدی(عج).
- ولایتی، کاظم (۱۳۸۴): **"مقدمه‌ای بر روش تحقیق در جغرافیا، در راهنمای مطالعات جغرافیایی و عمران‌های منطقه‌ای"**، تهران، نشر دهخدا.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۹): **"راهنمای عملی پژوهش کیفی"**، تهران، سمت.
- هومن، حیدر علی (۱۳۷۴): **" شناخت روش علمی در علوم رفتاری (پایه های پژوهش)"**، تهران، پارسا.
- یوسفیان، جعفر (۱۳۸۶): **" چگونه تحقیق کنیم؟"**، تهران، ندای شمس.

- Adrien G. Humphreys, Ashok K. Dutt (2002): **"Urban Ecological Research Methods Applied to the Cleveland, Ohio Metropolitan Area (Mellen Studies in Geography)"**, Edwin Mellen Pr.
- Alexander Cuthbert, (2011): **"Understanding Cities: Method in Urban Design"**, Routledge
- Brian J.L. Berry, (1972): **"City Classification Handbook: Methods and Applications (Wiley series in urban research)"**, John Wiley & Sons Inc.
- Carlos Nunes Silva, (2012): **"Online Research Methods in Urban and Planning Studies: Design and Outcomes"**, IGI Global, 1 edition.
- Graham Crow, (2012): **"What are Community Studies? (What Is Research Methods)"**, Bloomsbury USA.
- Gregory D. Andranovich, Gerry Riposa, (1993): **"Doing Urban Research (Applied Social Research Methods Series, Vol. 33)"**, Sage Publications, Inc.
- Gabriel Campanario, (2012): **"The Art of Urban Sketching: Drawing On Location around the World"**, Quarry Books.
- Henry Sanoff, (1999): **"Community Participation Methods in Design and Planning"**, Wiley.
- Ian Bracken, (2007): **"Urban Planning Methods: Research and Policy Analysis"**, Routledge.
- Kimberly A. Scott, Wanda J. Blanchett, (2011): **"Research in Urban Educational Settings: Lessons Learned and Implications for Future Practice"**, Information Age Publishing.
- Mohsen Aboutarabi, Andreas Wesener, (2010): **"Urban Design Research: Method and Application: Pr Oceedings of the International Conference Held at Birmingham City**

University, 3-4 December 2009", University of Central England, Birmingham Institute of Art and Design.

- Robert W. Marans, Robert J. Stimson, (2011): **"Investigating Quality of Urban Life: Theory, Methods, and Empirical Research (Social Indicators Research Series)"**, Springer.

- Ranjit Kumar, (2010): **"Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners"**, Sage Publications Ltd.

- Tridib Banerjee, Anastasia Loukaitou-Sideris (2011): **"Companion to Urban Design"**, Routledge.

- The Chicago Manual of Style (1993): **"The essential guide for Writers"**, editors and Publishers, 14th edition. The Chicago University Press.

- Wayne C. Booth, Gregory G. Colomb Joseph M. Williams, (2008): **"The Craft of Research, Third Edition (Chicago Guides to Writing, Editing, and Publishing)"**, University Of Chicago Press.

- Xinhao Wang, Rainer Hofe, (2007): **"Research Methods in Urban and Regional Planning (Tsinghua University Texts)"**, Springer

۳-۳-۲۴- طبیعت و شهر

City & Nature

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

آگاه نمودن دانش‌جویان و دانش‌پژوهان حوزه تحصیلات تکمیلی رشته طراحی شهری نسبت به نقش مهم طبیعت بر ساختار تحول و کارکرد شهر و بهره‌گیری از نمودهای عینی حرفه‌ای و علمی شهرسازی.

سرفصل دروس:

۱- مقدمات: مبتنی بر درک رابطه‌ی بین اجزاء عوامل طبیعی با ساختار، بستر و سازه‌های شهر و منطقه فراگیر آن

۲- نگاره‌های سامانه طبیعت، متضمن درک کلیاتی از ویژگی‌های جو (اتمسفر)، کره خاک (لیتوسفر) و کره آب (هیدروسفر)

۳- شرح ویژگی‌های سامانه هواکره (جو)، متضمن آگاهی به اجزاء عوامل اقلیمی شامل درجه حرارت، بارندگی، رطوبت نسبی، باد، تابش، فشار هوا، یخبندان و نظایر این‌ها

۴- شرح ویژگی‌های سامانه‌ی کره خاک، متضمن آگاهی به اجزاء عوامل زمین‌شناسی، خاک‌شناسی، ژئومرفولوژی، بیوژئوگرافی، زمین‌شناسی اقتصادی تکنوکراتیک، زلزه‌شناسی و نظایر این‌ها

۵- شرح ویژگی‌های سامانه آب کره، متضمن آگاهی به اجزاء عوامل آبشناسی، آبنگاری، آب و اقیانوس‌ها، هیدرولوژی، هیدروژئولوژی و نظایر این‌ها

۶- شناسایی نقش طبیعت در هر سه مولفه‌ی آن (اقلیم، آب‌ها و اقیانوس و هیدرولوژی، خاک و پوشش گیاهی و زمین‌شناسی) در شکل‌گیری، ماندگاری، پایداری و توسعه شهر

۷- موخره: الزامات طبیعت‌مدارانه پیش‌نگاری و برنامه‌سازی منطقه‌ای

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: **طبیعت و شهر** عنوان درس به انگلیسی: **City & Nature**	تعداد واحد: **۲** تعداد ساعت: **۳۲**	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: **ندارد**
				عملی	
			پایه	نظری	
				عملی	
			الزامی	نظری	
				عملی	
			☑اختیاری	☑نظری	
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی **ندارد** سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار					

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- اسدیان، خدیجه (۱۳۸۸): **"جغرافیای دیرینه"**، تهران، دانشگاه تهران.
- اوستین، ریچارد (۱۳۸۵): **"اصول و مبانی محوطه سازی"**، ترجمه: کوروش محمدی، تهران، شهرآب، آینده‌سازان.
- ایران‌نژاد پاریزی، حسین و تجملیان، مهدیه (۱۳۹۰): **"بوستان‌ها و فضاهای سبز شهری"**، یزد، دانشگاه یزد.
- بل، سایمون (۱۳۸۲): **"منظر، الگو، ادراک، فرآیند"**، ترجمه بهنازامین زاده، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- بهرام‌زاده سلطانی، کامبیز (۱۳۸۲): **"مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی: محیط زیست"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات معماری و شهرسازی ایران.
- پهلوان، هوشنگ (۱۳۹۰): **" طراحی و مهندسی در طبیعت، برنامه ریزی و طرح ریزی"**، تهران، نشر فدک.
- حائری، محمدرضا (۱۳۸۸): **" خانه، فرهنگ، طبیعت"**، تهران، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- داریوش، بابک (۱۳۸۹): **"انسان، طبیعت، معماری"**، تهران، نشر علم و دانش.
- دانشگر مقدم، گلرخ و بحرینی، سید حسین و عینی‌فر، علیرضا (۱۳۹۱): **" تحلیل اجتماع پذیری محیط کالبدی متأثر از ادراک** طبیعت در محیط انسان ساخت"، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۴۵: ۳۸-۲۷.
- روکا، السادرو (۱۳۸۹): **"معماری طبیعی"**، ترجمه: صمد محمد ابراهیم‌زاده سپاسگذار، تهران، یزدا.

- رهنمائی، محمد تقی (۱۳۶۹): **"مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی: جغرافیا"**، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات معماری و شهرسازی ایران.
- رضازاده، راضیه (۱۳۸۵): **" طبیعت در شهر و شهرسازی معاصر"**، نشریه آبادی، شماره ۵۲: ۹۹-۹۴.
- سجادی، محمود (۱۳۸۵): **" از طبیعت تا شهر"**، کتاب‌ماه ادبیات و فلسفه، شماره ۱۰۹: ۱۰۳-۱۰۰.
- صالحی، اسماعیل و دیناروندی، مرتضی و هدایتی، امیر (۱۳۹۱): **" اصول و ضوابط طراحی پارک های شهری"**،تهران، سیمای دانش.
- علیشاهی، مونا (۱۳۸۹): **" بررسی جایگاه آب در معماری و شهرسازی ایرانی- اسلامی"**، همایش ملی معماری و شهرسازی معاصر ایران، بیضاء - دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیضاء.
- علیزاده، امین (۱۳۶۸): **"اصول هیدرولوژی کاربردی"**، مشهد، بنیاد فرهنگی آستان قدس رضوی.
- کریپا، ماریوآنتونیتا و گائودی، آنتونی (۱۳۸۵): **"از طبیعت به معماری"**، ترجمه: الناز رحیمی، تهران، شهرآب، آینده‌سازان.
- کردوانی، پرویز (۱۳۸۷): **"منابع و مسائل آب در ایران"**، تهران، دانشگاه تهران.
- کردوانی، پرویز (۱۳۸۲): **"جغرافیای خاک‌ها"**، تهران، دانشگاه تهران.
- ماتین، کلیف و شرلی، پیتر (۱۳۸۶): **"ابعاد سبز طراحی شهری"**، ترجمه: کاوه مهربانی، تهران، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- محرابی، حسن (۱۳۸۲): **"تورنتو، حفظ میراث تاریخی و طبیعی کنار هم"**، نشریه شهر، شماره ۲۵: ۸۶-۸۵.
- ماریا، کایکا (۱۳۹۱): **" شهر جریان‌ها: با رویکردی بر تاثیر جریان آب بر نوسازی، طبیعت و شهر"**، ترجمه اسماعیل نصیری و محمدعلی رجائی‌ریزی و حمید بحیرایی، تهران، سازمان جغرافیائی نیروهای مسلح.
- مک هارگ، ایان (۱۳۸۹): **" طراحی با طبیعت"**، ترجمه: عبدالحسین وهاب زاده، مشهد، انتشارات جهاددانشگاهی مشهد.
- هیگینز، کاترین(۱۳۸۱): **"برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین"**، ترجمه: حسین بحرینی و کیوان کریمی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

- Benton-Short, L. & Short, J. R. (2008): **"Cities and Nature"**, London and New York, Routledge.
- Bartuska, Tom J., (2007): **"Understanding Environment: Built and Natural"**, in Wendy R. McClure and Tom J. Bartuska (eds), The Built Environment a Collaborative Inquiry into Design and Planning, John Wiley and Sons.
- Purcell, A. (1984): "Environmental **Perception and Affect, A Schema Discrepancy Model"**, J. Environ. Behav, 18; 3-30.
-Sutton, P. W. (2004): **"Nature, Environment & Society"**, Newyork, Palgrave.

۳-۳-۲۵- امنیت و شهر

City & Safety

تعداد واحد: **۲**

نوع درس: **اختیاری**

نوع واحد: **نظری**

پیش‌نیاز **ندارد**

هدف:

آگاه نمودن دانشجویان و دانش‌پژوهان و حرفه‌پردازان شاخه‌ها و گروه‌های مختلف شهرسازی نظیر طراحی شهری به نقش و اهمیت امنیت در شهر

سرفصل دروس:

۱- مقدمه: درک رابطه‌ی متقابل امنیت و شهر

۲- مفاهیم پایه‌ای منیت در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و زیست‌محیطی

۳- جایگاه امنیت زیست‌محیطی در ساختار، سازمان فضایی و تحول شهر

۴- جایگاه امنیت سیاسی در ساختار، تحول و صیرورت شهر و شهرسازی

۵- جایگاه امنیت اجتماعی و فرهنگی در ساختار، تحول و صیرورت شهر و شهرسازی

۶- تحلیل متقابل رابطه‌ی شهر و امنیت

۷- شیوه‌های برنامه‌سازی و توسعه شهر با تکیه بر امنیت

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

<table>
<tr><td rowspan="10">عنوان درس به فارسی:
امنیت و شهر

عنوان درس به انگلیسی:
City & Safety</td><td rowspan="8">تعداد واحد:
۲

تعداد ساعت:
۳۲</td><td rowspan="8">نوع واحد</td><td rowspan="2">جبرانی</td><td>نظری</td><td rowspan="8">دروس پیش نیاز:
ندارد</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">پایه</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">الزامی</td><td>نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td rowspan="2">☑اختیاری</td><td>☑نظری</td></tr>
<tr><td>عملی</td></tr>
<tr><td colspan="5">آموزش تکمیلی عملی ندارد
سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار</td></tr>
</table>

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: **دارد**	**دارد**
		عملکردی: **ارائه تحقیق**	

منابع:

- ایرانمنش، نسیم (۱۳۸۴): **"استفاده از اصول جلوگیری از جرایم از طریق طراحی محیطی و بررسی اجمالی آن در ایران"**، ماهنامه مسکن و انقلاب، شماره ۱۱۰،۲۳-۱۶.

- امیر کافی، مهدی، (۱۳۸۶): **"بررسی احساس امنیت و عوامل موثر بر آن"**، تهران، نشریه تحقیقات علوم اجتماعی ایران شماره ۱۸: ۲۸-۲۱.

- اسماعیل‌زاده، حسن (۱۳۸۷): **" اجتماعات محلی؛ راه چاره ارتقاء امنیت اجتماعی در کلانشهرها، نمونه موردی: کلانشهرهای ایران"**، مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۱۴: ۱۴۳-۱۲۵.

- الیاس‌زاده، سیدنصرالدین و ضابطیان، الهام (۱۳۹۰): **" بررسی شاخص های برنامه ریزی شهری موثر در ارتقا امنیت زنان در فضاهای عمومی با رویکرد مشارکتی، نمونه موردی : بخش مرکزی شهر تهران"**، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۴۴ :۵۶-۴۳.

- بیروردیان، نادر (۱۳۸۹): **"مدیریت بحران"**، مشهد، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.

- حشمتی، محمد (۱۳۸۴): **"تاثیر طراحی شهری در پیشگیری و کاهش جرایم و ناهنجاری‌ها"**، صفه، شماره‌ی ۴۱: ۸۹-۸۲.

- حبیبی، کیومرث (۱۳۸۹): **"آسیب‌پذیری شهری و GIS"**، تهران، دانشگاه جامع امام حسین(دانشکده و پژوهشکده پیامبر اعظم)

- ساروخانی، باقر و نویدنیا، منیژه (۱۳۸۵): **"امنیت اجتماعی خانواده و محل سکونت در تهران"**، فصلنامه رفاه اجتماعی، شماره ۳۲: ۱۰۸-۸۷.

- زنجانی زاده اعزازی، هما (۱۳۸۱): **"زنان و امنیت شهری"**، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، شماره ۳۴: ۲۳-۱۴.

- سگرایی طرقبه، محمود (۱۳۷۷): **"سیاست های شهری موثر در پیشگیری از جرایم"**، تهران، دانشگاه تربیت مدرس.

- صالحی، اسماعیل (۱۳۸۷): **"ویژگی های محیطی فضاهای شهری امن"**،تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری.

- ضابطیان، الهام و رفیعیان، مجتبی (۱۳۸۷): **" درآمدی بر فضاهای امن شهری با رویکرد جنسیتی"**، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۳۵: ۵۵-۴۸.

- علی آبادی، جواد (۱۳۸۱): **" نقش فضاهای شهری در تامین امنیت اجتماعی"**، ماهنامه شهرداریها، شماره ۴۱، ۱۳-۵.

- علیخواه، فردین و ربیعی، مریم (۱۳۸۵): **"زنان و ترس از جرم در فضاهای شهری"**، فصلنامه رفاه اجتماعی، شماره ۲۲ ، ۱۳۱-۱۰۹.

- عبداللهی، مجید (۱۳۹۱): **"مدیریت بحران در نواحی شهری"**، تهران، سازمان شهرداری‌ها و دهداری‌های کشور.

- فروم، اریک (۱۳۶۰): **"جامعه سالم"**، ترجمه اکبر تبریزی، تهران، انتشارات بهجت.

- فرزام‌شاد، مصطفی و عراقی‌زاده، مجتبی (۱۳۹۱): **" مبانی برنامه‌ریزی و طراحی شهر امن از منظر پدافند غیر عامل"**، اصفهان، علم‌آفرین، همای رحمت.

- قرائی، فریبا و راد جهانبانی، تفیسه و رشیدپور، نازیلا (۱۳۸۹): **" بررسی و سنجش حس امنیت در مناطق مختلف شهری نمونه موردی: مناطق۲ و ۱۱ تهران"**، دو فصلنامه آرمانشهر، شماره ۴: ۳۲-۱۷.

- کارگر، بهمن (۱۳۸۳): **"امنیت شهری"**، تهران، سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
- ماندل، رابرت، (۱۳۷۹): **"چهره متغیر امنیت ملی"**، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی؛ تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- مدیری، آتوسا (۱۳۸۵): **"جرم خشونت و احساس امنیت در فضاهای عمومی شهر"**، فصلنامه رفاه اجتماعی، شماره ۲۲، ۲۷-۱۱.
- نیومن، اسکار (۱۳۸۷): **"خلق فضاهای قابل دفاع"** ، ترجمه: فائزه رواقی و کاوه صایر، تهران، طحان.
- وولاند، جیک و پنترباتم، دانیل (۱۳۸۰): **"شهر امن با نورپردازی"**، ترجمه: فریبرز بهروزفر، ماهنامه شهرداریها، شماره ۲۸ ، ۵۴-۵۰.

-Altas, Randall (1999): **"Designing Against Terror: Sit Security Planning and Design Criteria"**, Architectural Graphic Standards, Altas Safety & Security Design.
- Bell, Wendy(1998): **"Women and Community Safety"**, Bell Planning Associates South Australia, NO 32: 1-26.
- Boyle, Julie & Dr Findlay, Catherine and Forsyth, Leslie (2001): "**An Investigation into Women's Perceptions of Fear and the Design of the Urban Environment, Open Space**", Edinburgh College of Art, School of Architecture, Tourism Management, London ,5-16.
- Brady, Martha (2005): **"Safe Spaces for Adolescent Girls"**, Population Council.
- Lubuva, John and Mtani, Anna (2004): **"Urban Space and Security: A Case of the Dar es Salaam"**, Safety Audits for Women, Dar es Salaam, Tanzania, 13-17.
- Perkins, D.D, A.Abraham, R.Richard, and B.Taylor (1993): "**The Physical Environment of Street Crime**", Journal of Environmental Psychology, Vol 13, No 8: 150-162.
- Pain, Rachel & Townshend, Tim (2002): **"A Safer City Center for All? Senses of Community Safety in Newcastle upon Tyne"**, Geoform 33, school of architecture, planning and landscape .university of Newcastle.uk.
- Schweitzer, J. H. et.al. (1977)**"The Impact of the Built Environment on Crime and Fear of Crime in Urban Neighborhoods"**, Journal of Urban Technology, Vol. 6, and N.3: 25-33.
- Tiesdell, S (1998): **"Fear and Gender in Public Space, City Center Management and Safer City Centers: Approaches in Coventry and Nottingham"**, University Nottingham, institute of urban planning, school of built environment, pergamon, UK.
- Wekerle and whitzman (1995): **"Safe Cities (Guidelines for Planning, Design and Management)"**, Van Nostrad Reinhold.